Ateitis

KOVAS–BALANDIS 1993-2

Ateitis

Priešaušrio psalmė Prisikėlimui
Balys Auginas 45

Penki principai, viena kryptis
Dr. Adolfas Damušis 46

Krikščioniškos ugnies nešėjas
Dr. Petras Kisielius 48

Žmogus — dovana
Dalia Staniškienė 52

Švento Kazimiero iššūkis mums
Vėjas Liulevičius 53

Moksleivių ateitininkų programos vadovas
Dr. Romualdas Kriaučiūnas 56

TIKIU 58

ATEITININKAI LIETUVOJE 59

ATEITIES SPINDULIAI 69

KALBOS SKYRIUS 70

Eilėraščiai
Leonardas Andriekus 72

ĮVYKIAI IR ŽMONĖS 73

MŪSŲ VEIKLA 77

KREIVOS ŠYPSENOS 84

Viršelis:
Šv. Kazimiero relikvijų perkėlimas į Vilniaus arkikatedrą 1989 m. kovo 4 d.

Ateitininkų Federacijos leidžiamas katalikiškos lietuviškos orientacijos žurnalas

KOVAS—BALANDIS
1993
VOL. LXXXIII NR. 2

REDAKTORĖ:
Danutė Bindokienė,
7155 S. Homan Ave.,
Chicago, IL 60629. USA
Telef. (312)776-2036

REDAKCIJOS NARĖ:
Ramunė Kubiliūtė

TECHNINIS REDAKTORIUS:
Jonas Kuprys

ADMINISTRATORIUS
Juozas Polikaitis
1209 Country Lane
Lemont, IL 60439, USA
Tel.: (708) 257-2022

Spaudos darbus atlieka Draugo spaustuvė Chicagoje. Leidžia Ateitininkų Federacija. Prenumerata metams JAV ir Kanadoje — 12.00 dol.; garbės prenumerata — 20.00 dol., susipažinimui 9.00 dol.; kituose kraštuose — 9.00 dol., išskyrus Pietų Ameriką (7.00 dol.).

ATEITIS (USPS 035-440) — a magazine published by-monthly, by the Lithuanian Catholic Federation Ateitis, Inc. Business address: **1209 Country Lane, Lemont, IL 60439, USA.** Yearly subscription in the US and Canada $12.00. Single copy $2.00. Second class postage paid at Chicago, Illinois.

© 1993 by the Lithuanian Catholic Federation *Ateitis*. All rights reserved. POSTMASTER. Send address changes to **ATEITIS, Business address: 1209 Country Lane, Lemont, IL 60439, USA.**

Balys Auginas

PRIEŠAUŠRIO PSALMĖ PRISIKĖLIMUI

Ištikimybė žels iš žemės,
ir teisybė žiūrės iš dangaus.
84-toji psalmė (12) — Psalmynas

Aš — peteliškė
Sparnais prikaltais
Prie svetimo kamieno —
Tylėdamas kalbu kančioj,
Lyg nuogas stagaras
Be pumpurų apsiausto — —

Nostalgiška
Kančios rakštis
Giliai įstrigusi į mano buitį:
Septynios dienos rūškanos,
Septynios naktys išverktom akim — —
Golgotos
Geliančių gyvačių gūžtą
Nešu širdy — —

Ilgoj gavėnios ašutinėj
Mes vaikštome kartu,
O Žeme prarastoji!
Dešimtmečių sausroj gavėdama
Sprangiu vergijos Pasninku,
Kasdien kryžiuojama
Ant Kryžių Kalno —
Nejau lemties ąsotyje
Nėra Tau
Laisvės gurkšnio? — —

Atsiklaupiu
Ant savo sielvarto
Po Didžiojo Penktadienio
Dangaus pilkaisiais pelenais — —
Tebūna Tavo dieviška valia:

— — — Žemaičių Kavarijoje
Ir nuo Meškučių Kryžiaus Kalno
Jau kelias pumpuruos
Išniekinti ir sukapoti kryžiai
Senkapių — —
Apspjaudytų paminklų
Šviesūs akmenys —
Tartum išgąsdintų ėriukų
Bėganti balta banda — —

— — — Neleiski, Dieve, kruviniems
Ganyklų lankoj budintiems žvėrims
Velykinės procesijos draskyti! —
Paleisk saulėtekį, įkliuvusį
Voratinklio nelaisvėn — —
Klajūno spyglį
Iš paukščio ilgesio dainos
Išrauk! —

— — — Ir tamsią mano žemę
Tu apsodink
Išganymo Lelijomis
Ir laisvės medžiais —:
Tau degs balta ugnim
Dėkinga beržo tošis,
Dalindama atbėgantiems laukams
Saulėtą Ostiją

Prisikėlimo — —

Metaforų smulkas
1992, Cleveland, OH

Lietuvos Nacionalinė M.Mažvydo Biblioteka

PENKI PRINCIPAI, VIENA KRYPTIS

DR. ADOLFAS DAMUŠIS

Kai pasaulyje įvyksta radikalūs pasikeitimai, tai ir organizaciniame gyvenime pradeda reikštis lyg radikalūs skirtumai. Iš tikro tereikia pakantumo, ramaus išsiaiškinimo ir tariami skirtumai pranyksta.

Yra iškilusi neteisinga nuomonė, esą ateitininkų veiklos kryptys Lietuvoje ir tremtyje yra gerokai skirtingos. Neva Lietuvos ateitininkija ypač akcentuoja katalikiškumą, o tremties ateitininkija — tautiškumą.

Jei mūsų tarpe iš tikrųjų būtų tokia segregacija, ir Lietuvos ateitininkus laikytume pietistais, tremties — nacionalistais, o dar kitus — intelektualais, tas reikštų, kad tikrai nesuvokiame ateitininkijos veiklos tikslų.

Penki ateitininkijos principai nėra viens nuo kito atskirti, segreguoti. Priešingai, jie viens su kitu yra tampriai surišti. Tokiu būdu jie sudaro veiklos pilnatvę — penki principai, bet jų pilnatvėje vieninga veiklos kryptis.

Savo veikla ateitininkai siekia žmogiškos veiklos pilnatvės, neišjungdami iš savo dėmesio jokios svarbios pozityvios buities srities — ir religijos, ir kultūros, ir profesijos, tai yra, ir dangaus, ir pasaulio.

Ir iš modernaus gyvenimo apraiškų ateitininkija pasirenka kas gera, o ne vien tik kas nauja. Džiugu, kad mūsų tarpe jau atsiranda drąsių balsų, kurie išryškina svarbą tautai turėti idealistinį vertybių kelią. Šią vasarą Dainavoje simpoziume dalyviai turėjo laimės išklausyti Felikso Jucevičiaus S.T.D. paskaitą „Lietuva dvidešimtojo amžiaus paskutiniame dešimtmetyje". Ten jis kaip tik atkreipia dėmesį į tautinio orumo ir etinio taurumo ryšį.

Vytautas Volertas ten pat drąsiais mostais pakedeno mūsų gyvenime vykstančius anti-religinius iššokius tema „Užslėpto Dievo liberalizmas", paryškindamas kai kurių iš tų iššokių lėkštumą, priekaištaujant kitų įsitikinimams ir vengiant savo tikrus įsitikinimus atidengti.

Tais čia minimais pozityviais žvilgiais ateitininkijos kryptis radikaliai skiriasi nuo kitų, mūsų aplinkoje besireiškiančių, pasiūlų.

Katalikiškumo turinys ir dvasia ateitininkijos penkių principų krypčiai teikia vertybinį pagrindą, absoliutaus siekimo įdealą.

Kad būtų aiškiau, pažvelkime, kokią įtaką laimi tautiškumas, bendraudamas su katalikiškumu. Tautiškumas apsisaugo nuo šovinistinio nacionalizmo, nuo mesianistinio imperializmo. Tai yra, nuo tų kraštutinių negerovių, kurios tokiomis žiauriomis nelaimėmis (kurias mums teko išgyventi) nusiaubė pasaulį.

Ateitininkijos meilė savai tautai kyla iš pastangų išryškinti didžiųjų vertybių kelią. Tai reiškia šūkį „Visa atnaujinti Kristuje" savo darbais, savo kūryba, socialinio teisingumo įgyvendinimu realizuoti ir šio pasaulio aplinkoje. Tai reiškia savo kūrybiniu įnašu, krikščioniškojo humanizmo pagrindais artinti tautą prie harmoningos pilnatvės. Tuo būdu lyg būtų grindžiamas idealistinis istorinio vystymosi kelias lietuvių tautai.

Tuo klausimu taikliai pasisako prof. Stasys Šalkauskis „Universalinė pasaulėžiūra, kaip ir tikyba, plisdama iš pradžios duoda, o paskui gauna. Tauta įsijungdama į visuotinę ideologinę bendruomenę, iš pradžios gauna, o paskui duoda".

Prieš Antrąjį pasaulinį karą, tuo principu veikdama, glaudžiu sutarimu ir ryšiu sąmoningų narių bendruomenėje krikščioniškoji inteligentinė visuomenė buvo vertingai įaugusi į viešąjį Lietuvos gyvenimą. Pusšimtmetinė okupacija apardė tą pozityvų vyksmą. Jos atgaivinimas yra ateitininkijos uždavinys.

Nors ateitininkija Lietuvoje ir tremtyje buvo aštrių ideologinių puolimų apsilpninta, bet dar yra išsilaikiusi kaip gana tvirtas krikščioniškos veiklos ramstis. Kaip katalikų akademikų organizacija ar geriau aptariant, sąjūdis, ateitininkija savo siekiais ir kryptimi yra unikali, savaiminga lietuvių tautoje. Pagrindinis jos siekimas yra ugdyti pilnutinę jaunimo asmenybę, jos jaunatvės polėkius paversti dvasine jaunatve, kuri jos idealistinį nusistatymą išlaikytų iki jos vėlyvo amžiaus, t.y. iki jos žemiškos kelionės pabaigos. Lietuva, turėdama pilnutinių asmenybių, būtų pajėgi vertingai reikštis pasaulio tautų šeimoje, jeigu jas lydėtų tiesos, grožio, gėrio ir socialinio teisingumo švyturiai.

Prof. Antanas Maceina, aiškindamasis santykį tarp kelių mūsų gyvenimo veiksnių bei sričių, klausia:

Kas valdo krikščioniškosios religijos santykį su žmoniškąja būsena pasaulyje: priešybė ar darna?"

Veiksnius suporavęs, tų santykių išsiaiškinimo jis ieško:

tarp evangelijos ir kultūros,
tarp pasaulio ir Bažnyčios,
tarp maldos ir darbo.

Antano Maceinos ir ateitininkijos nuomone, tuos suporuotus veiksnius jungia darnos principas. Tuo tarpu mus supanti aplinka ir Lietuvoje, ir tremtyje, juos

Naujų „Gajos" korporacijos narių priėmimas 1983 m. Čikagoje. *Nuotr. J. Kuprio*

dažnai laiko ne tiktai priešybėmis, bet ši aplinka kartais net stengiasi įtaigoti nuomonę, kad darna tarp tų trijų suporuotų veiksnių yra iš viso neįmanoma.

Ateitininkų įsitikinimu, siekimas darnos tarp šių veiksnių yra būtinybė. Krikščioniškos minties asmenims yra svarbu nesitraukti iš viešojo gyvenimo, būti jame raugu, siekti jame įgyvendinti evangeliją krikščioniškuoju meilės principu, kūrybine kultūra, socialiniu teisingumu, remiantis asmenine ir socialine etika.

Darna yra kryptis būti Dievo žmogumi, o priešybė būti žmogumi, Dievą ignoruojančiu arba net kovojančiu prieš jį.

Ora et labora — Melskis ir dirbk visu gyvenimo veiklos mastu, jautria širdimi ir meile.

Tada su evangelija darniai susiporuoja ir kultūra, ir profesiniai darbai, ir šeimyniškumas, ir visuomeniškumas, ir inteligentiškumas, ir tautiškumas. Tai ir yra ateitininkijos veiklos pilnutinis charakteris.

Siekiant labiau sustiprėti tame idealistiniame veiklos kelyje, reiškia kviestis geras knygas į pagalbą. Todėl gerų knygų skaitymas pažangiems ateitininkams yra būtinai reikalingas. Šiais laikais visuomenė nuo tų vertingų žinijos turtų yra atpratusi. O tokių vertingų gerų knygų ir pernai, ir šių metų slinktyje daug pasiekė ateitininkiją Lietuvoje. Kai kurias jų čia ir paminiu: pvz.:

Dr. Juozo Girniaus kūriniai: „Idealas ir laikas", „Pranas Dovydaitis", „Žmogus be Dievo", ir filosofo prof. Antano Maceinos kūriniai: „Asmuo ir istorija", „Didieji dabarties klausimai", Krikščionys pasaulyje", „Religijos filosofija".

Dr. Antano Paškaus kūriniai: „Asmenybė ir religija", „Krikščionis ir šiandiena", „Krikščionis psichologinėje kultūroje", „Sąžinė". Tokių gerų knygų yra ir daugiau, pvz., prof. Justino Pikūno „Asmenybės ugdymas" bei prof. Vytauto Vardžio „The Catholic Church, Dissent and Nationality in Soviet Lithuania".

Tos kelios, čia paminėtos, knygos svarsto šio laiko klausimus. Jų vertė visiškai prilygsta geriausioms pasaulio knygoms. Vieno kito skirsnio turinys labai praturtins mąstymą, duos daug medžiagos vertingiems pokalbiams. Praturtins kataliko akademiko inteligenciją.

Nariams, susirūpinusiems intelektualumo pakėlimu ateitininkijoje, siūlyčiau susipažinti su tų knygų turiniu, parinkti bent porą jų ir išleisti didesniu tiražu visai lietuviškajai visuomenei. Praeities patirtis rodo, kad pavedus vertingą uždavinį, iškyla įdomūs ir kūrybiškai pozityvus asmenys. Tad yra svarbu jungti kuo daugiau asmenų atskirų uždavinių vykdymui. Pasitikėjimo ugdymas ir praktikavimas bei darbų patikėjimas neabejotinai sąjūdį stiprins.

KRIKŠČIONIŠKOS UGNIES NEŠĖJAS

DR. PETRAS KISIELIUS

Sunkus uždavinys yra kalbėti apie a.a. kun. profesorių Stasį Ylą. Jo žodis sunkiai pasveriamas, jo asmenybės dimensijos sunkiai išmatuojamos, jo vardo garsas sunkiai kieno nors pasiekiamas. Dievui nepaprastai turime būti dėkingi, kad ateitininkų organizacija turėjo tiek daug didelių žmonių. Kun. Stasys Yla yra vienas iš pačių didžiausių, tiesiog vienas iš nepalyginamųjų.

Gimęs 1908 m. sausio 5 d. Luciūnų kaime, Ukmergės apskrityje, mokėsi Ukmergės gimnazijoje, vėliau Kauno kunigų seminarijoje ir Vytauto Didžiojo universiteto teologijos-filosofijos fakultete. Kunigu įšventintas 1932 metais. Gimnazijoje labai veiklus ateitininkas, dirbęs valdybose, ateitininkų pogrindyje, vasaros metu dirbdavęs ir organizuodavęs pavasarininkus, angelaičius, jų kuopeles kiekviename kaime. Jo mama buvo labai religinga moteris. Jos troškimas išsipildė, kada Stasys su savo bendraklasiais, vėliau kunigais Spurgiu ir Dubausku, įstojo į Kauno kunigų seminariją, nors mama vis bijodavusi, kad tik merginos jam nenuvilktų „sijono" (sutanos), nes Viešpats jam ir išvaizdos nepagailėjo. Kilęs iš gausios, 11 vaikų šeimos, kurių užaugo tik šeši. Tėvai ūkininkai, vieno valako žemės savininkai. Tėtis mirė 1913 m., sulaukęs 49 metų amžiaus, palikdamas Stasį tiktai penkerių metų.

Gimnazijoje daug skaitydavęs, į kaimą atveždavęs daug knygų kitiems pasiskaityti, mėgdavęs meną. Šeimoje buvo didelis sugyvenimas tarp brolių ir seserų. Tėvelis buvo „dziegormeisteris", (taisydavęs laikrodžius) buvęs knygnešys, labai gabus žmogus. Aplinkiniai Ylų šeimos vaikus vadindavo „dziegormeistriokais", o merginas „dziegormeistriutėmis." Mat, jų kaime buvę vienuolika šeimų su Ylos pavarde.

Prof. Ylos kunigo jaunystę maždaug taip charakterizuoja jo bendraamžis kun. Patlaba: „Pažangus, naujų kelių ieškąs jaunas kunigas, naujų metodų, naujų įdėjų žmogus, prašokęs kitus visa galva. Nebijąs tiesą sakyti bet kam, taigi ir už jį aukštesniems bažnytinėje hierarchijoje".

Seminarijos bendrakursis, kun. dr. J. Prunskis taip charakterizuoja ano meto bendrasuolį seminarijos studentą: „Stasys buvo toks švelnus, mielas, draugiškas,

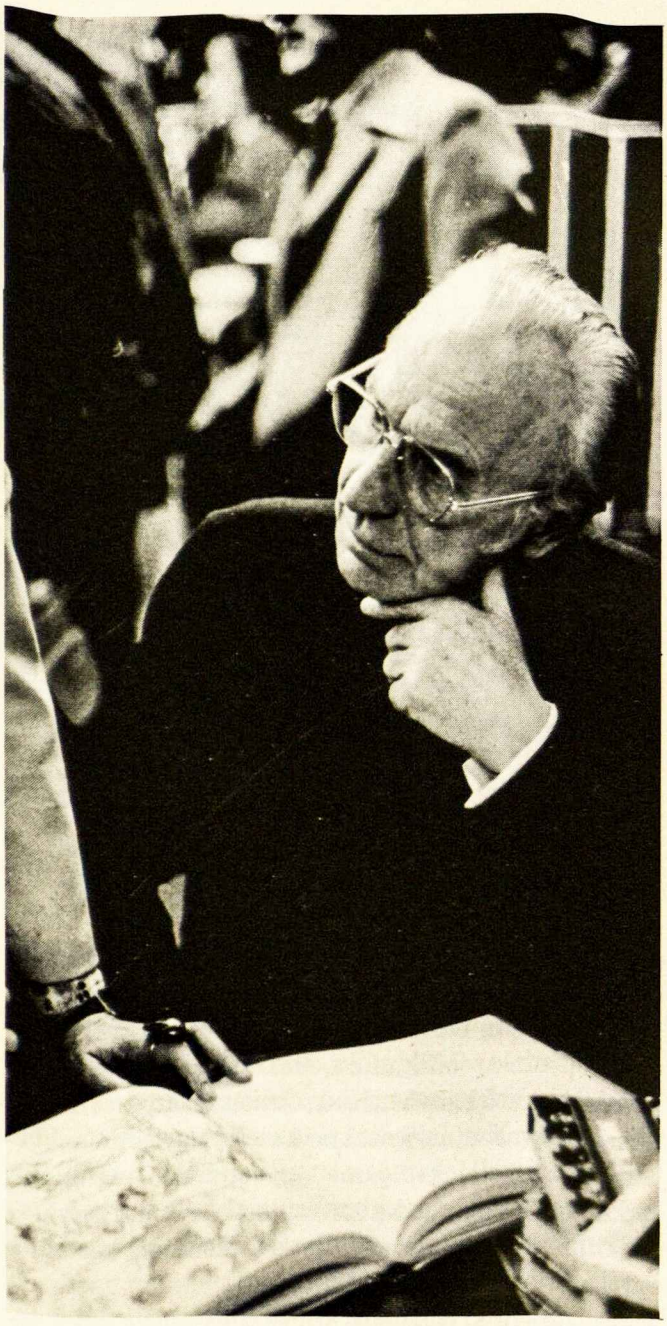

Kun. Stasys Yla. Nuotr. Jono Kuprio

paslaugus, nuoširdus. Veiklus visuomenininkų ir abstinentų draugijose, o ir į laikraščius iš seminarijos pradėjo rašyti. Apie dvylika mūsų buvome susimetę Šv. Tomo draugijėlėn, susirūpinę vienas kitam padėti ugdyti charakterį, nešti daugiau vidinės ugnies į mūsų uždaros įstaigos gyvenimą". (citata iš kun. dr. J. Prunskio straipsnio „Draugo" šeštadieninio priedo 1983.4.9). Baigęs seminariją, trumpą laiką kapelionavo Marijos Pečkauskaitės gimnazijoje.

Seminarijos studijų metu dar klausė teologijos kursą Vytauto Didžiojo universiteto teologijos filosofijos fakultete, o vėliau tame pačiame fakultete dar ėmė psichologijos ir pedagogikos kursus ir įgijo teologijos

licenciato laipsnį. Nuo 1935-1940 ir 1942-1943 metų profesoriavo Vytauto Didžiojo universitete.

Poseminariniame laikotarpyje pradeda skleistis prof. kun. Ylos kūrybinis genijus. Čia pasirodo daug studijinių brošiūrų, dažnai nedidelės apimties, ypač pastoracinio pobūdžio temomis. Jis kurį laiką „Mūsų laikraščio" radakcijos narys, „XX amžiaus kolektyvo narys drauge su prof. J. Brazaičiu, dr. J. Grinium, dr. P. Dielininkaičiu, prof. A. Maceina, prof. dr. Z. Ivinskiu, kun. dr. J. Prunskiu. Tai ano meto jaunųjų katalikų intelektualų elitas, sugebėjęs „XX Amžių" padaryti pačiu įdomiausiu ir stipriausiu Lietuvos dienraščiu. Tačiau čia tik jo plunksnos darbų pradžia. Išeivijoje jis yra redagavęs žurnalą „Auka," o vėliau „Lux Christi".

Prof. Ylos asmenybė be galo plati ir sudėtinga. Jis yra ne tik rašytojas, žurnalistas, poetas, bet ir visuomenininkas, didysis jaunimo auklėtojas, kultūrininkas, kunigas — pastoralistas, istorikas, meno mėgėjas, didysis estetas, filosofas. Nepaprasta talentų skalė padaro jį universalistu, kaip Kun. Jakštas Dambrauskas. Tačiau pats didysis jo gyvenimo dėmesys buvu skiriamas jaunimo auklėjimui krikščioniškoje dvasioje su šūkiais „Dievui, Tėvynei ir artimui" ir „Visa atnaujinti Kristuje". Tai buvo jo gyvenimo pati svarbioji misija, kuriai vykdyti jis turėjo nepaprastus įgimtus bei įgytus privalumus: malonią, gražią išvaizdą, švelnus, visuomet su šypsniu, nuoširdžiai mandagus ir draugiškas kiekvienam be amžiaus skirtumo, mokąs savo pokalbyje sukelti savo partnerio interesą, savo šilta patrauklia asmenybe tiesiog užburdavo jaunimą. Turėjo jis savo asmenyje kažką ypatingo, kažkokią trauklą.

Užbaigęs darbą Lietuvių Tautinėje delegatūroje (1946-1950), prof. Yla 1950 metais atvyko Amerikon ir ėjo Putname Nekalto Prasidėjimo Seserų kapelionio pareigas. Čia jo darbas vyko dviem kryptimis: didžiulis jo dėmesys buvo skiriamas rašymui, bet pati didžioji jo gyvenimo misija atsiskleidė kaip ateitininkų jaunimo auklėtojo. Būdamas vyriausiuoju Ateitininkų Federacijos dvasios vadu, jis šioms pareigoms, rodės tarsi užgimęs, tarp savo didžiųjų daugybės talentų save atradęs pačiame didžiausiame. Ateitininkų organizacijoje jis žibėjo organizacine mintimi, entuziazmu, kūrybiniu karščiu. Jis buvo nepalyginamas ir neprilygstamas. Jeigu prof. Stasys Šalkauskis buvo ateitininkų ideologijos kūrėjas ir genialus jos formuluotojas, tai antrasis Stasys — prof. Yla — buvo genialiausias jos pritaikytojas ir skleidėjas ateitininkų jaunimo organizacije, atradęs pačias patraukliausias formas jaunimui šias idėjas įskiepyti. Šie du didieji Stasiai ateitininkų organizacijai bus visuomet nemirtingi.

Tikras unikumas buvo prof. Ylos kursai ateitininkiškam jaunimui — Žiemos kursai vyresniesiems moksleiviams ateitininkams Dainavoje ir Padėkos savaitgalio kursai vyresniesiems moksleiviams ateitininkams Putname, o jaunesniesiems moksleiviams ateitininkams Dainavoje. Prof. Yla taip pat buvo paruošęs kursus ir studentams ateitininkams.

Tai nebuvo socialinis pabendravimas sniegu nuklotoje Dainavos stovyklavietėje, bet rimtų ideologinių-organizacinių studijų savaitė tarp Kalėdų ir Naujų Metų, o Amerikos šventės Padėkos dienos savaitgalyje kursai trukdavo keturias dienas, lapkričio mėn. pabaigoje. Moksleiviai čia dirbdavo daug sunkiau negu mokykloje. Prof. Yla buvo paruošęs šiems kursams vadinamus skriptus. Tai bent penkios, didoko formato, šafirografu spausdintos knygos su detaliais kursų temų nagrinėjimais. Tai kursų vadovėliai. Pirmaisiais kursų metais nagrinėjama ideologija — principų kursas, pavadintas „pažiūrologija". Kitais metais kursuose studijuojami veiklos pradai, tikslai, prasmė — „akcijologijos" kursas. Dar metais po to kursas apie žodį, jo vartojimą kalboje ir rašyboje, veikloje ir kūryboje — „logologija". Ketvirtaisiais metais ryškinama ateitininko misija ateičiai — „futurologija".

Metodinės pastabose prof. Yla tvirtina: „Kursų tikslas yra informuoti, mokyti, lavinti. Dėlto vartojamas pamokinis, ne paskaitinis metodas". Veikia ir diskusiniai būreliai.

Nepaisant ilgų valandų intensyvaus darbo per visą kursų laikotarpį, kursantai mielai grįždavo į kursus ateinančiais metais. Kursai pradėti 1954 metais Ciceroje. Prof. Yla juos tęsė 28-rius metus.

Tik prisiminkime prof. Ylą kursuose. Su kokiu pasiaukojimu jis organizuodavo žiemos bei Padėkos savaitgalio kursus, kokios plačios ir išmąstytos buvo jo paruoštos programos skriptuose, kiek laiko bei energijos jis skirdavo kiekvienais metais šiems kursams, iš anksto kompletuodamas pačius gabiausius ateitininkų jaunimo asmenis savo pagalbininkais šiuos kursus pravesti. Su kokiu užsidegimu ir pietizmu jis kalbėdavo į jaunuosius kursantus. Kokia vidinė jėga trykšdavo iš jo lūpų. Ir verkdavo jaunieji mūs organizacijos nariai, apleisdami kursus, ir darbas žymiai pajudėdavo kuopose, jiems grįžus. Kiek ateitininkiškos tautinės religinės jėgos telktasi jame. Jis tarsi, magikas jaunimo tarpe. Jis buvo dalelė didžiojo mokytojo Kristaus, kurį mūsų gabusis velionis statė viso gyvenimo centru, jaunimui skelbdamas Kristocentrizmo idėją.

Prof. Yla ateitininkų organizacijoje nesitenkino vidutiniškumu, jis jaunimą ruošė ateities vadais savo organizacijos ir savos tautos; stipriais morale ir

sugebėjimu vadovauti sau bei kitiems. Čia jo užmojai sutapo su kun. prof. Kuraičio idėja — auklėti ateitininkuose elitą su principingu gilumu ir sugebėjimu vadovauti. Prof. Yla šią idėją turbūt bus pasisavinęs iš kun. prof. Kuraičio, tik prof. Yla šią elito idėją labai praplėtė ir pritaikė visoje ateitininkų moksleivių organizacijoje, o prof. Kuraitis pasirinkdavo tik keletą pačių gabiausių, sudarydamas jiems sąlygas išvykti studijoms į užsienį, kad ten jie praplėstų savo akiračius ir įsigytų kuo aukštesnio mokslo.

Palyginau prof. Ylą su trimis didžiausiais anos epochos ateitininkų ir apskritai Lietuvos kultūrininkais, tarp savęs labai skirtingais charakteriais, bet turėjusiais nepaprastos įtakos ateitininkų organizacijos kūrime ir jos brandinime. Prof. Yla asmenyje mes randame jiems visiems atitikmenis: prof. Jakšto-Dambrausko universalumą, prof. Šalkauskio idėjinį gylį ir labai sėkmingą tų idėjų interpretatorių bei įskiepytoją jaunime ir pagaliau prof. Kuraičio elito minties plėtotoją. Į Jakštą jis yra panašus dar vienu požiūriu. Cituoju prof. Ylą: „Jakštas Kaune nebepriėmė jokios privalomos (bažnytinės) tarnybos — ėmėsi laisvo lietuviškos religinės kultūros darbo" (J. Tumas, „Užgęsę Žiburiai"; prof. Yla, „Ateitininkų vadovas"). Lygiai taip pat atsitiko ir su kun. Stasiu. Kada buvo kviečiamas taip pat Kaune popiežiaus delegato pokalbiui dėl galimos naujos pakopos hierarchijoje, jis šio pokalbio išvengė. Tą esu girdėjęs iš paties kun. Stasio lūpų. Aišku, jis bijojo suvaržyti savo kūrybinius polėkius bei užmojus, nenorėjo suredakuoti bei susiaurinti savo universalumą. Pripažinkime, kad jis buvo teisus: būdamas vyskupu tokių sudėtingų darbų nebūtų atlikęs. Panašią nuomonę jis turėjo ir apie kitus „episcopabites." — kandidatus į vyskupus.

Dar viena jo didžiųjų dovanų ateitininkų organizacijai — knyga „Ateitininkų Vadovas", išleistas 1960 metais. Tai nepaprastai kruopšti ateitininkų organizacijos istorijos, esmės ir veiklos studija, ruošta daug metų, kurioje atsispindi prof. Stasio Ylos organizacinis — kūrybinis genijus. Nesuprasčiau, kaip ateitininkų organizacija galėtų apsieiti be šio vadovo.

Kalbėdamas apie velionį profesorių, ribojausi tik jo darbais ateitininkų organizacijoje ir tai dar tik dalis jo darbų čia suminėta. Gyvenime man teko būti daug kartų šalia jo, ypač dirbant ateitininkų Federacijoje. Tai nepaprastas žmogus savo polėkiuose, planavimuose, sumanymuose, visuomet ieškąs naujų kelių, naujų veidų ateitininkiškam darbui, viltingai žvelgiąs į jaunimo ateitį, į ateinančias jaunąsias kartas. Pokalbiai su juo nepaprasti, jis be galo turiningas, su didžiausia patirtimi. Ruošdamasis pastoraciniam darbui, jis ypač studijavo kitų kraštų jaunimo organizacinę veiklą, tam tikslui atostogų metu išvažiuodamas į užsienį. Ypač jam imponavo Prancūzijos katalikų jaunimo metodai. Šios studijos bei patyrimai jam daug padėjo vėlesniame darbe su jaunimu. Tad ateitininkų organizacijai jis nebuvo vien Dvasios vadas. Jis visą laiką buvo aktyvus savo patarimais, paskatinimais ir savo paties skiriamu darbu bei laiku.

Žinau, kad kalbėdami apie jo ateitininkiškąją charakterio žymę, neturime teisės jį paveržti iš visos lietuviškos visuomenės, nes jo asmuo netilpo į tik vienos organizacijos plotmę. Kun. Stasiui Ylai buvo brangus visas lietuviškas jaunimas, ne vien ateitininkai. Jis daug širdies ir darbo yra skyręs lietuviškai skautijai. Jis yra buvęs Lietuvos skautų pirmijos tarybos narys (1946-1950). Lietuvos skaučių Seserijos dvasios vadas (1953-1983). Jis turėjo skautininko laipsnį. Jis skautams yra parašęs daug giesmių, kurios giedamos skautų stovyklose ar kitomis susikaupimo progomis. Atsisveikinant velionį skautijos vardu kovo 25 d., LSS vyriausia skautininkė kalbėjo: „Jam skautybė buvo brangi, todėl, eidamas skautų Sąjungos Tarybose ir Lietuvių skaučių seserijos kapeliono pareigas, dirbo skautiškam jaunimui visa savo širdimi, visomis jėgomis. Jo giesmės žodžiai yra tikroji skautybės išraiška." („Ateitis" Nr. 6, 1983 m. 155 psl.)

Jo visuomeninė veikla taip pat plačios skalės. Kurį laiką buvo Berlyno lietuvių kolonijos kapelionu, bei Lietuvių Sąjungos vicepirmininku. Vėliau — Lietuvių Tautinės delegatūros patarėjas bei spaudos skyriaus vedėjas Vokietijoje. Jis yra buvęs JAV Lietuvių Bendruomenės Tarybos narys, vadovavęs politinių kalinių sąjungai išeivijoje.

Ne vien jaunimo auklėjimui buvo skirtas visas jo gyvenimo laikas. Ilgi vakarai ir dažnai net naktys buvo skiriamos rašybai. Jo plunksna gamino brošiūras, knygeles ir knygas filosofinėm, religinėm, didaktinėm bei istorinėm temomis, o jų daug — kelios dešimtys. Vienas jo didžiųjų veikalų, „Žmonės ir žvėrys", vaizduoja jo dvasinius išgyvenimus Vokietijos nacių kacete, kur jis iškentėjo net 2 metus ir vos išliko gyvas. Tie dvasiniai ir fiziniai išgyvenimai, be abejo, bus atsiliepę ir į jo sveikatą.

Jo nepaprastas interesas menui vertė jį imtis plunksnos dėl mūsų Čiurlionio. Ši knyga yra ir istorinė. Jo religinė ir istorinė knyga yra „Jurgis Matulaitis".

Visai kita jo kūrybos sritis yra jo išleisti maldynai — maldaknygės, su didoka dalimi jo paties prirašytų maldų.

Prof. kun. Yla turėjo ir poetinių gabumų. Jo poezija dažniausiai religinio atspalvio. Tarp stovyklose bei bažnyčiose giedamų giesmių matome ir S. Ylos žodžius. Jo giesmės ypač buvo mėgstamos ateitininkų stovyklose.

O kiek žurnalistinių straipsnių religinėmis, ideolo-

ginėmis, tautinėmis temomis, skirtų jaunimui ir vyresniesiems. Visi jie išmąstyti, naujos minties, pilni polėkio, įžvalgumo, skelbią kovą sustingimui bei kultūriniam snauduliui, kviečią į atsakomybę ir akciją už tikėjimą, moralę ir tautą. Jis greitai ir taikliai savo straipsniais reaguodavo į dienos įvykius lietuvių išeivijoje. Jis įdomus proginis kalbėtojas, gilus pamokslininkas, patraukliai turiningas paskaitininkas, pripildąs sales klausytojais.

Neatsisakydamas savo principų jis buvo didelis tolerantas kitaip galvojančiam, gerbęs kito nuomonę bei įsitikinimus, nevengęs kultūrinio dialogo. Jis tad turėjo artimų žmonių bei gerbėjų ir kitokių pažiūrų tarpe. Tą bylojo ir įvairios spaudos nekrologai, jam mirus.

Kun. Stasys mėgo protarpiais ir fizinį darbą, kaip atgaivą nuo kasdieninio protinio įtempimo, nuolat planuojant ir rašant. Putname, Nekalto Prasidėjimo Seselių vienuolyno aplinkoje, būta laukų, nusėtų stambiais akmenimis. Kunigui Stasiui kilo idėja iš tų akmenų pastatyti pilį, kurią jis statė bent keletą metų, savo vieno jėgomis iš didelių akmenų, pavadinęs ją Mindaugo pilimi. Tai didelis ir įdomus pastatas.

Profesorius paskutiniųjų metų asmeniniuose pokalbiuose vis užsimindavo apie savęs pakaitalą žiemos ir rudens moksleivių ateitininkų kursuose. Ateitininkų padalinių vadovybės buvo aiškiai pastebėjusios ir įsitikinusios, kokią didžiulę naudą organizacijai duoda prof. Ylos kursai, kurie jau buvo subrandinę bei išauginę daugybę labai pajėgių jaunų ateitininkų su stipriu ideologiniu nugarkauliu ir su neeiliniais organizaciniais sugebėjimais. Šie faktai buvo žinomi ir tvirtinami visoje plačioje ateitininkų organizacijoje, o taip pat ir už organizacijos ribų. Tą buvo aiškiai patyręs ir patsai kunigas Stasys ir, aišku, džiaugėsi savo ir bendradarbių darbo rezultatais. Gal nujausdamas savo gyvenimo saulėlydį, labai rimtai rūpinosi surasti savo darbo tęsėjus, kad moskleivių žiemos ir rudens kursai niekuomet nesustotų. Juk medžiaga kursams jo paruošta, metodas pažįstamas šimtams buvusių kursantų. Reikia tik rasti tam tinkamus pasišventėlius su atitinkamais sugebėjimais. 1982-rųjų metų pabaigoje gavau iš jo laišką, kuriame jis savo įpėdiniais parenka 3 jaunuolius — triumviratą. Jo nuomone tie 3 jaunieji akademikai kursuose jau yra įrodę savo sugebėjimus bei moksleivių gerus įvertinimus, organizuoti ir tęsti, jo tiek metų tesėtą, darbą. Laiškas man siųstas keletą mėnesių prieš jo mirtį. Cituoju ištrauką iš jo laiško „...kas, jei aš sukrisčiau ar iškrisčiau, tęstu kursų darbą. Numatau tris iš jaunesniųjų, — kurie sudėtiniai galėtų tą darbą perimti".

Sukrito jis, nepamirštamas profesorius Stasys, 1983

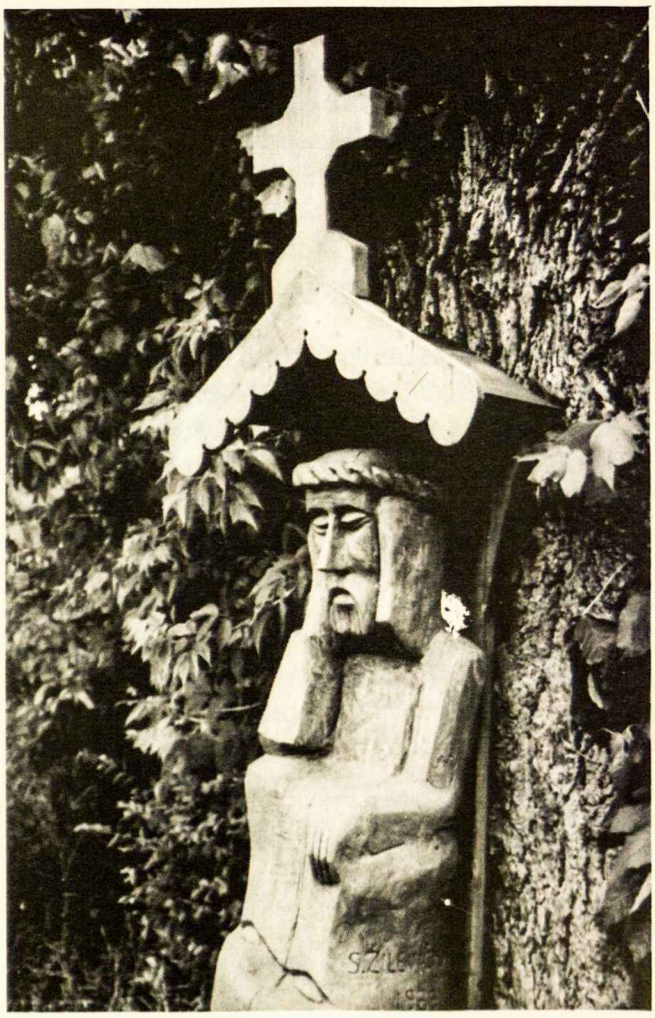

Rūpintojėlis kun. Ylos pamiltoje Dainavoje.
Nuotr. *Romualdo Kriaučiūno*

m. 23 d. vakarą Loretto ligoninėje, staigiai prasidėjus nepaprastam kraujavimui per burną. Per 10 minučių atsidūręs ligoninėje, jį radau dar pusiau su sąmone, nepaprastai išblyškusį, su menku pulsu, su labai žemu kraujo spaudimu. Ligonis jau visai be sąmonės ir su menku pulsu imamas operacinėn, vidurių eksploracijai, visiškas iškraujavimas vyksta per plyšusią dirbtinę aortą, pratrūkusią į dvylikaprištę žarną. Mediciniškai tariant, per staiga atsiradusią aorto — duodenalinę fistulą. Mat prof. Yla prieš porą metų buvo turėjęs pakeitimą didžiųjų vidurių arterijų dirbtinėmis dėl tų arterijų užkišimo ir gyslų sklerozės. O iškrito jis po vidurnakčio kovo 24 d., gyvybė buvo neišgelbstima. Tai toks mano buvo atsisveikinimas su kunigu Stasiu — prie operacijos stalo. Tad įvyko taip, kaip jis man rašė savo laiške: „sukrito ir iškrito".

Jo kultūrinis palikimas yra tikrai milžiniškas. Savo veikalais jis išliks tarp mūsų tautos žymus auklėtojas, kaip ano meto vyskupas M. Valančius. Jis savo auklėjančiu žodžiu kalbėjo į jaunimą, o savo plunksna — į visą tautą.

* * *

Prof. kun. Ylos darbas kursuose nenuėjo veltui. Jo kursų mokiniai (absolventai šiuo metu išeivijos visuomeninėje — politinėje veikloje užima svarbias, o dažnai ir pačias atsakingiausias pareigas.

Prof. kun. Ylos kursų mokinių užtinkame Lietuvos Misijoje prie Jungtinių Tautų Lietuvos ambasadoje Vašingtone, lietuvių R. katalikų Federacijos pirmininko pareigose.

Buvę prof. Ylos kursų mokiniai buvo talkininkais — techniniais pagalbininkais ir Lietuvos parlamente, Lietuvai atkūrus nepriklausomybę. Ogi prof. dr. Žygas, iš kur išaugo į tokią gilią ir plačią asmenybę?. Tai taip pat kun. Ylos kursų įtaka. Vėliau jis buvo vienas iš kun. Stasio Ylos pagalbininkų.

Suminėjau tik keletą žymesnių pozicijų, kuriuose darbuojasi prof. Ylos kursų mokiniai, jų yra daug daugiau. Jis džiaugtųsi ir būtų laimingas dėl savo darbo su jaunimu tokių puikių rezultatų. Buvo lauktina, kad jo pagalbininkai ir buvę kursantai tęs jo darbą. Iš tikrųjų, jo darbas nesustojo, pokalėdiniame laikotarpyje Dainavos stovyklavietės snieguotoje paežerėje skardeno jaunimo balsai kursų pertraukos metu, taip kaip kun. Ylos laikais. Koks gali būti didesnis jam atpildas už tuos unikalius kursus, už darbą su jaunimu, kaip tęsimas jo darbų ir tęsėjimų.

Prof. Ylos dvasia ir šiandien rymo mūsų tarpe. Jo dvasia gaubs visas ateitininkų jaunimo stovyklas. Mūsų stovyklaujantis jaunimas visuomet jį sutiks savo stovyklose tylų, be žodžio, besišypsančios išvaizdos. Jis iš dangaus globos mūsų ateitininkišką jaunimą kursuose, susirinkimuose, pokalbiuose. Jo paruoštų skriptų raidės žibės jaunimui stovyklų žvakučių žuburėliais ir skatins jo jaunuosius pasekėjus liudyti Kristų ir svąją tautą.

Jis nemiręs. Jis gyvas.

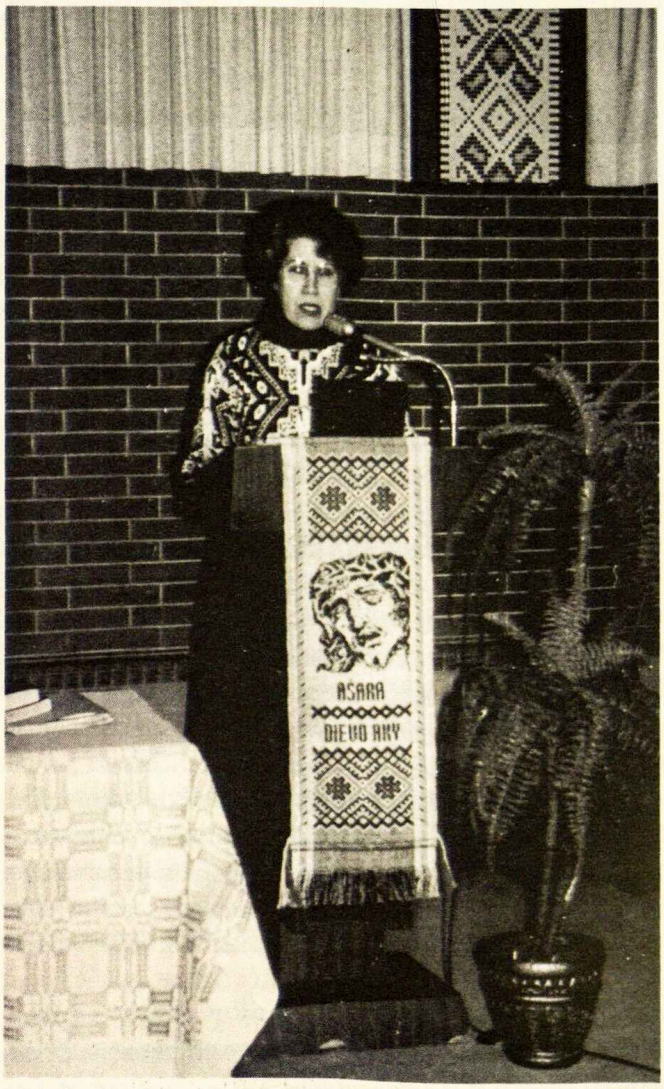

Dalia Staniškienė. Nuotr. *Vlado Bacevičiaus*

ŽMOGUS — DOVANA

Kiekvienas žmogus, kurį sutinku, yra Dievo man siųsta dovana.
Kai kurios dovanos yra labai gražiai įrištos ir tuoj mane patraukia.
Kitos labai paprastai suvyniotos, ir todėl lengva nepastebėti jų vidinio grožio.
Kai kurios dovanos, kaip siuntinėliai pašte, būna „mėtytos ir vėtytos"...
... ir yra pagunda jas išmest, kaip bevertes...
O kartais ateina brangi dovana, ant kurios užrašyta: „Special Delivery".
Ar aš tokių dovanų — žmonių — sutikau?

Kai kurie žmonės yra kaip lengvai suvyniotos dovanos;
O kiti — smarkiai surišti ir sunkiai atidaromi...
Bet įvyniojimas gi nėra pati dovana!
Kartais dovaną lengva atidaryti,
O kartais reikia ir kitų pagalbos...
Kodėl kai kuriems žmonėms sunku atsiverti — atsidaryti?
Ar todėl, kad jie bijo? Kad jiems skaudu? Kad jie buvo kada nors, kaip atmesta dovana, atstumti?
O gal jų atsivėrimo dovana skirta ne man?

Aš taip pat esu asmuo ir todėl taip pat esu dovana!
Pirmiausia, esu dovana pati sau.
Gerasis Tėvas man mane dovanojo.
Ar aš kada nors tikrai pasižiūrėjau, kas slypi manyje, nuplėšus išviršinį įvyniojimą?!
O gal aš niekada tikrai nepriėmiau šios dovanos — savęs...
Ar ten giliai viduj yra ko nors daugiau, negu aš manau?
Gal aš niekad nepastebėjau, kokia nuostabi Dievo dovana aš esu!
O ar galėtų Dievo dovana nebūti nuostabi?!
Aš gi džiaugiuosi dovanomis, kurias kiti man dovanoja.
Tai kodėl nesidžiaugti savimi — Dievo dovana man?!

Aš taip pat esu dovana kitiems.
Ar aš esu pasiruošus kitiems atsiverti, atsiduoti?

Ar kiti turi pasitenkinti tik mano „išviršiniu įvyniojimu",
bet niekad nesidžiaugti tikrąja dovana — mano vidiniu gyvenimu?

Kiekvienas susitikimas su kitu žmogumi yra pasikeitimas dovanomis.
Bet dovana be davėjo, kada neduodi pilnai pats savęs, nėra tikra dovana, o tik daiktas...

* * *

Ar pagalvojame kada, kokia didelė Dievo dovana mums yra ateitininkija? Ar branginam vienas kitą, ar įvertinam? Kokių nuostabių žmonių turėjome savo organizacijos istorijoje! Ir kiek pasiaukojančių žmonių dar tebeturime! Ar įvertinam juos?

Ar įvertinam vienas kitą, ar atsiveriam viens kitam, ar dalinamės savo dvasiniais turtais?.. O gal tik tūnome savo patogiuose namuose, lyg tos niekad neatvyniotos, gražiai surištos dovanos giliai lentynose?.. Ar dalinamės savo dvasiniais turtais su sesėm ir broliais Tėvynėje? Juk ir jie mums — didelė dovana! Jie mums, o mes jiems reikalingi!

Viešpatie, atrišk mus ir atvyniok, ir leisk, kad būtume vienas kitam — ir Tau — nuostabiausia, meilės kupina dovana...

Dalia Staniškienė

ŠVENTO KAZIMIERO IŠŠŪKIS MUMS

Vėjas Liulevičius

Įvado vietoje

Kaip mums būtų svarbu aiškiai išgirsti, ką mums kalba mūsų šventasis, Lietuvos šventasis. Mes ieškome tikrojo švento Kazimiero ir jo iššūkio mums. Siekiame viso jo vaizdo, gilaus paties Kazimiero, jo žmogiškos esmės supratimo. Tai buvęs ne šventuolėlis, ne alpstantis asketas. Iš tų laikų išlikę mūsų istoriniai šaltiniai, kronikos mums perteikia visai kitokį įspūdį mūsų Šventojo — įspūdį tvirto, smarkaus charakterio, karingo, sumanaus ir gabaus valdovo.

Žinome, kad jis gimęs 1458 metais. Jo kilmė — iš gediminaičių karališkos giminės, jis — jaunas Geležinis vilkas. Gerai pažįstamas jo gyvenime įgyvendintas mokslo—išsiauklėjimo idealas. Lenkas Dlugošas bei žymus italas humanistas Kalimachas buvę karalaičio mokytojais. Ir jei tas auklėjimosi idealo įgyvendinimas yra padaręs įtaką mūsų liaudies taip būdingai pagarbai švietimui, troškimui mokslo, tai jau nemažas švento jaunuolio nuopelnas.

Žinomas mums taip pat ir Kazimiero politinis veikimas: krikščionybės ir Bažnyčios gynimas, kovos prieš turkus skatinimas, pasipriešinimas stačiatikybės, lenkiančios pavaldinius valstybei ir tironams, augančiai galiai Kunigaikštijos rytuose, užmojis siekti Vengrijos sosto, kai dvylikmetis karalaitis su 12,000 karių palyda peržengė Vengrijos sieną. Jis gabiai valdęs Lenkiją, pavaduodamas tėvą. Tad gana aišku, kad nebuvo nusigręžęs nuo tariamų pasaulio tuštybių.

Žinome, kad jis miręs jaunas. Ir kad jis buvo skaistus, griežto gyvenimo laikęsis. Tas gyvenimas buvo paženklintas stengimosi, tikslo, ryžto, drąsos, darymo tai, kas nelengva ženklu. Simas Sužiedėlis savo veikale apie Kazimierą rašo apie jo „dorinį karžygiškumą". Tai labai teisinga. Čia buvo išdava pasiryžimo, sąmoningo moralinio projekto, o ne pasidavimo, pasyvaus pasitraukimo iš pasaulio. Savo mokytojo Kalimacho jis buvo vadinamas *divus adolescens,* „šventasis jaunuolis". Todėl jis ir laikomas iki mūsų dienų ypatingu jaunimo globėju, saugotoju.

Žinome, kad jis miręs džiova, turėdamas 26 metus, Gardine 1484 metais kovo 4 dieną. Palaidotas buvo Vilniuje — galime tai laikyti, kad jis grįžęs Lietuvon visiems laikams. 1521 metais karalaitis tuometinio popiežiaus Leono X buvo paskelbtas Bažnyčos šventuoju.

Tiek žinome iš metraščių, kronikų, bet patys sau siekiame gilesnės pažinties. Tad reikia šventojo Kazimiero ieškoti kitur. Sunkumas prasiskverbti, prasikovoti iki *tikro* Kazimiero yra mums *iššūkis.*

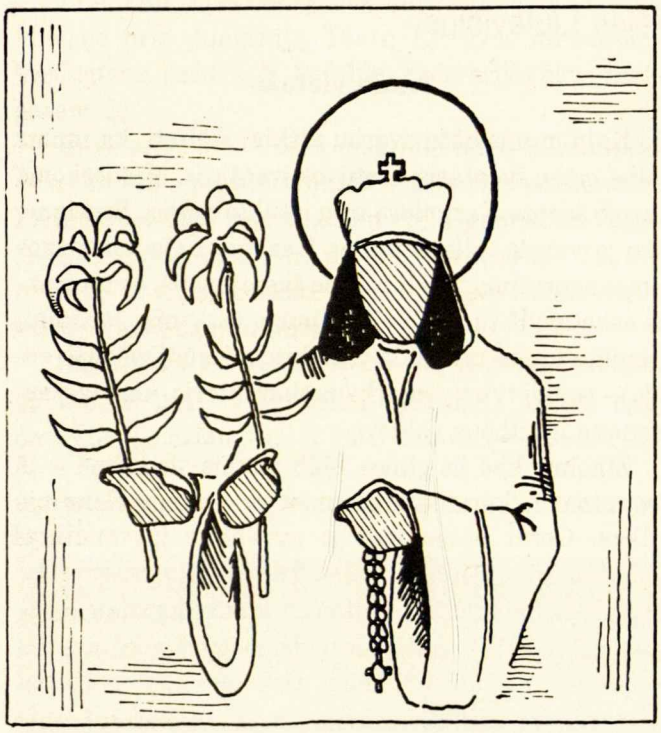

Pieš. Vėjo Liulevičiaus

Svarba pažinti tikrąjį šventą Kazimierą

Reikia tad siekti pažinti jį per vaizdus, per žmonių, ypač liaudies, pasakojimus, legendas, padavimus apie jo stebuklingus apsireiškimus ir tikėjimą į juos. Reikia į visa tai gerai įsižiūrėti: ar ne jie mums duos ryškesnį supratimą, koks mums būtų Kazimiero iššūkis. Jei išlavintumėme savyje pajėgumą simboliškai regėti, gal pasisektų mums tada aiškiau matyti, kokį vaidmenį Kazimieras yra turėjęs mūsų bendruomeniniame gyvenime amžių slinktyje. Todėl norėčiau toliau pristatyti du *vaizdus* mūsų Šventojo, kartu siekiant suprasti jų simbolinę reikšmę.

I. RANKOS

Apie 1536 metus Vilniaus katedroje prie Šv. Kazimiero koplyčios altoriaus buvo išstatytas, aliejiniais dažais nutapytas, šventojo paveikslas. Apdengtas sidabrine skarda, kaip tais laikais dažnai būdavo ikonos, pavyzdžiui, ir stebuklingasis Aušros Vartų Mergelės Marijos paveikslas. Toji sidabrinė skarda ko gero ar nėra tikriausia priežastis to mirgėjimo, šventumo ir tobulumo, skaistybės žibėjimo, kuris mums lyg ir trukdo įžiūrėti Kazimiero žmogišką esmę. Po ta sidabrine skarda yra šv. Kazimiero aliejinis portretas, patamsėjusių spalvų. Šitas portretas, kaip spėlioja kai kurie meno istorikai, gali atspindėti kokį nors dingusį originalų portretą, kuriam pats Kazimieras pozavęs. Paveikslas rodo skaistų, kiek pailgą veidą. Žvilgsnis rimtas, ir šviečia tam tikras vidinis ramumas. Matome tvarkingai sugulusius tamsius plaukus ir tamsias akis. Tiek galime pamatyti pirmu žvilgsniu.

O tasai paveikslas turi vieną labai ypatingą, paslaptingą savybę. Štai Kazimieras kairėje rankoje laiko rožinį, jo pamaldumo simbolį, dešinėje rankoje laiko leliją, skaistybės simbolį, ir *antroje* dešinėje rankoje laiko antrą leliją. Kazimieras pavaizduotas su dviem dešinėmis rankomis!

Liaudis perduoda tokį padavimą: paveikslo tapytojas nupiešęs vieną ranką; jam nepatiko; jis ją uždažęs, paveikslą perdažęs ir įpiešęs naują. Paveikslas buvo užbaigtas. Bet tada, žiūri dailininkas, kad užbaigtame paveiksle iškyla į paviršių ir ta pirmoji, jo uždažyta dešinė ranka. Bandęs jis ją ištrinti, bandęs, kiek galėdamas.., bet nepasisekė — ranka vis grįžtanti. Tad ir beliko tiktai su tuo susitaikyti. Toks yra padavimas.

Kas tačiau mums čia įdomu: kokį supratimą mums siūlo šis padavimas apie tokį stebuklą ar ir paties įkvėpto menininko sukurtas simbolis? Norėtųsi tikėti, kad čia išreiškiama ir kiekvienam lietuviui siūloma Lietuvos šventojo užtarėjo pagalba. Tarsi antra, stiprinanti dešinė ranka. Tarsi būtų nematomai priduodama slapta jėga kiekvienam mūsų darbui, projektui, siekiui.

Bet ką dar gali mums nusakyti **šitas** gestas, šita poza, ta dešiniųjų rankų laikysena? Tai laikysena, liudijanti abipusiškumą, atvirumą. Koks tobulas gestas, tobulas kaip pats Kazimieras! Mūsų pastangos turi aprėpti gyvenimo pilnatvę. Jėgos turi būti nukreiptos — ir į save, ir į lauką, į išorę. Atsakomybė yra sau — ir kitiems. Atsakomybė — šiam pasauliui ir jo darbams, bet ir stengimasis savyje įkūnyti **amžinas** vertybes. Dėl išeivijos ir dėl Lietuvos. Atsisukus ir į Vakarus, ir į Rytus. Ranka tiesiama ir į praeitį, ir į ateitį — jungiant jas.

Padavime glūdintis simbolis tad siūlo mums būdą, laikyseną! Tas visapusio gyvenimo idealas **mums,** kaip ateitininkams, gerai pažįstamas. Tai yra ateitininkiškųjų principų veiksena gyvenime, kuriame kovojame, siekdami kilti ir kelti — kilti patiems, ir savo pavyzdžiu, savo ryžtu, savo užmojais padėti kilti kitiems. Savo tobulu gestu šitame vaizde, gestu ramumo ir ryžto, tvirtumo pasaulyje, Kazimieras mums siūlo būdą, laikyseną, **kuri priima gyvenimą visoje jo pilnatvėje.**

II. PASIRODYMAS VIRŠ DAUGUVOS

1518 metais, liudija kronikos, buvęs toks atsitikimas. Maskvos kariuomenės puolusios Polocko miestą, stovintį Dauguvos ir Palatos upių santakoje. Atjojo 2,000 lietuvių raitelių kariuomenė, vedama Goštauto ir Boratinskio. Tačiau Dauguvos upė buvo patvinusi. Miestas apsuptas, apgultas, neprieinamas, kad ir šitos mažesnės lietuvių kariuomenės, raitelių būriams.

Staiga, sako, prieš lietuvių kariuomenės pulkus esą pasirodęs jaunuolis, apsirengęs baltu apsiaustu, jojantis ant šaunaus balto žirgo. Paslaptingasis jaunas raitelis puolėsi pirmyn į patvinusią Dauguvą — nurodydamas Lietuvos kariams negilų praėjimą perbristi upę į kitą krantą, duodamas ženklą jį sekti. Kariai nurodyta brasta persikėlė per Dauguvą ir puolė gelbėti apgultą miestą, atmušė maskolių pulkus ir miestą bei pilį išgelbėjo. Tik po to paaiškėjo, kad tas jaunuolis, kurio vėliau nebuvo galima nei matyti, nei rasti — turėjo būti patsai šventasis Kazimieras, apsireiškęs, jau ir po mirties, suteikti jėgos savo tautiečiams apginti tėvų žemes. Kazimieras jau tada buvo tapęs kovos rytuose simboliu, jo vardas virtęs šūkiu 17-ojo amžiaus vis didėjančiose kovose su kariškai ir politiškai stiprėjančia Maskva. Šv. Kazimiero kultas nukreipiamas į rytus.

Kitoje legendoje, surištoje su šituo pačiu įvykiu, šv. Kazimieras tada prie Polocko pasirodęs debesyse, „ant oro" virš Dauguvos, ir raginęs lietuvių karius persikelti per potvynį. Čia jis jau būtų tapęs savotišku Vyčio įkūnijimu. Anksčiausiuose Lietuvos kunigaikščių herbuose ir ženkluose Vytis jojęs į rytus — ne kaip dabar į kairę, į vakarus, kaip rodo dabartinis Lietuvos Respublikos valstybinis herbas. O Lietuva ir dabar gal dar turi ir toliau tam tikrą vaidmenį Rytams... Jeigu ji galėtų tapti pavyzdžiu, modeliu atsistatymo normaliu kraštu iš baisių komunizmo griuvėsių. Ką šios ir panašios legendos gilumine savo prasme mums siūlo — tai **kryptį** mūsų pastangoms ir jėgoms, mūsų energijai. Nurodoma, kur mums keliauti, veržtis — **persikelti!**

O Lietuva, šiuo metu jau išgyvenusi savo prisikėlimą, dabar yra šaukiama persikelti. Persikelti į pilną demokratiją, pilną išraišką tautos vidinės jėgos, išvystymą **lietuviškos minties.** Persikelti iš materializmo griuvėsių — į dvasios stiprybę. Iš gyvenimo neigimo — į gyenimo džiaugsmą ir drąsą, suvokti gyvenimo beribių galimybių. Persikelti iš gynimosi, apgulties jausmo, baimės ir mūsų, vargšelių, nepasitikėjimo savimi — į puolimą, į žingsnį pirmyn. Iš tamsios praeities vargų, ašarų ir vergavimo — į šviesią ateitį ir laisvę. Tad šitais vaizdais — dviejų dešinių rankų ir Dauguvos peržengimo legendom — Kazimieras, nurodęs mums laikyseną, būdą, mus dabar šaukia persikelti, nurodo dabar kokia linkme mums išeiti į tą platų — ir mūsų, lietuvių, ne tiktai kitų — gyvenamą ir lygiai taip pat mums priklausantį pasaulį.

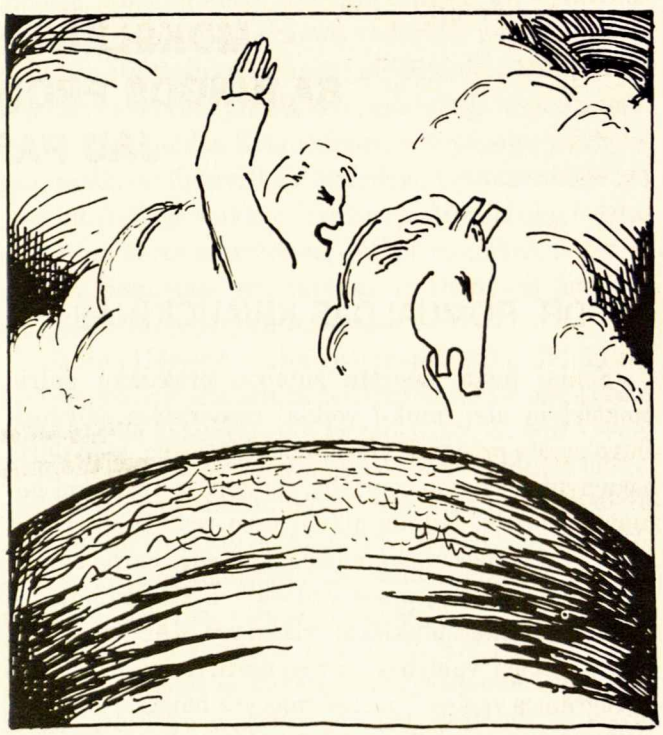

Pieš. Vėjo Liulevičiaus

Užsklandai

Baigiant, kokias išvadas galėtumėme pasidaryti? Tenka mums prisiminti Kazimiero paskelbimo Bažnyčios šventuoju datą — 1521 metus. Lemtinga tai data. Lūžis. Istoriniu momentu lūžis... Kada viduramžiai užsibaigia, prasideda Reformacija, išeinama į moderniąją Europą — į naują amžių su naujais žmonėms reikalavimais. Tad Kazimieras stovi ant amžių slenksčio.

Taip ir mes dabar stovime, kartu su šv. Kazimieru, ant kitų amžių slenksčio — prasideda naujas amžius su nauja dvasia. Momentą privalome išpirkti, realizuoti jo galimybes. Kazimieras mums tam nurodo būdą ir ragina, drąsina mus pulti ir eiti pirmyn. Mums reikia įsisąmoninti tą laikyseną — atvirumo laikyseną — ir tada su ja išeiti į platesnį pasaulio atnaujinimą. Šventas Kazimieras šaukia mus, kaip ateitininkus, kaip tikinčius, apaštalaujančius krikščionis — katalikus, kaip inteligentus, kaip lietuvius. Šventas Kazimieras šaukia tautą.

MOKSLEIVIŲ ATEITININKŲ SĄJUNGOS PROGRAMOS VADOVAS JAU PARUOŠTAS

DR. ROMUALDAS KRIAUČIŪNAS

Seniai buvo mėginta sutelkti praktiškų gairių moksleivių ateitininkų veiklai moderniose sąlygose. Buvo norėta pristatyti ateitininkų ideologiją, kaip tvirtą asmenybės vystymo pagrindą, tinkantį ir dvidešimt pirmajam amžiui. Kilnūs planai tapo realybe, sudarius ideologinės programos komisiją, kuri savo darbą baigia, paruošdama „Programos vadovą". Pačios programos pritaikymas ateitininkiškai veiklai yra MAS vadovybės, kuopų globėjų, valdybos bei visų narių rankose. Nors šio „Programos vadovo" paruošimas yra baigtas, jo įnašas jaunimo auklėjimo darbe tik prasideda. Sprendžiant iš panašaus programos vadovo pasisekimo Jaunųjų ateitininkų sąjungos (JAS) veikloje, yra pagrindo — tikėti, kad ir šis „Programos vadovas" moksleiviams ateitininkams bus naudingas ir populiarus.

MAS „Programos vadovą" planuojant, komisija vadovavosi trimis principais — **prasmingumu, patrauklumu ir praktiškumu.**

Katalikiškumas nurodo žmogaus ryšį su Dievu. Pačia prigimtimi žmogus yra religinė būtis. Ateitininkui šis principas primena jo kelią į Dievą per Kristų Bažnyčioje. Ateitininkas stengiasi būti pavyzdingas katalikas, prisilaikąs krikščioniškosios etikos principų ir Katalikų Bažnyčios mokslo. Ateitininkas kovoja su pasaulio dechristenizacija ir stengiasi apaštalauti visų pirma savo gyvenimo bei veikimo suderinimu su krikščioniškaisiais idealais. „Mylėk ir gerbk Kristų, vertai atstovauk lietuvių tautai, padėk artimui".

Tauta yra prigimtinė bendruomenė. Ji yra lyg išplėstoji šeima, skirta jungti, brandinti ir išlaikyti vienos kilmės žmones. Tauta sudaro sąlygas žmogui pilniau reikštis. Tauta išskleidžia žmogaus religiją ir kultūrą. **Tautiškumas** iškelia tautos paskirtį ir vaidmenį. Ateitininkui tautiškumas primena tris reikalavimus: teisingai suprasti tautybę, išsiaiškinti tautinius uždavinius ir veikti tautos labui. Tad ateitininkas yra aiškiai susipratęs lietuvis patriotas, kūrybiškai nusistatęs tautinės kultūros srityje.

Šeimyniškumas siekia pabrėžti šeimos esmę ir reikšmę. Šeima yra pirminė prigimtoji bendruomenė, skirta kiekvienam žmogui gimti, bręsti ir pasiruošti gyvenimui. Šeima yra pirmoji visų jungtis ir ji kiekvienam uždeda pirmaeilės reikšmės pareigas. Ateitininkas aukštai vertina krikščioniškosios šeimos idealą ir, turėdamas šeimyninį pašaukimą, ruošiasi tą idealą realizuoti savo būsimame šeimyniniame gyvenime. Ateitininko pareigos šeimoje yra trejopos. Pirmiausia, jis yra geras šeimos narys. Toliau — jis rūpestingai ruošiasi sukurti idealią šeimą, ugdydamas savyje skaistumą, santūrumą, norą aukotis, darbštumą ir taupumą. Pagaliau, sukūręs šeimą, siekia, kad ji būtų visais atžvilgiais ideali.

Žmogus visuomenėje bręsta ir kartu gyvena, siekdamas savo ir kitų visuomenės narių gerovės. **Visuomeniškumas** ateitininkui primena, kad kiekvienas žmogus yra visuomeninė būtybė. Visuomeniškumas reikalauja susiderint su kitais, už kitus jausti atsakomybę, dalintis su kitais savo pareigomis ir teisėmis, žiūrėti visų bendros gerovės ir pagerbti kitų laisvę. Visuomeniškumas iškelia žmonių vienybės tikslą — visų lygybės ir laisvės pagrindu. Krikščioniškojo visuomeniškumo idealas, pagal Stasį Šalkauskį, yra šventųjų bendravimas.

Inteligentiškumas primena reikalavimą siekti protinio išsilavinimo, turėti tvirtą ir kilnų dorinį charakterį, išsiugdyti stiprų ir pastovų ideologinį nusistatymą. Inteligentiškumas iškelia žmogaus asmenybę, kuri tampa vadovaujanti ir tarnaujanti kitiems. Su laiku inteligentiškumas reikalauja iš ateitininko parodyti plataus visuomeninio susipratimo, saugoti visuomeninę pusiausvyrą, palaikyti sveikus visuomeninius papročius. Ateitininkas visomis priemonėmis uoliai auklėjasi ir lavinasi, kad galėtų tapti, ne tik bendrai išauklėtu, bei išlavintu žmogumi, bet ir geru savo profesijos specialistu.

„Programos vadove" kiekvienam ateitininkų principui ir organizacijos reikalams paskirta nuo trijų iki keturiolikos susirinkimų:

Katalikiškumui — 11 susirinkimų. Tautiškumui — 10 susirinkimų. Šeimyniškumui — 6 susirinkimai. Visuomeniškumui — 14 susirinkimų. Inteligentiškumui — 8 susirinkimai. Organizaciniams reikalams — 3 susirinkimai.

Nors tais pačiais ateitininkiškais principais vadovaujamasi, nesvarbu, ar tai būtų jaunųjų, ar sen-

draugių grupė, jų pervedimas gyveniman turi atitikti grupės amžiaus psichologiją. ta prasme norėta, kad „Vadovas" būtų patrauklus. Kiek įmanoma, vengta sausos, didaktinės atmosferos, kur globėjas moko, o moksleiviai pasyviai sėdi ir nuobodžiauja. Norėta moksleivius pilnai įtraukti į saviauklos procesą, kur, aktyviu dalyvavimu, ne tik pasidžiaugiama dabartimi, bet sistemiškai ruošiamasi ateičiai. Pačių ideologinių temų pristatymą stengtasi padaryti kuo patrauklesniu, imponuojančiu, įtraukiančiu pačius moksleivius.

Stengtasi, kad „Vadovas" būtų praktiškas. Norėta, kad dauguma medžiagos būtų parankiai prieinama pačiame „Vadove", užuot naudotoją nukreipus į šalutinius, gal net neprieinamus šaltinius. Bandyta susirinkimus ir kitus nurodymus aprašyti visiems suprantamais terminais abiejose Atlanto pusėse.

Programos komisijos darbas tęsėsi keletą metų. Po kelių bendrų posėdžių komisijos nariai savo tarpe pasidalino darbais. Posėdžiavome, o tarp posėdžių rinkome medžiagą katalikiškoje spaudoje, savo archyvuose, knygose. Rinkome medžiagą gvildenančią vertybių ugdymą ir krikščioniškąją pasaulėžiūrą. Taikėme temas prie principų. Prieš patvirtinant susirinkimo temą, į ją žvelgėme jaunuolių akimis: ar tema jiems bus suprantama, svarbi ir patraukli? Šiuos klausimus nebuvo sunku atsakyti, nes „Vadovo" autoriai patys augino to amžiaus jaunimą savo namuose. Diskutavome, rašėme, taisėme, kritikavome ir vėl rašėme.

Programos komisiją, atlikusią pagrindinį „Programos vadovo" paruošimo ir redagavimo darbą, sudarė Birutė Bublienė, dr. Romualdas Kriaučiūnas ir Janina Udrienė. Štai porą faktų apie kiekvieną:

Birutė Bublienė yra baigusi vokiečių kalbą ir turi magistro laipsnį iš verslo administracijos. Jaunųjų globėja, ateitininkiškų stovyklų rengėja, JAV Akivaizdinio papildomojo programos vadovėlio autorė, buvusi Jaunųjų ateitininkų sąjungos pirmininkė, Ateitininkų federacijos tarybos pirmininkė, energinga organizatorė.

Dr. Romualdas Kriaučiūnas, iš profesijos psichologas, reiškiasi lietuviškoje spaudoje, visuomeninėje bei ateitininkiškoje veikloje. Yra buvęs Ateitininkų federacijos generalinis sekretorius, JAS pirmininkas, JAS programos komisijos pirmininkas ir Dainavos jaunimo stovyklos Tarybos pirmininkas.

Janina Udrienė yra baigusi matematiką. Ji taip pat turi magistrą iš šios srities pedagogikos. Eilę metų dėsto matematiką kolegijoje, yra matematikos katedros vedėja. Buvo apdovanota pažymėjimais už pavyzdingą mokymą. Moksleivių ateitininkų globėja, jaunųjų moksleivių ateitininkų stovyklų organizatorė, JAS vicepirmininkė, JAS programos komisijos narė, Sendraugių skyriaus pirmininkė, patyrusi visuomenininkė.

Programos komisija nedirbo viena. Daug gražios pagalbos vienokia ar kitokia forma susilaukė iš daugelio talkininkų. Tarp jų norime paminėti Audronę Skrupskelienę, kuri parengė skyrių apie vadovų paruošimą ir Gražiną Kriaučiūnienę, kuri rašė, redagavo ir vėl perrašė. Danutė Bindokienė yra sutikusi peržiūrėti kalbą. Joms ir visiems kitiems, vienaip ar kitaip prisidėjusiems, tariame ačiū. Telkiant pagalbinę medžiagą, dalį jos radome jau anksčiau išspausdintą ir ją panaudojome. Dėkojame tų panaudotų straipsnių autoriams ir leidėjams.

Tuo tarpu „Programos vadovas" yra tik rankraštyje. Reikia išspręsti spausdinimo lėšų klausimą, išspaudinti ir paskleisti po platųjį pasaulį.

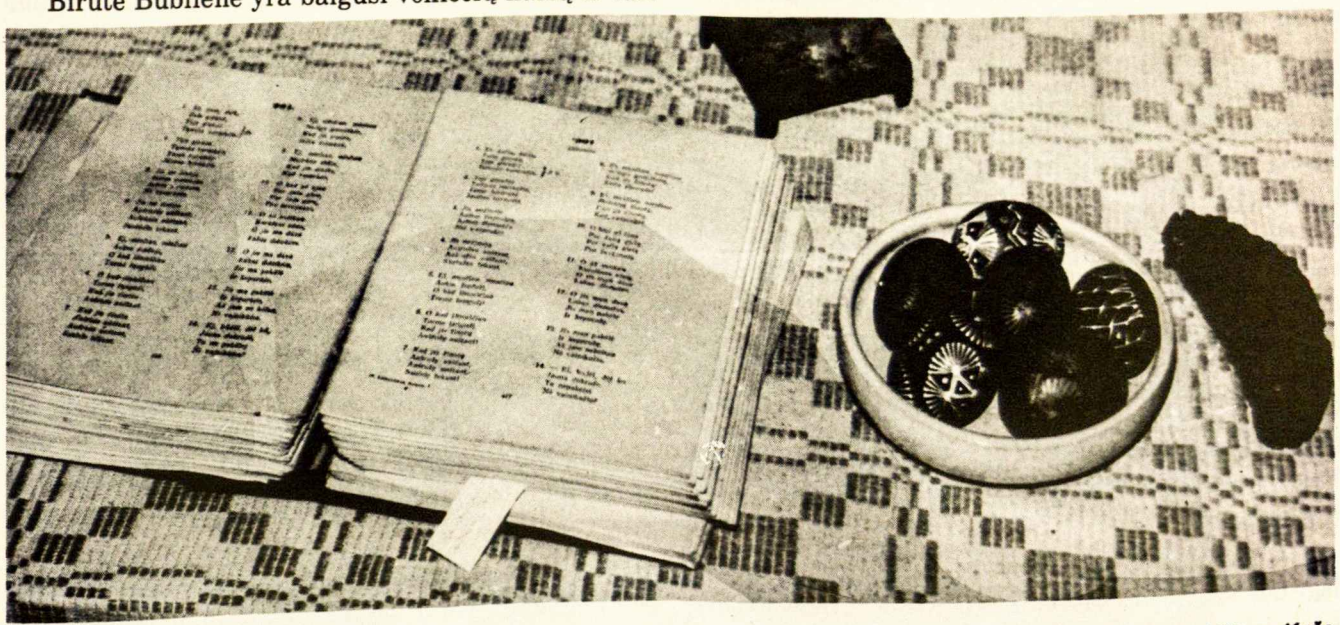

Nuotr. *Viktoro Kučo*

Sveiki sulaukę šventų Velykų!

GAVĖNIA — SAVĘS NUSKAISTINIMO LAIKAS

Sesuo M. Palmira

Pagal Vatikano 11-tojo pareiškimą, kiekvienas penktadienis yra Kristaus mirties ant kryžiaus ir pasaulio — kiekvieno mūsų — atpirkimo prisiminimas. Tai maldos ir aukos diena, o ne tik pakaitalas tą dieną nenaudoti mėsiško maisto. Ši diena išskirtina savaitės dienų eigoje, kaip išskirtinas kiekvienas sekmadienis, paženklintas Kristaus prisikėlimo pergale.

Gavėnios laikotarpis Bažnyčios patvarkymu specialiai išskiriamas metų bėgyje susimastymui, gilesnei įžvalgai į atpirkimo paslaptį, į Evangelijos dvasią ir jos pritaikymą asmeniniam kasdienos gyvenime. Tai pagerbimas ir prisiminimas Kristaus keturiasdešimties dienų pasninko, maldos ir aukos, o kartu ir tikinčiųjų dalyvavimas, sekant Mokytojo pavyzdžiu.

„Tuomet Jėzus buvo Dvasios nuvestas į tyrus. Išpasninkavęs keturiasdešimt dienų ir keturiasdešimt naktų, jis buvo alkanas" (Mato: 4,1-3).

Kai žmogus sielos gelmėse pajunta nusidėjęs, kai pradeda dvasioje atsibusti, suvokti tą gilią tiesą, kad nuodėmė yra kliuvinys jungčiai su Dievu, tada pajuntamas savęs nuskaistinimo reikalas, o tai kasdienos kalboje mes pratę vadinti — atgaila. Gal tas žodis ne visiems priimtinas išsireiškimas, bet jis gana giliai yra mūsų sąmonėje nuo vaikystės. Galima naudoti žodžio pakaitą, kaip kam priimtiniau: susitaikymas, atsiteisimas. Kaip su tais žodžiais žaisime ir juos dėliosime, tai neesminis reikalas. Evangelijoje Kristus kalba gana tiesiai. Pagal dabartinį Šv. Rašto vertimą į lietuvių kalbą sakoma: „Darykite atgailą, nes dangaus karalystė arti, — sako Kristus" (Mato: 4, 17-18). Atgaila, kaip sielos nuskaistinimas, reikalinga, kai dangaus karalystė artėja, o ji mums artėja kasdien. Kiekviena diena ir valanda mus artina į tą nuostabią Dievo karalystę, kuri atsivers su paskutiniu mūsų atsikvėpimu. Ir ši karalystė reikalinga kiekvienam, norinčiam į ją patekti. Pasiruošimas sielos nuskaistinimui yra atsivėrimas Kristaus kvietimui: „Darykite atgailą". Ateikite į mano karalystę. Dabar.

Labai svarbu išgirsti šį Kristaus kvietimą. Asmuo, išgirdęs šį Dievo prabilimą lyg tolimą aidą, suvirpa, suabejoja, ar gali būti, kad Dievas jį šaukia, prabyla į jį vardu. Jis jaučiasi to nevertas, nusidėjėlis. Esantis sūnaus palaidūno būsenoje. Tai palaiminta būsena. Lyg numetimas sausų lapų, kad išsprogtų nauji daigai ir naujos šakelės iš Mistinio Kristaus Kūno — Didžiojo Vynmedžio.

Atgailautojo gyvenimas nėra paniuręs, susipainiojęs, tai sąmoninga atgaiva, pilna šviežumo, lyg pasipildymas nauju dvasiniu krauju, tekančiu iš Kristaus Kryžiaus per sakramentus. Tai savęs perkeitimas iš senojo į naująjį žmogų, apie kurį kalba šv. Paulius. Šitoks persikeitimas, blogio iš pat šaknų pakirtimas, yra pati sunkiausia atgaila, lyg kojos ar rankos netekimas. Kai dėl Jo meilės ir savo sielos pašventinimo nepagailėsi akies ar rankos, tada Jis apkabins ir priglaus, o tai bus daugiau, negu grąžinimas prarastų sąnarių. Jis — Kristus — gali dovanoti savas akis ir savą žvilgsnį, pro kurį galima išvysti amžinybės realybę. Atrasti save Jame ir Jį broliuose. Tai daugiau, nei luošumo panaikinimas ar sveikatos grąžinimas.

Atgaila, apie kurią kalba Kristus Evangelijose, nėra tik to ar kito akto atlikimas, bet pakeitimas gyvenimo krypties į Kristaus nurodytą kelią, o tai nėra lengva. Tai galima, tik Jo malonei remiant, kuri teikiama per maldą, atgailą ir sakramentus. Su kiekvienu atgailos aktu mes galime kartoti ir Aleliuja!, nes tai žingsnis į prisikėlimą — persikeitimą Kristuje. Kai kam atrodo, kad leidimas penktadieniais valgyti mėsiškus valgius yra tam tikra skriauda katalikų gyvenime. Verta pagalvoti, kad kiekvienas turime reikšmingą ir gana skirtingą vidaus pasaulį su jausmų, norų, minčių gelme. Skirtingi talentai, siekimai ir troškimai, kasdien išsakomos žodžių virtinės, neretai paliečia ir kitus asmenis, nebūtinai tik gerąja prasme. Visą tą neregimą sielos gelmę ir nenuslepiamus elgesio reiškinius suvesti į darną, tinkamą Dievo Karalystei plisti gyvenamoj aplinkoj ir užtikrinti laimingą amžinybę, tai nėra tik maisto kąsnelio atsisakymas, bet viso gyvenimo suderinimas su Evangelija, įjungiant ir mėgstamo skanumyno atsisakymą, jei tai nėra būtina sveikatai. Kas yra atgailos praktika ir kaip galima vykdyti savų pareigų rate, tai priklauso nuo kiekvieno asmeninio įžvalgumo, bet visi esame įpareigoti nusikalstamumą ir silpnumus dildinti, nes: — Dievo karalystė artėja.

Linkėtina, kad šios Gavėnios laikotarpis kiekvienam asmeniškai būtų palaimingas ir prasmingas. Artėjant prie Viešpaties, nepamirština ir mūsų kenčiančios ir save atperkančios Tautos, kad Viešpaties pergalė paliestų kiekvieną širdį ir visi kartu galėtume pragysti pergalėto blogio padėkos ir džiaugsmo Aleliuja!

TARNAUTI KITIEMS

Skaitant temos pavadinimą, iš karto kyla klausimas, ką reiškia „tarnauti kitiems"? Dažnai mes tą klausimą suprantame, kaip pasidalijimą viso to, ką gauname iš Kūrėjo. Ir tai jau yra įprastas gyvenimo reiškinys. Juk per didesnes šventes, pvz. atlaidus, kai mūsų tėvai nori sušelpti vargšą, duoda pasireikšti vaikams, mokydami juos padėti kitam.

Ir Dievas veikia panašiai: Jis kiekvienam žmogui suteikia vienokį ar kitokį telentą, įpareigoja jį pasidalinti juo, bet nepaslėpti giliai savyje. Štai kas sakoma palyginime apie talentus: „pabijojęs nuėjau ir paslėpiau tavo talentą žemėje. Še, imkis, kad tavo... Taigi tau reikėjo leisti mano pinigus į apyvartą, ir sugrįžęs aš būčiau gavęs juos su palūkanomis. Todėl atimkite iš jo talentą ir atiduokite tam, kuris turi dešimt talentų". Šiuo palyginimu Jėzus smerkia tingumą, Dievo dovanų „užkasimą į žemę". Dievas suteikia mums galimybę plėstis savyje ir tapti kaip Jis gerais ir dorais. Vieniems Jis davė tvirtas rankas, kuriomis žmogus gali apdoroti ir medį, ir geležį, ir pagaminti tai kas ne tik jam pačiam būtina, bet reikalinga ir kitiems žmonėms. Kitiems Jis davė aštrų protą, kuriuo žmogus gali padaryti naujus išradimus ir pasidalinti patirtimi su kitais. Kitas gauna gabumus muzikai, kitas iškalbai, o dar kitas sodininkystei. Tokiu būdu žmogus nėra visiškas savo gerovės šeimininkas, jis yra tik dalininkas tų gėrybių, kurias Dievas skiria žmonijai. Jis yra tarpininkas tarp Dievo ir žmonijos. Tai reiškia, kad žmogus nesidarbuoja vien tik sau, bet jis yra dalelė tos šeimos, kur kiekvienas, sekdamas Dievą, turi stengtis didinti kitų laimę. Tokiu būdu žmonės vienijasi ne tik su Dievu, bet ir vieni su kitais, tarp jų turi viešpatauti meilė ir viens kito supratimas. O kad žmonės neužkastų savyje gautų talentų, Dievas paskirstė juos nevienodai, ir kiekvienas iš mūsų turime skirtingus talentus. Kiekvieno mūsų gabumai priklauso visai bendruomenei, kiekviena žmogaus gauta dovana turi tarnauti visų gerovei: išsilavinęs turi apšviesti nemokantį, sveikas slaugyti ligonį, suaugęs patarti vaikui ir t.t. Juk Kristus yra pasakęs: „Iš tiesų sakau jums, kiek kartų tai padarėte vienam iš šitų mažiausiųjų mano brolių, man padarėte".

Tas pats yra ir su tautomis, jos yra pašauktos tarnauti kitiems. Nė vienas nesame aprūpintas taip, kad mums nereikėtų kitų pagalbos. Ta pagalba turi mumyse pasireikšti savanoriškai, nes privalome padėti kitam savu noru ir ne reikalo spaudžiami. Mes turime duoti, nesitikėdami gauti atgal. Ta nelygybė, kuri jaučiama gautuose gabumuose, yra lengvai ištaisoma, ir ją ištaiso meilės įstatymas, kuris liepia pašvęsti gabumus kitų gerovei. Žmogaus pašaukimas yra Dievą pažinti, mylėti ir Jam tarnauti. O Jam tarnauti reiškia tarnauti sau pačiam ir artimui. Taip žmogus palaiko visišką gyveni-

3-6 m. vaikų kvartetas iš Rietavo dalyvavo varžybose Kretingoje š.m. sausio 2 d. Kvarteto vadovė — Virginija Linkevičienė. Nuotr. Juliaus Meikausko

mo harmoniją ir pamažu vystosi kaip visapusiška asmenybė. Jis yra laisvas, ir savo tarnavimu kitiems sukaupia savyje amžinąsias vertybes.

Algirdas Vaicieka

JIE PAKELS MŪSŲ TIKĖJIMĄ...

Lankydamies Gargždų mieste (Klaipėdos raj.), pro kurį teka srauni upė Minija, nešdama savo vandenis į Lietuvos upių tėvą Nemuną, negalima neapsilankyti naujoje šio miesto bažnyčioje, kurios bokštas iškyla virš visų miesto pastatų.

1992 m. gruodžio 27 d. miesto tikinčiuosius į bažnyčią kvietė varpas, pavadintas Mykolo Arkangelo vardu, kuris 1926 m. buvo išlietas Vokietijoje. Šią dieną Telšių vyskupas Antanas Vaičius pašventino penktąją nuo parapijos sukūrimo Dievo šventovę. Tikintieji dėkojo Dievui už suteiktą pagalbą. Sveikatos, stiprybės ir Dievo palaimos meldė šios parapijos šeimininkui, bažnyčios statytojui kunigui Jonui Paulauskui.

Šalia šios mūrinės šventovės statybos nenutrūko ir dvasinės bažnyčios statyba parapiečių širdyse. Daug šioje srityje mylimam klebonui padėjo beatsikurianti ateitininkų organizacija. Jau pats ateitininkų šūkis „Visa atnaujinti Kristuje", pasako jų veiklos esmę. Ateitininkų veikla neatsiriboja vien malda, giesmėmis. Jų veikla reiškiasi ir konkrečiais darbais. Kiekvieną trečiadienį susirinkęs jaunimas sprendžia jiems iškilusias problemas, skaito Šv. Raštą, jį aiškinasi. Čia kunigui Jonui daug padeda ir klierikai, kurių Gargždų parapijoje yra du. Ateitininkai į savo būrį kviečia jaunus žmones, kurie yra nutolę nuo tikrojo kelio — Kristaus, ar jo visai nepažįsta. Stengiasi visur ir visada rodyti pavyzdį, kad kiekvienas žmogus, į šiuos jaunus žmones pasižiūrėjęs, galėtų pasakyti: „...jie yra Dievo vaikai". Nepamiršta ir senų žmonių, kurie laukia jų giedamų giesmių Aukščiausiajam, yra pasiilgę jaunų širdžių skleidžiamos šilumos. Ateitininkų draugais yra ir likimo nuskriausti vaikai, jų bendraamžiai. Ateitininkai stengiasi padėti jiems ir parodyti, kad esame visi vieno Tėvo vaikai, kad esame broliai ir seserys. Jaunimas puikiai supranta, kad šie nauji bažnyčios mūrai jų nešildys, bet šildys tai, kokie žiedai žydės jų širdyse.

Kunigas Jonas Paulauskas prasitarė, kad tiki šiais jaunais žmonėmis, tiki, kad jie pakels žmonių tikėjimą ir Kristaus, kuris yra Gyvenimas, Tiesa ir Kelias, mokslą skleis savo aplinkoje.

Telšių vyskupijos ateitininkų valdyba

Kun. Alfonso Lipniūno paminklas Panevėžyje.

PANEVĖŽIETIŠKŲ DIENŲ NUOTRUPOS

Prieš išsakydami pačius skaidriausius velykinius palinkėjimus, norime tarti bent kelis žodžius apie mūsų kasdienybę.

Dar Tylos ir Susikaupimo laikas. Akims ir širdžiai vis augti ir gilėti. Ir pagalvojimui apie praėjusias dienas.

Taigi — gyvenam. Anykščių Žiemos Akademija pradėję naujų metų darbus, jau turime ką ir išvardinti.

Mintimis sugrįžtam į sausį. Nepamirštamas jis mums — visada švenčiam savo gimimo dieną. Jau ketveri mums, 1989 sausy, atsikūrusiems. Šiais metais ta diena buvo ypatinga. Ne tik dėl garbingų svečių, bet ir dėl tariamų iškiliųjų mūsų tautos vyrų vardų. Palaimintojo Jurgio ir kun. J. Tilvyčio-Žalvarnio vardai. Tai ne tik dėl to sustojom prie jų atminties, kad buvo Palaimintojo Jurgio diena. Nuo rudens panevėžiečiai džiaugiasi nauju dvasios ir kultūros centru — atšventinta Marijonų koplyčia ir vienuolynas. Norim tikrai nuoširdžiai pasidžiaugti — šitie namai daliai Panevėžio jaunimo, tik-

rai yra jauki buvimo vieta kur tikrai esam laukiami ir tėviškai kunigo K. Ramanausko globojami. Tą ateitininkų gimimo dieną ir skyrėm tauriems Lietuvos kunigams. Tuo pačiu buvom priversti pasidomėti ne tik mūsų Panevėžio marijonų vienuolijos istorija, paliktais jų gražiais rūmais, didžiuliu parku, bet ir jų nuveiktais darbais, kurie ir po šimtmečio neišdilę iš senųjų panevėžiečių atminties.

Nuo sausio — kassavaitiniai ketvirtadienio vakarai čia, Marijonų koplyčioje ir vienuolyne. Jaunimo šv. Mišios, mūsų giesmės, o po to — buvimas kartu. Tylieji susikaupimo vakarai. V. M. Putinas. V. Mačernis, S. Geda, J. Aistis, K. Bradūnas, Just. Marcinkevičius. Per jų poezijos gilybę bandom liestis prie didžiųjų būties klausimų. Valandos, kai būnam gražūs, skaidrūs, pilni idealo ilgesio. Vasario 16-oji, šv. Kazimiero vakaras.

Kovo 11-ąją irgi buvom kartu. Šventėm Tautos dieną ir kalbėjom apie Vydūną. Panevėžio Vydūno klubo pirmininko, dėstytojo B. Ruželės kalbėjimas, o paskui visų mūsų kalbėjimasis su svečiu daugeliui sustiprino norą gyventi taip, kad nuo tavęs vieno, jau būtų šviesu. O tavoji Šviesa gali, gali be galo daug.

Kovo pabaiga Lietuvoje ypatinga. Ne tik, kad grįžta gyvybė. Lygiai prieš 130 metų kovo mėnesį prasidėjo sukilimas. Taip, tada 1863 kovo 20-ąją, kun. A. Mackevičius Paberžėje pasakęs paskutinį pamokslą, išėjo su vyrais, išėjo už kalbą, žemę, tikėjimą. O Paberžė juk čia pat, prie Penevėžio. Mieste, prie Petro ir Povilo bažnyčios, sukilėlių kapas, Stovėjom prie jų Atminties, meldėmės tyliai sau prisiekdami.

Per Lietuvą eina kun. S. Ylos 10 metų mirties paminėjimai. Paminim ir mes tą sukaktį. Paskutinįį kovo sekmadienį šiam tauriam Žmogui skiriam visos vyskupijos ateitininkų konferenciją. Maždaug taip gyvena Panevėžio moksleiviai-ateitininkai...

O dabar. Dabar įsiklausykim — žemė pavasarį dainuoja. Ir tokia beklausančia ir begirdinčia dvasia eikim visi į Prisikėlimo Rytą. Šviesos ir Ramybės Jums visiems ir Jūsų namams.

Albina Saladūnaitė

INSTAURARE

Anykščiai, MAS Žiemos akademija — 1992

Mūsų literatūros sostinė jau apsiprato: baigiantis metams, „Šilelio" poilsio namus, gotikinę šventovę, miesto gatves pagyvina jauni veidai. Regis, anykštėnai pradeda jų netgi laukti, klausinėja — ar bus *tie* vaikai? Tie — tai iš visos Lietuvos sugužantys moksleiviai ateitininkai, šiemet trečiąjį kartą Anykščiuose pasitinkantys Naujuosius savo Žiemos akademijoje. Jos šūkiu pasirinkta „Instaurare" — atnaujinti (Rudens akademijos Kretingoje spalio mėn. svarbiausioji mintis buvo „Omnia" — Visa, Pavasario akademija, numatoma Klaipėdoje ir Kaltinėnuose, vyks su šūkiu „In Christo" — Kristuje; taip palengva studijuodami savo šūkį, patys nustembame — kokie talpūs jo žodžiai, kiek aprėpiantys prasmių ir barų — minčiai, veiklumui...).

Švelni, širdinga dr. A. Žygo fantazija jaunuosius akademikus kažkada suskirstė į tris lygius — „peliukus" (7-9 klasės), „zuikius" (10-11 kl.), ir „gandrus", ištįsėlius dvyliktokus; vaikams tai visai patiko, dabar ir vartojame šiuos terminus savo oficialiuose dokumentuose, programose — o ko mums gėdytis dvasinės giedros, vaidint išpūstą „solidarumą"? Paskaitų sudėtingumas, užsiėmimai visoms trims grupėms skirtingi, parinkti pagal amžiaus savybes, tačiau šioje akademijoje jos viena kitą papildė ir pratęsė, beveik kaip naujametiniame plakate, vėliau apklijuotame tarpusavio pasisveikinimais bei pasilinkėjimais: peliukas, ilgiausia uodega apsivijęs gandro kojas, laižo varvantį šaukštą, kurio koto viršūnėn narsiai sliuogia skeltalūpis zuikis, dvimetrinio gandro snapo dar už ausies aukštyn tempiamas. Kad žodis „akademija" nėra tik skambus titulas ar žaidimas, galite įsitikinti, peržvelgę gruodžio 26 — sausio 1 d. paskaitų temas, va kad ir šias:

„Bažnyčia ir aš dabartiniame pasaulyje", Vidas Abraitis, Kaunas;

„Jėzaus Kristaus įsikūnijimas ir kultūra', Indrė Čiuplinskaitė, Liuveno universiteto studentė;

„Pastoracinė konstitucija Gaudium et spes", kun. Robertas Grigas:

„Instaurare siekis skirtinguose pasauliuose", Rebeka Martin, filosofijos absolventė iš Vašingtono;

„Mūsų atsakomybė ir uždaviniai, laukiant šv. Tėvo", diak. Gintaras Grušas;

„Šventumas ir žmogiškieji poreikiai", Aistė Diržytė, VDU TFF studentė;

„Spiritus Sanctus moderniame gyvenime", kun. Donald Levanje, Vašingtonas.

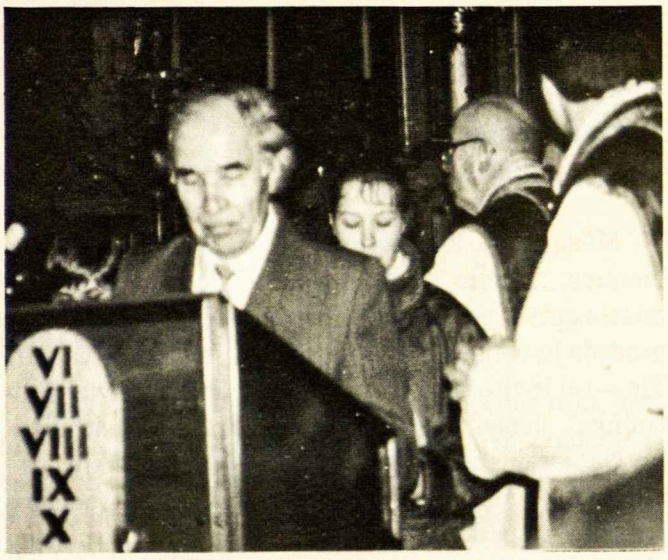

Sendraugių pirm. dr. Vinces Rastenis Žiemos akademijoje.

Ir — publika jau ne ta, kuri snaudžia arba išdykauja. Džiugu, kad čia susirinko (dalyvių — apie 90, su vadovais — per šimtą) klausiantys, užsirašantys, diskutuojantys ir besirūpinantys.

Tos pokalėdinės dienos iki Naujųjų Metų brėžio tokios prasmingos, sielai bylojančios: Šv. Stepono, Nekaltųjų Vaikelių... Dieną pradedame malda, giesme susikibę už rankų erdvesniame foje, bruožus mąstymui pateikia kun. Ričardas Repšys, MIC: „Dar ir dabar mus stebina karaliaus Erodo žiaurumas, jo duotas įsakymas iššudyti Betliejaus kūdikius. Kodėl? Pirmiausia, Erodas nebuvo tikras karalius. Svetimtautis, okupantų romėnų statytinis. Todėl jo sostas buvo netvirtas. Gimė kažkoks išpranašautas valdovas — taigi, konkurentas, jam reikės sosto! — kitokio karaliaus, be sosto, mokesčių, kariuomenės, Erodas negalėjo įsivaizduoti.

Juo daugiau savyje sutelksime dvasinio griožio, tuo stipresni būsime prieš blogio pagundas, lengvai atmesime moralinį bjaurumą. Erodas tikriausiai niekad nebuvo pajautęs tauraus grožio, gėrėjęsis kūdikio šypsena. Todėl jis galėjo duoti tokį įsakymą. Jeigu siekiu Dievo — visa, kas yra gražu, nekalta, tyra, man turėtų kelti džiaugsmą. Ar moku nesuinteresuotai kuo nors gėrėtis?

Ne vien klausomės, semiamės — bandome jau ir dalintis. Prašom į moksleivių simpoziumą. Pačių skoningai išpuoštoje scenoje pranešėjai Aušra (Jonava), Lina (Panevėžys), Giedrius (Raseiniai), Virginija (Mažeikiai), Aurimas (Kaunas). Svarstomi dalykai išjausti, išnešioti, aktualumu ir siūlomais sprendimais nenusileidžiantys suaugusiųjų pasauliui, salė ginčijasi, replikuoja, tik viskas vyksta, sakyčiau, konstruktyviau ir pagarbiau, negu, pvz., mūsų Seime.

— Rokas, video užgožia knygų skaitymą.

— Kodėl mes, ateitininkai, vienoki čia, akademijose, stovyklose, o kitoki namuose, kuopoje? Neskleidžiame aplinkai gaunamų žinių. Nuo ateitininkijos nelieka laiko klasės veiklai.

—Ateitininkams būtina saugot tautiškumą. Čia — liaudies dainos, etnografiniai elementai, o namuose jų nevertiname, tokių renginių neruošiame, nelankome ir kitų neparaginame. Jei tautosakos senųjų tradicijų nesurinksim — jos dings. Net čia, stovykloj, giedam iš kitų kultūrų atėjusias giesmes, o ne senąsias, sudėtingesnes liaudiškas.

— Aš mėgstu video, roką, bet ir knygų daug skaitau.

— Visa tai skatina žvėriškai linksmintis, bet netobulina jausmų.

— Būna išimčių, gal tu viena iš jų.

— Ar savižudybės nėra ženklas mums, katalikams, ateitininkams, kad pasauly per mažai meilės. Pamilti save tokius, kokie esam, su visom klaidom ir netobulumais, tuomet ir kitus tokius pajėgsime mylėti. Būkim ištikimi Dievui, atnaujinkim pasaulį, kad niekas nenorėtų iš jo pabėgti.

— Turime galvot, ką iš kuopų siųsti į stovyklas. Parinkime atsakingesnius, kad grįžę dalintųsi, pabūtų kaip vadovai, iš užrašų perteiktų informaciją.

— Ar didėjantis jaunimo susižavėjimas materialiniais dalykais neiškreipė jų mąstysenos vertybių atžvilgiu?

— Manau, kad jau iškreipė. Pavyzdžiui, vestuvės jau būna dėl pinigų, geresnio gyvenimo, šitaip paniekinama meilė.

— Iškėliau karitatyvinės veiklos problemą. Reiktų sudaryti specialius darbo būrelius — eiti į vaikų namus, po vieną nusivest našlaičius į teatrą, į savo šeimą šventėms, lankyti sergančius, senus žmones, kurie kartais tiesiog gyvena logoninėse. Jei galima, aplankyti kalėjimus. Nešti kultūrą — rengti vakarus, telkti teatro būrelius, ansamblius.

Jaudina moksleivių abejingumas mokslui. Ir mokytojus sovietmetis atpratino kūrybiškai dirbti, sudominti. Siekime, kad tarp mokytojų, vadovybės ir mokinių įsivyrautų bendruomenės savimonė.

— Jei būtum švietimo ministras, ką pakeistum dabartinėje mokymo sistemoje?

— Pirmiausia susipažinčiau su kitų šalių, ypač katalikiškų, patirtim, ir ją taikyčiau ateitininkų principų šviesoje.

— Kokia tau maldos forma priimtiniausia? Ir ar būtina, kaip vienas kunigas sakė, jei esi katalikas, kalbėti rožančių?

— Melstis ir šokant, ir dirbant — gyvent maldos dvasia. Nesakyčiau, kad rožančius privalomas, vaikams

geriau trumpesnė, bet nuoširdesnė malda. Rožančių labiau mėgsta vyresni, brandesni žmonės.

(Oi, įsiliepsnoja diskusijos! Radikaliai: „Na, jau šokdamas tai tikrai niekas nesimeldžia!" „O kodėl? Prisimenu, kai po vienų gerų rekolekcijų važiavom namo — mums buvo taip linksma, ir kur eini, ką darai, toks aiškus jutimas — Dievas yra su tavim, tu jį garbini, meldiesi. Visa, kas dora, gali būti paversta malda!" „Nesutinku, kad rožančius — tik seneliams, jį myli, noriai praktikuoja ir jaunimas, pvz., Marijos vaikai, ir patiria per tai daug dvasinės pagalbos...")

Visai taikliai vienas vadovas apibendrina: — Kad jūs tinkami būti ateitininkais, kaip tik rodo tai, kad jūs keliat klausimus, problemas, kad jums esama tvarka atrodo netinkama, keistina. Didžiausias pavojus — kai paskaičiuojama, kaip „patogiai įsikurti", „niekam neužkliūti"; kai gyvenama konformistiškai, net amoraliai, bet įsigudrinama viešumoje rodytis „padoriais piliečiais". Pasitaiko nesveikas kompleksas — „esu nepilnavertis, ne žmogus, jei posto, jei laipsnio neturiu". Tai apgaulinga. Dažnai kaimo žmonės būna nuostabios inteligencijos. Šalkauskis turėjo labai mažą biblioteką, bet skaitė mąstydamas, perleisdamas per savo širdį ir protą. Mokykimės iš prieškario ateitininkų. Sutinki juos, dabar jau senyvus, o jie, žiūrėk: „Girdėjai, nauja knyga išėjo? Naujos idėjos, kaip įdomu, reikia susipažinti, aptarti". Inteligentiškumas yra absoliutus susidomėjimas viskuo.

Susikaupimo vakaras jaukios Anykščių koplyčios prieblandoje — su kun. Stasio Ylos (1908–1983) dvasios žymeniu. Štuthofo kaceto mirtininkas, ilgametis ateitininkų sielovadis išeivijoje, poetas, rašytojas. Beje, kilęs iš Kurklių apyl., Luciūnų kaimo. Vienas tų lietuviškosios kunigijos grynuolių, unikumų, kokių vis laikas nuo laiko nuleidžia mums dangus. Kai jo amžiaus veteranai jau linksta į poilsį, kun. Yla ant miško kalvelės prie Putnamo (JAV) ėmėsi statyti pilį — tikrą, akmeninę, su įspūdingu kuoru, bokšte pakeliama trispalve. Pabaigus statybą, sako, jį liovėsi kankinę nacių lagerio košmarai.

Nuščiuvusi salė įsiklauso į kunigo liudijimą, knygos „Žmonės ir žvėrys dievų miešk" atmintį, gieda, meldžiasi, tyli, lėtai juda eilutė prie improvizuotos klausyklos. Kaip atsirinkti žmogiškąjį, ne žvėriškąjį, kelią?

Bet ne tik malda ir paskaitos. Sugriebiamos valandėlės apeiti Baranausko šlovintąjį Šilelį, Puntuką, (išmokė, išmokė taisyklingai kirčiuoti anykštėnų tarmės patriotas, mūsų kalbos valandėlių vedėjas doc. Skirmantas Valentas!) Ogi talentų vakare — ne vien savi, kartais itin grakštūs, kūrybiniai žingsniai, daug muzikos (šioje akademijoje — kaip niekad gausu muzikalių, įvairiais instrumentais grojančių vaikų), bet ir vaidyba.

Dvylika dūžių ant gruodžio 31-osios — sausio 1-osios slenksčio mums aidi po Anykščių bažnyčios skliautais. Į Tavo rankas, Viešpatie, subyrėjo dienos ir valandos, kaip įpareigojimą iš Tavo rankų priimame ir vėl Tau skiriame Naujuosius. Kokie jie bus? Norėtųsi, kad panašūs į mūsų širdis, į mūsų veidus šią maldos valandą — svajingus, sukauptus ir geralinkinčius.

Po šv. Mišių grįšime, bus linksmavakaris, kaukėti šokėjai, akordeonas. Tik — be to aklo siautėjimo, griaunančio svaigulio (žvilgsnis į naujametį TV ekraną: „Žmonės apsimeta, kad džiaugiasi, o iš tiesų liūdesį skandina").

Išlydėję akademijos absolventus namučio, maloniai pavargę ir kažko vis atsidusdami, kraunamės mantą, atsisveikinam ištikimąjį globėją.

...Netoli Kavarsko — rausvame šaltame danguje, kur susigėrė saulėlydis — kraupi liepsnos puokštė. Dega

Žiemos akademijos organizatoriai posėdžio metu š.m. sausio 2 d.

mašina ant kelio, namai?! Mūsų grupėje keli kunigai, gal ten reikia ir sakramentinių patarnavimų? Privažiuojam arčiau, iš namo jau tik griaučiai ugnies jūroje, jon vis veržiasi maurojanti karvė, bruzda gesintojai. Laimei, žmonės nežuvo. Raunasi plaukus artimųjų laikoma šeimininkė, dreba su lengvais drabužiais žiemos šaltyje. Matau, kaip kun. Levanje nežymiai bruka apkvaitusiai moteriškei saujon pluoštą žalių banknotų, o sesuo N., akademijos auklėtoja, atsisagsto žydrą, ilgą striukę ir be žodžių apsiautusi moters pečius, gūždamasi nuo šalčio eina į mašiną. Ten, seselės kišenėje, žinau, yra rožančius, Ras, supras.

Rasius Slėniškis,
Anykščiai

Kun. Rimas Gudelis (kairėje) ir kun. Donald Levonier Berčiūnuose.

LAIŠKAS APIE ANYKŠČIUS

Rašau Jums pirmą kartą, bet manau — ne paskutinį. Aš esu ateitininkė nuo 1989 m., gyvenu Anykščiuose (dar kitaip vadinamuose literatūriniuose Anykščiuose). Nors skaičiau tik kelis „Ateities" numerius, bet šis žurnalas man labai patiko. Niekas iš mūsų šio žurnalo negauna ir skaičiau jį per atsitiktinumą (t.y. stovykloje). Šio leidinio pagalba mes galime sužinoti kaip mūsų broliai ir sesės gyvena užsienyje, o jūs galite sužinoti kaip mes gyvename Lietuvoje.

Šiame pirmame laiške, aš norėčiau pasidalinti įspūdžiais iš ateitininkų Žiemos akademijos, kuri kaip tik ir vyko Anykščiuose.

Praeitais 1992 m. vyko ateitininkų Žiemos akademija. Tapo savotiška tradicija rengti ją Anykščiuose (jau trečius metus čia vyko). Gruodžio 26 d. broliukai ir sesutės ateitininkai sugužėjo į Anykščius ir apsigyveno poilsio namuose. Kiekviena akademija turi savo organizatorių, galima sakyti — gerąjį angelą. Ne išimtis — ir ši akademija. Šį kartą tuo geruoju angelu buvo, visada nepailstanti darbuose, Daiva Kuzmickaitė, dvasios vadas R. Grigas, R. Repšys. Vadovų tarpe buvo daug mūsų vyresniųjų draugų, kurie dar visai neseniai stovyklavo kartu su mumis. Šiais metais Žiemos akademijoje svečiavosi ir ta ateitiniška dvasia gyveno Rebecca Martin ir Donaldas Levanje.

Akademijos dienotvarkėje buvo gausu įvairių paskaitų (paskaitininkai irgi — nepakartojami; klausyti jų gali dieną naktį — tikrai neatsibos), kurios buvo labai įdomios ir naudingos. Tiesa, paskaitos buvo skaitomos trimis lygiais, t.y., visi ateitininkai pagal amžių, klases buvo suskirstyti į tris grupes: peliukus, zuikius ir gandrus. Bet, žinoma, mes nebuvome apsiriboję vien tik paskaitomis. Vyko įvairūs vakarai: susipažinimo, susikaupimo (kun. St. Ylos dvasioje), talentų; A. Baranausko 90 metų minėjimas; kaukių balius ir visada mus linksmindavo Gediminas su savo armonika.

Iš įvairių Lietuvos vietų suvažiavę, ateitininkai turėjo progos susipažinti ir su Anykščiais. Laisvalaikio metu vadovams vykdavo kursai, kuriuos vesdavo Rebecca Martin, Gintaras Vitkus, Gintaras Grušas.

Gruodžio 31 d. įvyko MAS suvažiavimas (tą pačią dieną įvyko ir JAS suvažiavimas — paliko labai didelį įspūdį.

Po suvažiavimo buvo iškilminga vakarienė, o po jos buvo prisiminimų vakaras apie kun. St. Ylą (naudojant vaizdinę medžiagą: skaidres bei video juostą). Po šito nuostabaus vakaro įvyko kitas — tai talentų vakaras. Beklausydami savos kūrybos posmų, dainavimo, net nepastebėjome, kad artėjo tas laikas, kada su ašaromis akyse turėsime palydėti senuosius 1992 ir pasitikti naujuosius 1993 m. visi iškeliavome į Šv. Mato bažnyčią. Žvakių šviesoje laukėme Naujųjų metų.

12 kartų aidi laikrodis, prasideda šv. Mišios ir kartu Naujieji 1993 m. Po šv. Mišių, džiaugsmo kupini sveikinome vieni kitus, spragsėjo „šaltosios" ugnelės. Kai grįžome į stovyklavietę įvyko linksmavakaris, o tiksliau — tai buvo linksmanaktis.

Visi linksminomės, negalvodami, kad ateis rytojaus diena ir teks išsiskirti su savo draugais, kurie mums tapo tokie brangūs ir artimi. Bet vis dėlto ta diena atėjo

ir mes išsiskyrėme su viltimi vėl susitikti pavasario akademijoje, kurioje mes visi vėl būsime viena šeima.

Orinta Daunoraitė,
Anykščiai

JAUNIMO ŠVENTĖ VILNIUJE

Štai ir vėl pavasaris. Visa, kas gyva, keliasi iš gilaus žiemos miego. Dienos darosi vis gražesnės ir saulutė dažnai nepašyksti savo spindulių. Pirmosios pavasario dienos tokios gražios, kaip reta, ir viena iš tokių dienų — tai kovo 7-toji. Kaip jau įprasta, keli metai, šią dieną renkasi jaunimas iš visos Lietuvos. Ši diena — tai šv. Kazimiero — Lietuvos jaunimo globėjo diena.

Atvažiavusius į Vilnių, jaunus žmones pasitiko šiltas ir gaivus pavasario oras ir visų gera nuotaika. Einant senomis senamiesčio gatvelėmis, mačiau triukšmingai linksmą Kaziuko mugės nuotaiką. Šventė prasidėjo šv. Mišių auka Šv. Kazimiero bažnyčioje. Šv. Mišias aukojo Vilniaus arkivyskupas-metropolitas J. Audrys Bačkis. Pamoksle buvo prisimintas šventasis Kazimieras, trumpi, bet prasmingi gyvenimo epizodai, buvo pasidžiaugta ir Lietuvos jaunimo didesniu dvasiniu subrendimu.

Po šv. Mišių graži ir didelė jaunimo eisena su savo vėliavomis patraukė Pilies gatve link Vilniaus katedros, kur ilsisi šventojo Kazimiero palaikai. Čia susirinkę, Šv. Kazimiero koplyčioje meldėmės ir giedojome. Vėliau dalinomės duona, smaguriavome sausainiais, gėrėme karštą ir kvapnią arbatą. Truputį užkandę, suėjome į salę, kur vilniečiai parodė savo kūrybos spektaklėlį. Po jo kun. L. Zaremba skaitė pskaitą, „apie spetynis Kristaus žodžius". Po paskaitos prelegentas gavo daug įdomių klausimų. Jauni žmonės tikrai nuoširdžiai klausė ir rodė didžiulį susidomėjimą. Po akademinės valandos buvo giedotas ateitininkų himnas ir visi išsiskirstėme iki pavasario akademijos. Tariame visiems ačiū, kurie surengė šią šventę, subūrė naujus žmones. Iki kito karto. Garbė Kristui!

Algirdas Vaicieka
Troškūnai

KELIONĖ

Kiek pastovėjęs traukinys pamažu tolsta nuo nedidukės Turmanto geležinkelio stoties, kartu nusiveždamas praleistą Zarasuose savaitę. Norisi atsigręžti atgal, mintimis sugrįžti ten, kur dar vakar vakare niekaip nepajėgei sau įrodyti, kad likus tik viena naktis... Labai sunku sutikti su tuo, kad visa tai praeitis, bet kartu ir be galo džiugu, kad visa tai buvo ir tebegyvena ne tik prisiminimuose, knygelėse su draugų palinkėjimais, bet ir širdyje. O ji, jei jau priglaudžia ką nors savyje, tai ne tam, kad būtų malonu prisiminti, kad būtų dėl ko ašarą nubraukti. Mūsų širdys visa surenka, kad galėtų vis skaisčiau šviesti ir mums, ir kitiems...

Sniegu pasipuošę Zarasų kalnai, baltai nuspalvinti medžiai, daugumai pasiilgusių tikros lietuviškos žiemos atrodė panašūs į gražias, dar visai neseniai buvusias visų mūsų gyvenimo dalimi, pasakos dekoracijas. Kiekvienas čia atėjo savo keliu. Vieni džiaugdamiesi, kad pagaliau susitiks ir pabus kartu, kiti ilgai galvoję, verta, ar ne, trenktis kažkur į Lietuvos pakraštį, treti — važiavo ir tiek, nesukdami sau galvos dėl to, kas bus, ar ko nebus. Nors ir skirtingom mintim, norais, svajonėm visi susirinkom, bet buvo kažkas, kas jungė lyg nematoma grandis dar prieš tai, kai ruošėmės važiuoti, ir tada, kai buvome kartu, jungia ir dabar, kai pamažėle grįžtame į savo pasaulius. Ir nesvarbu, kokiu vardu mes pavadinsim tą jungtį, aišku viena — tik Tas, Kuris mums tokiems mažiems, nuolat svyruojantiems leidžia pajusti savyje tvirtybę, surasti norą daryti gera; Tas, Kuris mums davė laisvę ieškoti ir nepalieka nei akimirkai vienų, tik jis gali mus sujungti, nes tik per Jį esame vienos didelės šeimos vaikai.

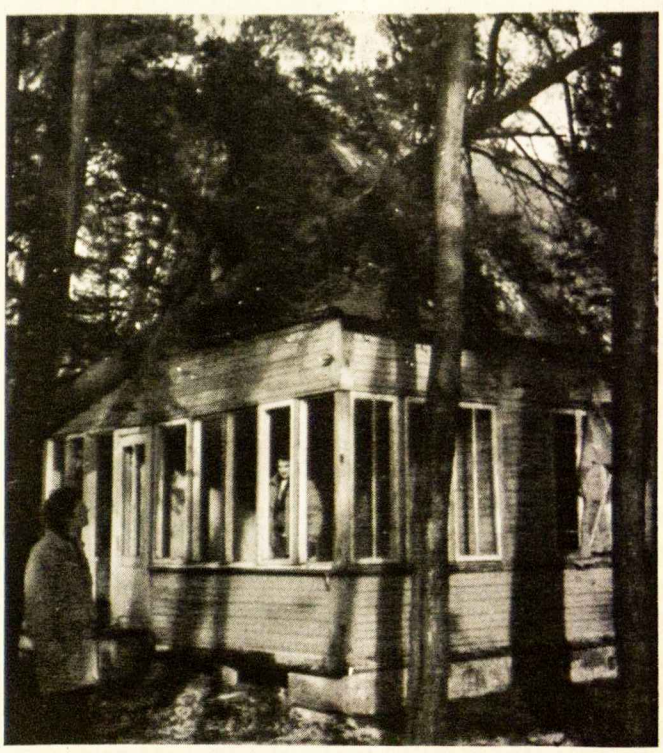

Berčiūnų stovyklos namelis po audros.

Kas niekada negirdėjo naktinės lakštingalos giesmės, kas niekada nematė, kaip nuostabiai, rytą saulei tekant, žvilga sniegynas, nors ir kaip įtikinamai ir gražiai jam apie tai kalbėtume, jis to nepajus ir nesupras. Kas niekad nejautė, kad aplink jį esantys — tai jo broliai ir seserys, kad su visais jis priklauso vienai šeimai, tam bus sunku suprasti, kad tai tikra tiesa. Jam keistai ir naiviai skambės kalbos apie vienybę, nuoširdžias šypsenas, audringas diskusijas, kuriose ieškoma atsakymų į, atrodo, keistokus klausimus: kas yra melas? kas yra baimė? kam jie reikalingi? Kai pasaulis aplinkui nebaigia diskutuoti apie kainas, nebaigia skirstyti žmonių į gerus ir blogus, į turtingus ir vargšus, kai ir taip slidžiose gatvėse bandome pakišti greta einančiam koją, labai sunku sustoti ir bent akimirką pažvelgti į save. Galbūt aš esu kitoks? Gal galiu būti kitoks? Gal tikrai šiandieniniame daiktiškame pasaulyje (kaip jį įvardino T. Sodeika), aš vis dėlto nesu tik daiktas?

Tik ieškodamas savęs, gali padėti kitiems, tik save suradęs, sugebėsi būti kitam mažu švyturiu, kad lengviau būtų keliauti. Savęs ieškojimas — tai ne stebuklo laukimas, sėdint ir nieko neveikiant. Savęs ieškojimas — tai ir yra keliavimas, tai ir yra gyvenimas, kai diena po dienos žengi pro naujus vartus kartais į labai tamsų mišką, kartais į be galo šviesią ir gėlėtą pievą. Zarasuose ieškojome patys savęs, bandėme vieni kitiems padėti, ir stebėjomės; kad sugebame būti tokie.

Žinoma, kaip ir kiekvienoje šeimoje, buvo visko. Pradžioje vienas kitam kartais prisipažindavome, kad jaučiamės vieniši: atrodo — kiti labiau savimi pasitiki, o tu vis lauki, kol kas nors padės nugalėti baimę. Vėliau pamatėme, kad čia visi vienodai svarbūs, kad kiekvieno žodis vienodai reikalingas, ir tavo šypsnys, tavo draugiškas žvilgsnis — tai pagalba kitam. Vis dėlto, dar visi esame maži, esame kelyje į laisvę. Tik mokinukams, kuriems tą savaitę dėstėme, atrodėme stiprūs... Mažieji su pasitikėjimu žvelgė ir be pabaigos pasakojo savo nuotykius, šeimų biografijas, vienas per kitą rodė brangiausią savo turtą: kramtomosios gumos popieriukus, atviručių rinkinius... Tada pajutai, kad būtent šito vaikiško pasitikėjimo tau taip dažnai trūksta... Kas lankėsi pas vyresniuosius Zarasų mokinius, ir juose dažnai atpažindavo save, taip neseniai ir mes norėjome atmesti viską, kas mums sakoma, bijojome pasakyti savo nuomonę... Ne vienas grįžęs iš pamokos vyresniųjų klasėje, sakydavo: „Nelabai pavyko sudominti, rasti bendrą kalbą...“ Tačiau tai nebūdavo nusivylimo žodžiai — tai ieškančiojo žodžiai, kuriuos jis ištardavo su džiaugsmu, ir eidavo toliau. Lygiai taip, kaip tas ieškantis laimės asiliukas, kurį išvydome su daina žingsniuojantį teatrų vakare.

Kai pasibaigus dienai visi sustodavom vakaro maldai ir susikabinę rankomis giedodavom „Kaip grįžtančius namo paukščius“, pajusdavome, kad visa, kas šiandien įvyko, visos nesėkmės, visi džiaugsmai, visos šypsenos — visa tapo viena ir kiekvienam vienodai priklauso, kaip kiekvieno mūsų norai, mintys, siekiai sutelpa į vieną troškimą vienyti ir naujinti pasaulį Kristaus meilės šviesoje.

Palikome svetingus Zarasus, tolstame kiekvienas sava kryptimi, bet ir toliau pasiliekame ieškantys, pasiliekame kelyje į laisvę, Dievo vaikų laisvę.

Vilma Banytė,
Kauno VDU

SA ŽA, ZARASAI

Tai — studentų ateitininkų žiemos akademija. Ji, antroji po Federacijos atsikūrimo, vyko šįsyk iš tiesų žiemiškame Lietuvos pasienyje sausio 24-31 d. Apie šimtą dalyvių iš visų trijų universitetų ir kt. aukštųjų mokyklų labai svetingai priėmė, apgyvendino ir rėmė vid. mokykla, jos direktorė Elena Gaidamavičienė, Zarasų dekanas kun. Vytautas Kapočius. Svečiai sėkmingai praktikavo dėsnį „rinkti-dalinti“: iki pietų, keisdamiesi su vietiniais mokytojais, vedė pamokas (užsienio kalbų, literatūros, tikybos), lankėsi kaimo mokyklose, bendravo su mokiniais; popiet — patys klausėsi paskaitų, kūrė ir meldėsi. Studentai dėkingi už turiningas pažintis „Naujojo židinio“ bendradarbiams Vytautui Ališauskui, Petrui Kimbriui, Tomui Sodeikai, poetei Marytei Kontrimaitei, rašytojai Vandai Juknaitei, sesei Onutei Mikailaitei (už dvasią ir ketvirtąjį — liksmumo — įžadą), daugeliui, rytų Aukštaitijos „ašigalio“ nepabūgusių, dvasininkų bei pasauliečių.

Bene ryškiausias keitimasis Viešpaties meilės atspalvių įvairove buvo sausio 28 d., kai akademiją aplankė būrys jaunų latvių katalikų iš Daugpilio ir Rygos aukštųjų mokyklų, Viškų ir Aglonos. Bendrose šv. Mišiose ir vėliau vykusiame vakare skambėjo dvi paskutinės, savo panašumu jaudinančios baltų kalbos, džiaugėmės ir mokėme vieni kitus irgi tokių panašių liaudies dainų, žaidimų, šokių. Viešnia Silvija Tuliša, istorikė, tyrinėjanti Aglonos bazilikos archyvus, visus sudomino kruopščiai paruoštu referatu apie šios brolių latgalių šventovės, analogiškos mūsų Šiluvai ir praktiškai esančios latvių katalikybės širdimi, ryšius su Lietuva. Latgalija — Pietryčių Latvijos sritis, artimiausia mums ir tarme, ir istorija, ir tikėjimu. Išgirdome daug kam mažai žinomus duomenis, senovės kro-

nikose randamas užuominas, pvz., apie tai, kad karaliaus Mindaugo žmona Morta buvusi Madalanų (piliakalnis prie Aglonos) kunigaikščio dukra, kad Mindaugas, priešų persekiojamas, bėgęs į šias vietoves ir čia buvęs nužudytas. Kasinėjimų metu aptiktų plokščių įrašai tai patvirtiną. Istorikai ginčijasi, ar stebuklingasis Aglonos Dievo Motinos paveikslas yra tas pats, kurį Bizantijos imperatorius padovanojo DLK Vytautui krikšto proga, ar tik puikiai pavykusi jo kopija (jei originalas Aglonoje, tuomet kopija būtų Trakų stebuklingoji Madona). O šiuo metu, kaip pasakojo svečius atlydėjęs Aglonos dekanas kun. Andris Aglonietis, šventovė pripildo Latvijos Bažnyčios gyvenimą jėga ir ekspresija. Gimsta patraukli maldininkų žygių tradicija. Šimtai piligrimų iš kaimyninių ir tolimesnių kraštų, lėktuvu pasiekę Rygą, pėsčiomis leidžiasi apie 400 km pagerbti Malonių Dalintojos. Pažymėtina, kad melstis į Agloną traukia ir pravoslavai, ir protestantiškųjų konfesijų atstovai. Neretai tokias keliones lydi vidinės konversijos, krikštai, grįžimas į sakramentinę praktiką. Kuriasi katalikiškos jaunimo organizacijos „Dzintars" ir „Adveniat". Apskritai Latvijos katalikų bendruomenė, kurią kiekybės požiūriu esame pratę laikyti mažuma, visais atžvilgiais — religinio gyvenimo intensyvumu, dvasininkų, veiklių pasauliečių, atstatytų bažnyčių skaičiumi, — smarkiai lenkia tradiciškai protestantišką daugumą. Beje, kun. Andris yra ir žurnalo „Katolu dzeive („Katalikų gyvenimas") redaktorius. Žurnalas, uždarytas 1940 m., atkurtas 1989 m., šiuomet turi 15.000 prenumeratorių. Leidžiamas ir daugiau ekumeninės krypties laikraštis „Suolis" („Žingsnis"). Mūsų kaimynai tikisi, kad rudenį Aglonoje apsilankys Šv. Tėvas, tad sparčiai ruošiasi jį sutikti. Latvijos Parlamentas remonto darbams jau paskyrė 50 mln. talonų vertės paramą.

Besikalbant kun. Aglonietis prisimena Sausio 13-ją: „TĄ NAKTĮ... (kaip skamba mums visiems — juk tai žodžiai prieš lemiamą ribą, prieš konsekracijos formulę Mišiose! TĄ NAKTĮ, KAI TURĖJO BŪTI IŠDUOTAS...) ir mes stingstančiom sielom prie televizorių ekranų... Jaunimas, pamatę, kas gresia, į apklotus susisupę, šaltoje bažnyčioje 2 dienas ir 2 naktis be perstojo meldėsi — už sesę Lietuvą". Tai ir vėl Tavo, Motinėle, žymuo. Turbūt niekad visko nesužinosime, kiek maldos ir iš kur tuomet ilgais gulbės sparnais susiskliautė virš mūsų, AT rūmų ir laisvės likimo — ir neleido, neprileido.

Rimtą šneką pakeičia armonika, šokis. Reikia atspėti, ką tuščioje salės erdvėje išraiškingais judesiais vaizduoja Lucija — salė plyšta kvatojimu, nes jai patyliukais pasakyta, kad čia dramblio — latviškai „zyluonio" — plovimas, neaišku tiktai keletui spėjikų.

Vėl nuščiūva guvus šurmulys, kai visus rimtimi perlieja jauno gitaristo balsas — tie bendros kančios sąskambiai, be vertimo suprantama Dauguva plaukianti Lačplėšio dejonė:

„Vėji tavu balsi nema —
Tumša nakti noslepa
Sibirijas naves sala,
Sveša vieta,sveša mala—
Tu tos vardus velreiz teici:
— Mums ir japarnakt!"

(„Vėjas tavo balsą nunešė —
Tamsioje naktyje paslėpė
Sibiro mirties saloj,
Svečioj vietoj, svečioj žemėj
Tu tuos žodžius vėlei tarei:
— Mes turim sugrįžti")

...Nejučiomis imi lyginti su moksleivių, jaunučių stovyklomis. Čia — kiek kitaip. Branda. Orumas. Studentai — šitos upės jau renkasi savo kryptį. Bet aura, neišreiškiamas bendravimo klimatas tas pats. Kaip ir išsakėm telegramoje, nuskriejusioje į Dainavą, prie Čikagos, savaitgalyje ten prasidėjusiai — sutapk tu man! — išeivijos studentų ateitininkų akademijai: „Esame skirtinguose kontinentuose, bet kartu dvasia".

Ateitininkai užbaigė akademiją Zarasų kultūros namuose suvaidintu spektakliu „Quo vadis" pagal M. Sienkevičiaus garsųjį romaną. Talentų vakare įteiktas „Ateities" žurnalo konkurso laureatėms — pradedančioms poetėms Danutei Černaitei (Kaunas) ir Rasai Žalynaitei (Alytus) premijos po 50 dol. Jaunimas dėkoja St. Lozoraičio rėmimo fondui, apmokėjusiam pusę stovyklos išlaidų ir Zarasų švietimo skyriui už talką bei svetingumą.

Kun. R. Grigas

SUSIRINKO ATEITININKAI

Š.m. sausio 2 d. į Kretingos bažnyčią rinkosi jaunimas iš įvairių Žemaitijos vietų. Daugelis kretingiškių žinojo, kad šią dieną vyks konkursas „Giedok, dainuok jauna širdie", kurį organizuoja Telšių vyskupijos ateitininkų valdyba.

Ši šventė prasidėjo šv. Mišiomis, kurias aukojo Kretingos parapijos šeimininkas, pranciškonas Tėvas Silvestras. Jis ateitininkams palinkėjo geros nuotaikos, stiprybės ir Dievo palaimos.

Po šv. Mišių visi sugužėjome į Kretingos katalikiškos mokyklos salę. Šį konkursą pradėdamas, klierikas A. Lukšas pasakė: „...susirinkome, kad galėtume pabūti kartu". Juk vienas iš ateitininkų principų yra šeimiškumas, kuris reiškia vienybę šitos didelės ateitininkiškos šeimos.

Komisijos nariais buvo pakviesti: kompozitorius

Toronto studentai ateitininkai margina margučius (iš kairės): Linas Daukša, Dalia Tunaitytė, Dovydas Genys.
Nuotr. Lino Daukšos

brolis Alvydas Remesa, docentė Genovaitė Maironienė ir tėvas Silvestras, O.F.M. Klausydami ateitininkų atliekamų kūrinių, pagalvojome, kad neveltui vokietis Tetzer yra pasakęs: „...Lietuvių tauta yra pati dainingiausia pasaulio tauta".

Visus maloniai nustebino iš Rietavo atvykęs 4-6 metų kvartetas, vadovaujamas Virginijos Linkevičienės. Džiaugiamės, kad iš šių mažų vaikų širdelių liejosi giesmė Aukščiausiam.

Šio konkurso komisijai buvo sunku išrinkti patį geriausią kolektyvą, nes vertinimas nebuvo tradiciškas: komisija kolektyvus vertino pagal kūrinio atlikimo dvasingumą. Geriausiai pasirodė Kuršėnų parapijos mergaičių trio, vadovaujamo Editos Verkytės. Joms ir buvo įteiktas pagrindinis šio konkurso prizas — skulptūra Rūpintojėlis.

Iš tiesų, ar galima kitaip vertinti giesmę — maldą?

Telšių vyskupijos ateitininkų valdyba

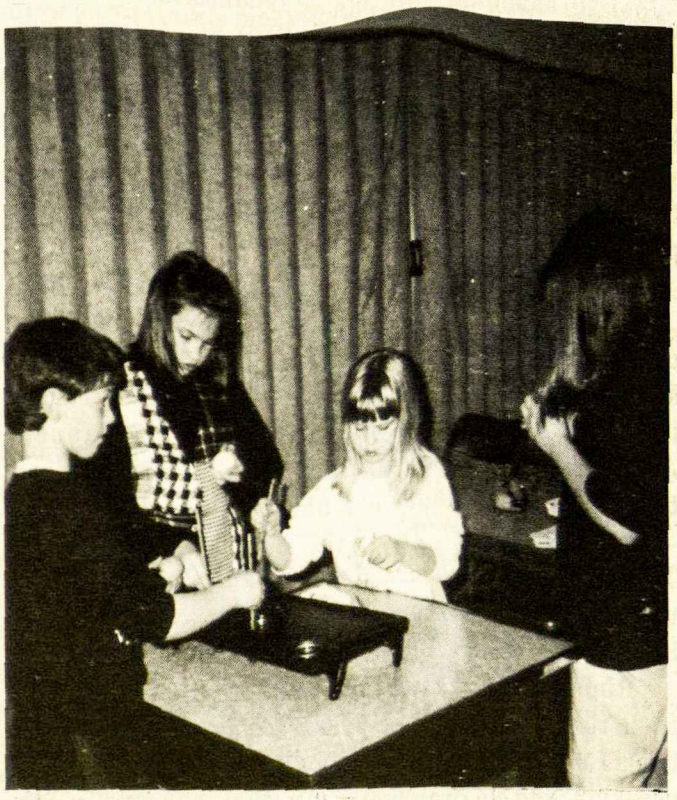

Detroito jaunučiai ir margučiai (iš kairės): Paulius Mikaila, Audra Lapšytė, Laura Sirgėdaitė, Nida Lapšytė.

Torontiškis studentas Dovydas Denys „Studdijuoja" marguočių marginimą. Nuotr. Lino Daukšos

VELYKŲ PAPROČIAI LIETUVOJE

Velykos yra labai iškilminga šventė Lietuvoje. Gavėnios pabaigoje lietuviai išvalo namus, kepa valgius, vašku margina margučius, pašventina ugnį ir vandenį, ruošdamiesi šiai ypatingiausiai metų šventei.

Velykų rytą žmonės pabudę stebi tos dienos orą ir daro įvairius spėjimus. Jei saulė teka raudona, tą vasarą bus daug audrų. Jei diena yra saulėta ir graži, tai visais metais bus gražus oras. Jei lyja, tai galima tikėtis blogo oro visais metais. Šį rytą visa gamta pabunda iš žiemos miego. Jei nusimaudai vandenyje, tais metais nebus ligų.

Žmonės važiuoja į Prisikėlimo Mišias, kur vyksta didelė procesija tris kartus aplink bažnyčią. Toje procesijoje choras gieda, orkestras groja ir vėliavos plevėsuoja. Žmonės atneša velykinius valgius pintinėlėse ir juos sustato prieš altorių, kur jie būna pašventinti. Tuojau po pamaldų, visi skuba namo, lenktyniaudami viens su kitu. Tam geriausiai seksis metų darbai, kuris greičiausiai grįš namo.

Grįžus valgomi velykiniai pusryčiai — mėsa, dešros ir pyragai. Prie stalo būna nulupintas pašventinto margučio lukštas ir mergutis padalinamas šeimos nariams. Taip daroma, kad šeimoje būtų meilė ir taika. Visi sočiai prisivalgo.

Velykų senelė ir jos pagalbininkai kiškučiai vaikams paslepia velykinius margučius. Geri vaikai gauna dailius, raštuotus margučius, o blogi vaikai gauna tik paprastus baltus. Vaikai žaidžia įvairius žaidimus su margučiais. Juos daužo ir ridena.

Dieną žmonės svečiuojasi ir linksminasi su draugais. Velykų stalas būna padengtas visą dieną, kad svečiams būtų kuo pasivaišinti. Stalas yra padengtas baltai ir papuoštas žalumynais bei vaismedžių šakomis. Būna daug įvairių valgių: kumpis, sūris, žąsis, pyragai, duona, alus ir gira. Svečiai visuomet atneša šeimininkams margučių, o šeimininkai jiems padovanoja margutį ir būtinai pavaišina. Svečias pasivaišinti neatsisako.

Žmonės saugojasi nepamatyti adatos visą dieną, jei vasarą nenori matyti gyvačių. Jeigu lyja Velykų dieną, vaikai pastovi lietuje, kad užaugtų dideli. Taip pat tikima, kad jeigu atsitinka nelaimė tą dieną, tai visi metai bus nelaimingi.

Vakare jaunimas susirenka pašokti ir padainuoti. Jie mėgsta pasisupti sūpynėse. Jaunų vyrukų būrys apsilanko pas žmones ir jiems padainuoja ir pagieda. Jie vadinami lalauninkais. Šeimininkai juos pavaišina, o neištekėjusios mergaitės jiems dovanoja gražius margučius. Žmonės džiaugiasi Kristaus prisikėlimo švente.

Baltija Udrytė

KALBOS SKYRIUS

NAUJI PAVOJAI LIETUVIŲ KALBAI

DANUTĖ BINDOKIENĖ

Lietuva nepasižymi gamtos grožio stebuklais ar brangių žemės turtų ištekliais. Lituanistinės mokyklos mokiniai visuomet prapliupdavo nesuvaldomu juoku, kai geografijos mokytojas paminėdavo, kad Lietuvos žemės turtai yra „žvyras, smėlis, gipsas". Juk vaikai buvo pratę krašto vertybėmis vadinti auksą, uranijų, naftą, akmens anglį ar kitus panašius radinius.

Tačiau lietuvių tauta iš senų senovės yra paveldėjusi lobį, nuostabesnį už randamuosius žemės gelmėse. Visa bėda, kad lietuviai to lobio, atrodo, neįvertina ir nesaugo. O tas amžių turtas — seniausia Europos gyvoji kalba, indoeuropiečių prokalbės palikuonė, artimiausia jos giminaitė.

Ar ne keista, kad lietuvių kalba labiau domisi ir jos likimu labiau sielojasi kitataučiai, negu tie, kuriems patikėtas jos išsaugojimas, negu lietuvių tautos vaikai? Jau prieš pusantro šimto metų pastebėta, kad lietuvių kalba labai panaši į sanskritą, senąją indų kalbą, kurios rašytų paminklų yra išlikusių, bet niekas nėra girdėjęs gyvų jos pavyzdžių. 19 šimtmečio viduryje, o ypač pabaigoje, lietuvių kalba buvo vadinama didžiausiu kalbiniu to meto atradimu. Tačiau šis dėmesys mūsų kalbai atėjo iš vokiečių ir kitų kraštų kalbininkų, o tuo tarpu Lietuvoje vyravo lenkų ir rusų kalba, lietuvių kalbai paliekant „tamsius užkampius", kaimo liaudį, neturtingus, paprastus žmonelius. Ir sanskrito tyrinėtojams buvo patariama nuvykti į Lietuvą, pasikalbėti su paprasta liaudimi, iš jos lūpų išgirsti, kaip anuometinis sanskritas turėjo skambėti. Nors tai ir nebuvo visiška tiesa, bet parodė lietuvių kalbai teikiamą svarbą.

Tuo tarpu Lietuvoje viešpatavusi rusų carų valdžia buvo pasišovusi lietuvių kalbą su šaknimis išrauti, sunaikinti, kad nė žymės neliktų. Šalia rusiškųjų mokyklų ir rusų kalbos valstybinėse įstaigose, buvo uždrausta spausdinti lietuviškas knygas lotyniškomis raidėmis, peršant vietoj jų „graždanką", rusų kirilica parašytus lietuviškus žodžius. Galima net tvirtinti, kad tas spaudos draudimas, nusitęsęs apie 40 metų, ne tik nepalaužė tautos ryžto išlaikyti savo kalbą, bet tą ryžtą sustiprino. Mat lietuvis yra užsispyrėlis — jis priespaudai ir prievartai lengvai nepasiduoda. Rusų valdžia ir žandarai kovojo Sibiro bausmėmis, kulkomis, kadrais ir kartuvėmis, lietuviai — knygnešių narsa ir tautos užsispyrimu. Laimėjo lietuviai: 1904 m. buvo panaikintas spaudos draudimas, o nelabai ilgai trukus po to — 1918 metais — Lietuva pasiskelbė nepriklausoma.

Kaip minėta, lietuvių priespauda niekuomet nenugalėjo, bet kalbai pavojus įslinko kaip pasalūnas. Įslinko ir įtikino lietuvį, kad jo kalba „mužikiška", kad tai tik „piemenų kalba", kuria neįmanoma sukurti mokslinės ar grožinės literatūros; tos kalbos net „Dievas nenori klausytis", todėl melstis reikia lenkiškai. Lenkų kalba esanti „ponų kalba". Po nepriklausomybės paskelbimo reikėjo daug pastangų ir tikrai genialaus kalbininko Jono Jablonskio, kad bent didžiausią dalį tų „poniškų" barbarizmų iš lietuvių kalbos išravėtų.

Visiškai apšvarinti mūsų kalbos nespėta, bet pažanga buvo nuostabi per tuos 22 laisvės metus.

Po II pasaulinio karo vėl grįžo rusų okupacija (šį kartą ne carų, o komunistų) ir metodiškas lietuvių kalbos bjaurojimas, naikinimas. Sumirgėjo rusiški užrašai, rusų kalba nuaidėjo įstaigose, parduotuvėse, mokyklose, laboratorijose, gatvėse. Lietuviai mokslininkai buvo priversti savo mokslinius straipsnius rašyti rusiškai, o studentai, siekdami magistro ar daktaro laipsnio, dizertacijas pateikti rusų kalba.

Kaimas buvo išdraskytas, ūkininkai ištremti arba suvaryti į kolchozus, gyventojai krašte sumaišyti, kaitaliojant jų gyvenvietes. Tuo būdu nyko tarmės ir kalbos turtingumas. Kalbininkai dėjo daug pastangų kalbai apsaugoti ir spausdino vertingus kalbotyros bei kalbos veikalus, kiek sąlygos leido. Iškilo ir šviesių vardų — Jonas Kazlauskas, Zigmas Zinkevičius ir kai kurie kiti, kurie dabar yra jau gerokai vyresnio amžiaus (J. Kazlauskas tragiškai žuvo ar buvo nužudytas). Nors ir vėl lietuvių kalba prisirinko nemažą krūvį rusicizmų, bet vis dėlto išliko, nes susipratusių lietuvių sąmonėje kalbos išlikimas buvo sutapatintas su pačios lietuvių tautos gyvybe. Prasidėjęs Lietuvos atgimimas nuo maždaug 1988 metų, pūstelėjo šviežiu, gaiviu vėju, kuris nužėrė nemažai svetimų dulkių nuo lietuvių kalbos. Nemažai, bet ne visas. Bereikia tik pasiklausyti mūsų tautiečių iš Lietuvos kalbos, paskaityti tenykštę spaudą ir pasidaro aišku, koks milžiniškas darbas stovi mūsų kalbininkams prieš akis. O juk turbūt nebeturime antrojo Jablonskio...

Tačiau rusų kalba buvo Lietuvos priešų kalba. Atsikračius „vyresniojo brolio" globos, išnyks ir jo kalbos palikimas. Lietuvių kalbai tikrasis pavojus šiandien

kyla iš kitur. Vėl jis ateina kaip pasalūnas ir mėgina įtikinti lietuvius, kad jų kalba yra „pasenusi", ji netinka 20 šimtmečio pabaigos sąvokoms reikšti, technikai apibūdinti, įsijungti į Vakarų pasaulio kultūros srautą.

Nėra savaitgalių, tik „vykendai"; vaizdas jau virto „imidžu", sąjunga ar susivienijimas — „alijansu", viešbutis — „hoteliu", stovyklavimas — „kempingu", spauda — „publikacijomis" ir t.t. Pakanka anglų kalbos žodžiui prikabinti lietuvišką galūnę ir kalba jau „sumodernėja". Kai mes atvykome į JAV prieš penkias dešimtis metų, kvatojomės iki uždusimo iš senųjų ateivių „hauzų", „strytų", „beismentų", „karų", o dabar visai panašius hibridus kasdien skaitome Lietuvos spaudoje, laiškuose ir girdime savo svečius juos kartojant.

Ir vėl, atrodo, į tą lietuvių kalbos darkymą dėmesį atkreipia kitataučiai. Šio straipsnio mintis kaip tik iššaukė š.m. balandžio 12 d. „The Wall Street Journal" laikraštyje išspausdintas ilgas ir išsamus Barry Newman straipsnis, kuriame jis tiksliai pateikia lietuvių kalbos vargus ir jai pavojus amžių bėgyje. Jis taip pat remiasi Lietuvos kalbininkų Algirdo Sabaliausko, Aleksandro Vanago ir kitų pareiškimais, dalinasi jų rūpesčiu dėl lietuvių kalbos ateities. Paminėtina, jog yra sudaryta Kalbos apsaugos komisija, kuri stengiasi kovoti su kalbos piktžolėmis įstaigose, spaudoje ir visose viešose vietose, skirdama net baudas už kalbos bjaurojimą ir perspėjimų nepaisymą. Kiek ta kova bus sėkminga, parodys ateitis. Bent tuo tarpu per daug vilčių laimėti netenka laukti, juo labiau, kad Lietuvos kaimas, caro laikų lietuvių kalbos nenugalima tvirtovė ir apsauga, jau neatpažįstamai pasikeitęs. Motulė prie ratelio nebemoko savo vaikelio skaityti ir kalbėti švaria lietuvių kalba, o tas vaikelis, kiek ūgtelėjęs, nori kaip galima greičiau apsirūpinti visomis Vakarų pasaulio gėrybėmis, įskaitant anglų kalbos žodžiais su grubiai prikabintomis lietuviškomis galūnėmis.

Reikia rašyti didžiąja raide

Pastebėjome, kad iš Lietuvos gaunamose korespondencijose ir laiškuose bažnyčių, parapijų, vienuolynų vardai, kurie prasideda santrumpa šv. (šventas) rašomi mažaja raide. Šiuo papročiu jau pradeda užsikrėsti ir išeivijos žmonės. Šiuo atveju *šv.* turi būti rašomas didžiąja raide, nes tai yra pavadinimo dalis, pvz., *Šv. Jono bažnyčia, Šv. Kazimiero vienuolynas, Šv. Jurgio parapija.* Mažaja rašome šiuo atveju: *šv. Jonas, apaštalas; šv. Kazimieras, Lietuvos karalaitis; šv. Jurgis, jaunimo globėjas.*

Vasario 16 gimnazijos ateitininkai vaidina Tautos šventės minėjime. **Nuotr. Marytės Šmitienės**

Leonardas Andriekus

ALELIUJA

Aleliuja visa buitis šaukė,
Tik aš vienas tylėjau,
Lyg nebūčiau išganymo laukęs,
Getsemanės sodely budėjęs.

Vieni toj naktyje išsisklaidė,
Kiti amžiais budėt pasilikome,
Ir tematė skausme Kristaus veidą
Išduotos žemės lygumos.

PALENGVĖS

Palengvės, palengvės —
Nebelauksim ilgai:
Po Velykų nakties
Džiūti baigia takai.

Nuo Judėjos šlaitų
Jėzus Kristus ateis
Rodyt Tomui žaizdų,
Išdavėjui atleist;

Su mumis pakeliaut
Iki Emaus kartu,
O paskui eit toliau
Palydėti kitų.

Ir tave Jis atras,
Ir mane Jis paguos,
Pirm nei ryto žara
Aleliuja giedos.

AKMUO

Viešpatie,
Keliaudamas į Emaus miestą,
Mano tėviškėje nepamiršk sustoti,
Rasi ten didžiulį akmenį sau atsisėsti,
Kaip karalius sostą.

Tas akmuo
Po juodžemio velėna paslėptas ilsėjos,
Kad jo nenutryptų velnio kojos.
Atsisėsk ant jo ir būk teisėjas
Ištremto žmogaus iš rojaus.

Tu buvai Pats teistas pas Pilotą
Ir ant kryžiaus tarp galvažudžių prikaltas.
Viešpatie, klausyk, kaip tie laukai migloti
Išpažįsta mano kaltę.

MES TRYS

Mes trys keliavome į Emaus miestą —
Aš, tu ir Jis —
Dejuodami, kad su mumis kartu keliauja
Ir liūdesys.

Mes nešėm ant pečių Golgotos kalną,
Kryžius, erškėčius ir vinis,
Išduoto savo Dievo atleidimą,
Sidabrinius trisdešimt tris...

Ir manėm, jog visi jau esam lygūs —
Tamsos vaikai,
Skubėdami iš Dievo Švento miesto
Nakties takais.

Tik laimė, kad pasikvietėme Jį nakvynei
Į užeigos namus,
Kai tas vėlus saulėlydis grasino
Nuo Jo atplėšti mus.

Ten radom parengtą gražiausiai stalą,
Sudėstytas žuvis,
Ir, laužiant duoną, mes surikome:
Tai JIS, tai JIS!

ĮVYKIAI IR ŽMONĖS

• Popiežiaus apsilankymo Lietuvoje komitetas praneša, kad Šv. Tėvo vizito Lietuvoje metu numatomas Bažnyčios galvos susitikimas su jaunimu. Šventasis Tėvas nori išgirsti Lietuvos jaunimo rūpesčius ir džiaugsmus, jam svarbius klausimus. PALK kviečia jaunuolius iš anksto pasidalinti su popiežiumi savo mintimis ir prašo atsakyti į šiuos klausimus:

1. Kas jums šiandien labiausiai rūpi?
2. Ko laukiate iš Bažnyčios ir jos vadovų?
3. Ką norėtumėte išgirsti iš popiežiaus? Laiškų su jaunimo mintimis bei klausimais PALK laukia adresu: Popiežiaus Apsilankymo Lietuvoje Komitetui, 2600 Vilnius, Jakšo 9-309.

• Tarpdiecezinė katechetinė komisija sudarė katechetinę programą, kuria siekiama pasiruošti popiežiaus Jono Pauliaus II vizitui į Lietuvą. 1993 m. kovo-balandžio mėnesiais numatyta pravesti tikybos pamokas šiomis temomis: „Krikščionybės įvedimo Lietuvoje istorinė reikšmė", „Lietuvos Katalikų Bažnyčios švyturiai", „Popiežius Jonas Paulius II". Pamokų išplėstinius planus parengė Vilniaus, Vilkaviškio ir Kaišiadorių katechetiniai centrai. Popiežiaus apsilankymo Lietuvoje komiteto generalinis sekretorius diakonas Gintaras Grušas pateikė vyresniojo amžiaus moksleiviams skirtą keturių pamokų programą, nagrinėjančią popiežiaus instituciją Bažnyčioje, pristatančią dabartinį popiežių bei apžvelgiančią jo išleistas enciklikas ir jo ryšius su Lietuva.

Tarpdiecezinė katechetinė komisija taip pat nutarė parengti nuoseklias ir pastovias tikybos dėstymo programas, kuriomis remiantis, būtų galima pradėti sudarinėti savus tikybos vadovėlius.

• Šių metų JAS stovyklos vadovų paruošiamieji kursai įvyks šeštadienį, gegužės 15 d. Ateitininkų namuose Lemonte. Pagrindinę programos dalį praves Laima Šalčiuvienė, buvusi JAS-CV pirmininkė. Taip pat prie programos prisidės slaugė Vida Damušienė — jinai praves vaikų priežiūros pamokėlę. Kursų dienos maistą ir vaišes tvarkys Raminta Marchertienė. Primename, kad programa prasidės punktualiai 9 v.r. ir baigsis 8 v.v.

• JAS vasaros stovyklos programa — tautinė laiko raketa. Programos tikslas: šioje stovykloje raketos greičiu atšvęsime visas metų religines bei tautines šventes. Stovyklos programa paruošta stovyklautojus supažindinti su tautiškumo ir katalikiškumo principais, su lietuvių papročiais ir tradicijomis. Eiga: Kiekvienai stovyklos dienai yra skiriamas mėnuo ir šventė.

• Šių metų JAS vasaros stovyklos metu įvyks Jaunųjų Ateitininkų sąjungos suvažiavimas Dainavoje, sekmadienį, liepos 18 d. Prašome kuopų iš anksto paruošti veiklos pranešimus ir taip pat užtikrinti, kad kuopų vėliavos būtų atvežtos į stovyklą. Vėliavos bus priimamos stovyklos raštinėje. Jas bus galima atsiimti, išvykstant iš Dainavos.

• JAS vasaros stovykla Dainavoje: liepos 11 d. iki 24 d. stovyklos registracija baigiasi vidurnaktį, gegužės 31 d.

• JAS Centro valdyba praneša, kad 90% stovyklos štabo jau užtikrinta. Norintys mokytojauti/dirbti patys pasisiūlė, o pakviesti mielai sutiko. Aišku, būrelių vadovai bus užangažuoti tik po vadovų kursų. Pilnas štabas 1993 metu JAS stovyklos Dainavoje bus kuo greičiau paskelbtas.

RELIGINIS KONKURSAS

Prelatas Juozas Prunskis 1993 metais skiria 4,500 dol. premiją (s) Krikščionybės idealų ugdymui.

Gali būti:

1) Krikščionybės idealus ugdantis projektas, visiškai suplanuotas, su finansine sąmata, arba

2) vienas religinis veikalas, savo parašytas ar išverstas, mašinėle perrašytas, dar neišleistas.

Projektas ar veikalas pasirašomas slapyvardžiu. Atskiram, užklijuotam voke pridedama tikroji autoriaus pavardė, adresas ir telefonas. Konkurso medžiagą reikia prisiųsti iki 1993 m. rugjūčio 1 d. šiuo adresu:

Sisters of the Immaculate Conception,
Religinis Konkursas,
600 Liberty Highway
Putnam, Ct. 06260
USA

• SAS Zupersavaitgalyj įvykusio SAS suvažiavimo dalyviai išrinko naują SAS Centro Valdyba. Naujos Centro Valdybos sąstatas: Audra Baleišytė, Julija Krumplytė, Lora Krumplytė, Vytas Pabedinskas, Vida Riškutė, Tomas Vasiliauskas.

• Studentų ateitininkų bei kito lietuviško jaunimo išvyką į Denver, Colorado, dalyvauti rugpjūčio 11-15 d. PJD '93 sąskrydyje kartu su popiežium Jonu Paulium II organizuoja seselė Ignė.

• Kas yra Pasaulio jaunimo diena? Pasaulio Jaunimo Diena (PJD) yra viso pasaulio jaunimo sąskrydis, vykstantis kas dveji metai, per kurį jaunimas iš viso pasaulio gauna progą pabendrauti, bendrai Dievą pagarbinti, pagilinti

žinias apie tikėjimą, pasisemti vieni iš kitų jėgų, įgyvendinant ir skelbiant Kristaus mokymus ir atšvęsti Bažnyčios jaunimo dvasią bei stiprybę.

• Sausio 27 dieną, minint 66-ąsias palaimintojo arkivyskupo Jurgio Matulaičio mirties metines, Marijampolėje lankėsi Apaštalų Sosto nuncijus Lietuvai — arkivyskupas Justo Mullor Garcia. Garbingą svečią sutiko Vilkaviškio ir Kaišiadorių vyskupai Juozas Žemaitis MIC ir Juozas Matulaitis, būrys kunigų, Nekaltai Pradėtosios Švč. M. Marijos ir Šventosios Šeimos kongregacijų seserys, daug tikinčiųjų. Vyskupas J. Žemaitis MIC supažindino nuncijų su vyskupijos padėtimi ir užtikrino, kad Vilkaviškio vyskupija visada liksianti ištikima Šventajam Sostui.

Sakydamas pamokslą, arkivyskupas Justo Mullor Garcia pabrėžė, jog jis atvyko pagerbti savo pirmtaką — palaimintąjį arkivyskupą Jurgį Matulaitį, kurį nuncijus apibūdino kaip pasižymėjusį nuolankia tarnavimo dvasia, sugebėjusį duoti daugiau negu imti. Pasak arkyvyskupą, palaimintasis Jurgis Matulaitis jau šio amžiaus pradžioje gerai supratęs aktyvų pasauliečių katalikų vaidmenį politiniame, ekonominiame, socialiniame ir kultūriniame gyvenime. Ši įžvalga suradusi gyvą atgarsį ir atsispindinti Vatikano II susirinkimo dokumentuose. Kreipdamasis į jaunimą, Šventojo Sosto atstovas ragino jį gyventi ne pasyvų, bet aktyvų krikščionišką gyvenimą, darantį žmogų naudingą visuomenei ir tautai.

• Minint šeštąsias kunigo Juozo Zdebskio tragiškos mirties metines, vasario 6 d. Rudaminoje šv. Mišias už mirusį aukojo kun. Vytautas Vaičiūnas (Krikštonys), Jurgis Šventickas (Seirijai) ir Robertas Grigas (Kaunas). 1986 m. vasario 5 d. kun. Juozas Zdebskis neaiškiomis aplinkybėmis žuvo autokatastrofoje.

Sakydamas pamokslą, kun. Robertas Grigas pažymėjo, kad susirinkusieji, pagerbdami savo dvasios tėvo atminimą, nekuria asmens kulto, bet išreiškia Dievui dėkingumą už Jo dovanų grožį bei išsiskleidimą kilniojo kunigo sieloje. Kaip gyvą Viešpaties veikimo liudijimą pamokslininkas perskaitė neseniai gautą vieno kalinio laišką, kuriame šis prisimena 1972 m. lageryje įvykusį susitikimą su kun. Juozu Zdebskiu, suimtu už tikybos dėstymą. Tuomet jis kunigo žodžių nepriėmęs, tačiau dabar, po daugelio metų, jie pradedą dygti ir leisti išganingus želmenis.

Po šv. Mišių iš įvairių Lietuvos vietų atvykę maldininkai klausėsi Rudaminos choro giesmių, dalinosi su vietiniu jaunimu atsiminimais apie turtingą bei įvairiapusišką kun. J. Zdebskio asmenybę, pasakojo apie linksmus ir rimtus pogrindinio darbo nuotykius.

• Panevėžio miesto valdyba patvirtino perdavimo-priėmimo aktus, kuriais valstybinė įmonė „Butų ūkis" perdavė Berčiūnų poilsiavietėje esančius pastatus Lietuvos ateitininkų federacijai. Patvirtintos stovyklos perdavimo bei jos eksploatavimo sąlygos numato išsaugoti Berčiūnų stovyklą bei aplinkinę teritoriją rekreacijai, sportui ir kultūrinei veiklai ir draudžia paversti ją komercine zona. Ateitininkų federacija įsipareigoja sudaryti sąlygas vasaros atostogų metu šioje stovykloje ilsėtis ir Panevėžio vaikams, ne šios federacijos nariams, taip pat rengti stovyklas vaikams invalidams. Čia taip pat numatoma rengti vaikų sveikatingumo stovyklas, leisti miesto gyventojams naudotis stovyklos sporto bei žaidimų įrengimais.

• „Gaudeamus", 1993 m. vasario mėn., nr. 7. Leidžia studentų ateitininkų sąjunga, redaguoja Mėta Landytė, Darius Udrys ir Aidė Užgirytė. Tai įdomus ir vertingas mūsų jaunimo leidinėlis, todėl labai džiugu, kad jo leidimas nenutrūko, pasikeitus redakciniam kolektyvui, leidusiam „Gaudeamus" pernai ir anksčiau. Atrodo, kad laikraštėlis nuolat tobulėja, pritraukdamas naujų bendradarbių, sukaupdamas įdomios, jaunatviškos medžiagos. Sveikiname redakciją!

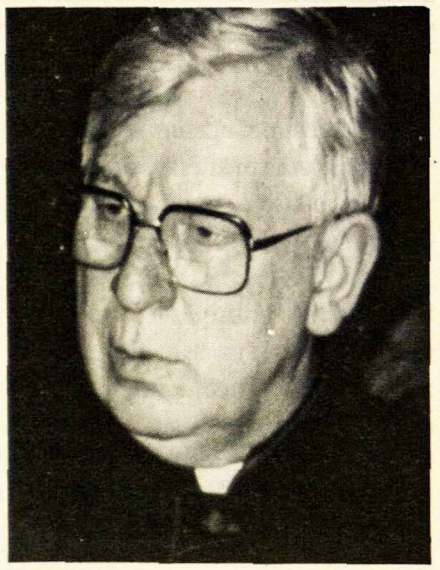

Prel. Juozas Antanavičius, Panevėžio katedros klebonas, prieš Velykas lankėsi JAV ir kai kuriuose lietuvių telkiniuose vedė rekolekcijas.

• Aušra Gylytė-Karkienė, Kanados LB švietimo skyriaus narė, veikli ateitininkė, kovo 27 d. išskrido į Lietuvą 5 savaites dėstyti mokytojams Vilniuje anglų kalbą ir tos kalbos dėstymo metodiką.

Ją ir kitus keturis kanadiečius mokytojus šiam projektui išrinko „Association of Canadian community colleges". Aušra Karkienė yra baigusi biologiją Čikagos Loyolos universitete, o Toronte, Kanadoje baigė literatūrą, įsigydama magistro laipsnį iš anglų kalbos ir literatūros. Ji keletą metų mokytojavo Toronto lituanistinėje mokykloje.

• Toronto studentai ateitininkai ruošia rekolekcijas — kelionę dviračiais Ontario provincijos šiaurėje, gegužės 21-24 d.

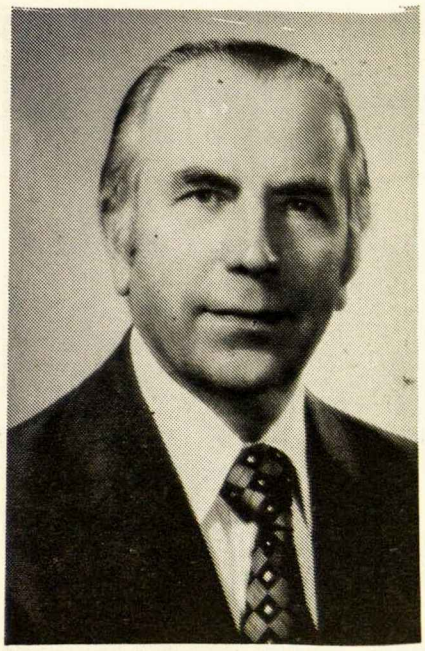

A.a. Jonas Žadeikis

• **A.a. Jonas Žadeikis,** ilgametis „Iš ateitininkų gyvenimo" skyriaus redaktorius „Draugo" dienraštyje, mirė š.m. kovo 17 d. Čikagoje. Palaidotas lietuvių Šv. Kazimiero kapinėse kovo 20 d.

Jonui Žadeikiui ateitininkų principai nebuvo tik tušti žodžiai, bet svarbi jo kasdieninio gyvenimo dalis ir visu savo gyvenimu jis liūdijo ateitininkiškuosius idealus. Buvo malonus, ramaus būdo ir tuo labai patraukdavo žmones. Niekas iš plataus jo pažįstamų rato apie a.a. Joną negali pasakyti blogo žodžio. Jo pasiaukojimas, redaguojant per 20 metų kiekvieną šeštadienį ateitininkų skyrių, kuris užimdavo visą dienraščio „Draugo" didelį puslapį, yra akivaizdus pasiaukojimo įrodymas.

Apie tą kuklų ir darbštų redaktorių, ateitininką-inteligentą-visuomenininką, plačiau rašėme 1989 m. rudens „Ateities" numeryje. Šia proga tik norime ištarti šiltą užuojautos žodį jo žmonai Valerijai ir dalintis netekties liūdesiu su visa išeivijos ateitininkija. Geriausia a.a. Jonui Žadeikiui padėka už ilgų metų darbą, redaguojant ateitininkų skyrių, yra visų išeivijos ateitininkų kuopų, draugovių ir skyrių pasiryžimas siųsti korespondencijas, žinutes ir nuotraukas, skirtas tam skyriui „Drauge", kad „Iš ateitininkų gyvenimo" skiltyse atsispindėtų gyva, veikli ateitininkija, kurią a.a. Jonas Žadeikis taip brangino.

• Dr. Rymantas ir Gabija Petrauskai su šeima praleido metus laiko, dirbdami Lietuvoje. Gabija nuo 1992 m. sausio iki 1993 m. kovo 1 d. dirbo Lietuvos Respublikos ministro pirmininko padėjėjos pareigose pagal darbo sutartį tarp Kanados ir Ontario provincijos ir Lietuvos vyriausybių. Baigus darbą Lietuvoje, grįžo į savo darbo vietą Ontario provincijos vyriausybėje. Rymantas nuo 1992 m. liepos iki 1993 m. balandžio mėn., pagal savo, vaikų neuropsichologijos, specialybę dirbo Vilniuje ir Kaune su naujai isteigtu Lietuvos Psichologiniu centru bei Šiauliuose esančiu pedagoginiu institutu ir dėstė neuropsichologiją (graduate studentams) Vilniaus universitete. Baigęs darbą Lietuvoje, grįžo į savo darbo vietą Toronto miesto katalikų švietimo taryboje. Duktė Vilija ir sūnus Aras Lietuvoje rudenio semestro metu lankė pradžios mokyklą.

Nors Lietuvą iki šiol pažinę tik iš tolo, kadangi abu gimę svetur, ryžtis darbui Lietuvoje paskatino lietuviškose šeimose ir per lietuviška veiklą įgytas noras prisidėti prie Lietuvos atstatymo darbo, Lietuvai kovo 11, 1991 m. atstačius savo nepriklausomybę. Rymantas gimęs Anglijoje, o Gabija pranzūziškoje Kvebeko provincijoje, Kanadoje.

Rymantas baigė Windsoro universitetą daktaro laipsniu vaikų neuropsichologijos srityje. Gabija baigė Toronto universitetą 1974 m. magistrės laipsniu socialinio aprūpinimo ir valdžios programų planavimo bei administravimo srityje.

Abudu lietuviškoje veikloje reiškiasi nuo gimnazijos laikų. Išaugę ateitininkų organizacijoje, kurioje išmoko organizavimo bei veiklos pagrindų. Lankė lituanistinę šeštadieninę mokyklą; dalyvavę choruose, tautinių šokių ansambliuose; lietuviškose ateitininkų vasaros stovyklose. Rymantas vadovavęs SAS Centro valdybai, „Gaudeamus" redakcijoje; praveda pokalbius Toronto atetininkų studentų, moksleivių bei jaunių pobūviuose.

Gabija pastoviai bendradarbiauja lietuviškoje spaudoje yra viena iš steigėjų Kanados Lietuvių Jaunimo sąjungos. III Pasaulio Lietuvių Jaunimo kongrese Pietų Amerikoje buvo išrinkta Pasaulio Lietuvių Jaunimo sąjungos pirmininke. Nuo II Pasaulio Lietuvių Jaunimo kongreso įsijungė į Jaunimo kongresų organizavimo darbus ir yra aktyviai prisidėjusi prie organizavimo kelių Pasaulio Lietuvių Jaunimo kongresų. 1989 m. Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Seimo išrinkta į PLB valdybą, kurioje ėjo vykdomosios vicepirmininkės bei ryšių su kraštais pareigas. Kanados Lietuvių Bendruomenės valdyboje ėjo vicepirmininkės visuomeniniams reikalams pareigas 1990-1992 m. Nuo 1991 m. spalio iki 1992 m. spalio mėn. KLB pirmininkė. Aktyviai dalyvauja Toronto Prisikėlimo Parapijos Tarybos valdyboje, kurioje įsteigė Jaunų Šeimų sekciją ir jai keletą metų vadovavo.

Ateitininkų organizacijoje įgytas išauklėjimas išugdė norą tai perduoti ir savo vaikams. Taigi, atsiradus prieaugliui, kartu su Ramūne Sakalaite-Jonaitiene, atgaivino Toronto jaunučių ir jaunių ateitininkų veiklą ir iki išvykimo į Lietuvą, kartu su Ramūne ir daug talkininkių mamų, vadovavo jų veiklai.

• Lietuvos ateitininkų federacijos, vyriausiosios valdybos nariai ses.

Daiva Kuzmickaitė, Vidas Abraitis ir kun. Robertas Grigas bei išeivijos atstovai, ateitininkų rėmėjai prof. Feliksas Palubinskas ir p. Jonas Kavaliūnas, susirinkę kovo 11 d. Kaune, Lietuvos „Caritas" federacijos centre, nutarė įkurti Lietuvos ateitininkų federacijos Prano Dovydaičio fondą. Profesoriaus, vieno iš LAF įkūrėjų vardas pasirinktas neatsitiktinai: Pranas Dovydaitis garsėjo ne tik kaip mokslininkas, visuomenininkas, daugelio leidinių redaktorius, bet ir kaip dosnus studijuojančio jaunimo šelpėjas, įvairių renginių mecenatas.

Susirinkime įsteigta fondo taryba, kurią sudaro Kauno vyskupas augziliaras Sigitas Tamkevičius, „Caritas" generalinė sekretorė ses. Albina Pajarskaitė, VDU studentė Aistė Diržytė, LAF vicepirmininkas Vidas Abraitis, vaikų invalidų draugijos „Viltis" atstovė Danutė Borutienė, prof. Feliksas Palubinskas ir kun. Robertas Grigas. Taip pat išrinkta fondo valdyba, kurią sudaro Jonas Kavaliūnas (pirmininkas), Aulė Palubinskaitė (vicepirmininkė), Aistė Diržytė (sekretorė), Vidas Abraitis. Aptartas ir patvirtintas Pr. Dovydaičio fondo statutas. Fondas turės keturias sąskaitas: studentų rėmimo, ateitininkų rūmų, ateitininkų stovyklų bei bendrųjų reikalų. Aukojantieji turėtų nurodyti, kuriai sąskaitai jie skiria savo pinigines aukas. Priešingu atveju, jų auka bus pervedama į „bendrųjų reikalų" sąskaitą. Numatyta parengti anketą, padėsiančią nustatyti remtinus asmenis.

J. Kavaliūnas ir F. Palubinskas pirmieji paaukojo po 100 JAV dolerių studentams remti.

Ses. Margarita su Daumanto/Dielininkaičio jaunučių kuopa Čikagos priemiestyje. Nuot. Lino Gylio

Daumanto/Dielininkaičio kuopos jaunučiai Lemont, IL.

• Kovo 25 d. Panevėžyje paminėtos kunigo Stasio Ylos 85-osios gimimo ir 10-osios mirties metinės.Švč. Trejybės bažnyčioje šv. Mišias už kunigo sielą koncelebravo Panevėžio vyskupas Juozas Preikšas, kurijos kancleris mons. Jonas Juodelis ir Šiaulių Šv. Ignaco Lojolos bažnyčios rektorius Stasys Kazėnas. Apibūdindamas kun. Stasio Ylos asmenybę, mons. J. Juodelis pamoksle pažymėjo, kad jis skleidęs aplink save nuostabų traukos lauką, kuris susidarydavęs visur, kur kunigas pasirodydavęs. Po Mišių renginio dalyviai susirinko miesto Viešosios bibliotekos salėje. Čia apie S. Ylos asmenybę bei jo veiklą kalbėjo Anykščių Vienuolio-Žukausko muziejaus direktorius Vytautas Balčiūnas ir Lietuvių katalikų mokslo akademijos narė Aldona Vasiliauskienė. Kunigo eilėraščius skaitė aktorė Virginija Kochanskytė.

Kovo 22 d. kun. Stasio Ylos gimimo metinės paminėtos ir Šiauliuose.

Iš Ateitininkų Federacijos posėdžio

Ateitininkų Federacijos valdyba posėdžiavo š.m. kovo 27 d. Ateitininkų namuose, Lemonte. Valdybos nariai buvo painformuoti ir kitus informavo apie įvairių projektų stovį ir darbo planus.

Kongresas. Nors Ateitininkų Federacijos valdybos kadencija netrukus baigiasi, tikima, kad Ateitininkų taryba patvirtins kadencijos pratęsimą dėl kelių svarbių priežasčių. Ateitininkų tarybos ir Federacijos valdybos nariai jau kuris laikas svarsto įvairias ateitininkų sąjūdžio struktūros pakeitimo galimybes. Iš pat pradžių Lietuvos ir užjūrio ateitininkai vengė skirstymosi ir skilimo, laikydami save vieno ir to paties sąjūdžio nariais. Pagal numatomus planus, š.m. per Darbo dienos savaitgalį yra šaukiama Ateitininkų konferencija Šiaurės Amerikoje, o 1994 m. vasarą vyks Ateitininkų kongresas Lietuvoje. Šie planai dar bus patvirtinti ir plačiai paskelbti spaudoje. Ateitininkų tarybos rinkimai, kraštų vadovaujamųjų vienetų sudėtis ir kiti reikalai tuo metu turės būti suprojektuoti ir paruošti.

Ryšiai su Lietuva. Čikagos ir apylinkių ateitininkų šeimos nariai turėjo progos susitikti su Lietuvos ateitininkų pirm. dr. Arvydu Žygu jo viešnagės į Čikagą metu. Ateitininkų Federacijos vadui Juozui Polikaičiui ne kartą teko trumpai lankytis Lietuvoje ir aptarti įvairius reikalus bei klausimus. Buvęs Federacijos vadas dr. Petras Kisielius buvo nuvykęs į Lietuvą skaityti paskaitų kun. Stasio Ylos minėjimuose jo 10 mirties metinių sukakčiai paminėti.

Lietuvos Ateitininkų federacijos valdyba jau pristatė ruošiamų vasaros stovyklų tvarkaraštį: vyks jaunųjų ateitininkų, vyskupijų, našlaičių, ypatingų vaikų ir jaunų šeimų stovyklos. Ateitininkų valdyba šiuo metu susirašinėja su patyrusiom vadovėm iš JAV, kurios, manoma, dalyvaus tose stovyklose. Tai Lidija Ringienė, Birutė Bublienė ir ses. Margarita Bareikaitė. Čikagos ir kitų vietovių ateitininkai sendraugiai rūpinasi Lietuvos vasaros stovykloms reikmenų vajumi. Federacijos valdyba taip pat užsiangažavusi imtis žygių ir kitiems aukų vajams Lietuvos ateitininkų stovykloms bei stovyklaviečių remontui.

Kiti reikalai. Jau prieš kiek laiko buvo išleistas jaunųjų ateitininkų programos vadovas, o šiuo metu, Nepaprastoje konferencijoje Toronte sudarytas, komitetas baigė MAS Akademinės programos vadovo projektą. Šis projektas bus dar peržiūrėtas ir paruoštas spausdinimui. Netrukus juo bus pasidalinta ir su Lietuvos ateitininkams.

Ateitininkų sendraugių sąjungos centro valdybos rinkiminė komisija jau baigia savo darbą ir netrukus bus pravedami rinkimai/patvirtinimas.

Federacijos valdybos nariai prisiminė ilgametį „Draugo" ateitininkų skyriaus redaktorių, a.a. Joną Žadeikį. Jis tyliai ir sąžiningai atliko savo darbą, redaguodamas šį skyrių apie 20 metų, o dabar atėjo laikas pasirūpinti to skyriaus ateitimi. Buvo pasiūlyti keli kandidatai, bet tuo tarpu visi Federaicjos valdybos nariai pasižadėjo siūsti korespondencijas, kad pereiname laikotarpyje skyriui nepritrūktų medžiagos.

Ramunė Kubilūtė

Detroito jaunučiai kepa pyragaičius su globėjomis Danute Sirgėdiene ir Nijole Lapšiene. Jaunučiai iš kairės: Laura Sirgėdaitė, Tadas Kasputis, Gytis Mikulionis, Linutė Bublytė ir Arija Kasputytė. Nuotr. Birutės Bublienės

Dalis Korp! Gajos susirinkimo dalyvių.

Korp! Gajos veikla

Verbų sekmadienio popietę Ateitininkų namuose, Lemonte (Namai įsteigti gajietės, a.a. Elenos Razmienės rūpesčiu) susirinko gausus lietuvių krikščionių gydytojų būrys, kartu su šeimomis bei svečiais. Iš viso per 50 žmonių.

Buvo džiugu žvalgytis, matant nemažai jaunų gydytojų, o moterys gydytojos dominavo prie apvalaus stalo diskusijose.

Dalyvavo: dr. Eligijus Lelis, Dana Brazdžiūnaitė, dr. Ona Daugirdienė ir iš Lietuvos dr. Danguolė Bortkevičienė. Diskusijoms moderavo dr. Antanas Razma, Sr. (dabar jis yra ir Korp! Gajos pirmininkas).

Visi diskusijų dalyviai pripažino, kad reformos yra būtinos, norint aptarnauti Amerikos piliečius, teikiant jiems gerą medicininką priežiūrą. Tokioje turtingoje šalyje kiekvienas pilietis turi būti aprūpintas maistu, pastoge, medicininška paslauga ir kitais būtiniausiais aptarnavimais, nepaisant, kokia jo finansinė padėtis. JAV medicinos pažanga yra pati aukščiausia pasaulyje, bet gydymas per daug brangus. Prie tų kainų iškėlimo prisideda milžiniškos gydytojo apdraudos išlaidos.

„Malpractice" baimė (kai gydytojas paduodama į teismą užtariamus patarnavimo prasižengimus) verčia gydytoją praktikuoti „savisaugos mediciną": dėl menko susirgimo ar susižeidimo užsakomi brangūs tyrimai, iššaukiantys aukštas kainas.

Nors ir prieš savo valią, bet beveik kiekvienas gydytojas privalo taip mediciną praktikuoti, nes teismo atveju kaltinimo advokatai yra negailestingi ir mėgina prikibti, jeigu įvairūs tyrimai nebuvo atlikti, nors ligos pradžioje ar tuoj po susižeidimo neatrodė, jog tie brangūs tyrimai būtų reikalingi.

Apskritai visi gydytojai sutinka, kad už sąmoningai padarytas skriaudas ligoniui gydymo metu turi būti atlyginama, bet kompensacijos suma privalo būti gyvenimiška, o ne pasakiška.

Kitos didelės gydymo išlaidos yra administracinės: apdraudos, „medicare", neturtingųjų gydymas, ligoninėms priklausymas ir gydytojų kabinetų išlaikymas. Kaip matyti, visa sveikatos aprūpinimo apdrauda yra labai komplikuota, brangi ir nelengvai sprendžiama.

Susirinkimo dalyviai taip pat prašė valdybos specialiai išskirti šiuos metus, nes sukanka 65 metai nuo Korp! Gajos įkūrimo. Siūlė išleisti korporacijos istoriją, ateinantį rudenį surengti visuotinį galiečių ir svečių suvažiavimą su moksline, kultūrine programa, naujų narių iškilmingu įvesdinimu ir, aišku, užbaigimo banketu.

A. R.

Puota su spurgom ir silkėm...

Tradicinis priešužgavėninis Kun. Alfonso Lipniūno kuopos pobūvis įvyko vasario 13 d. Ateitininkų namuose, Lemonte. Šiais metais šventė buvo dviguba (dėl to ir dvigubai sėkmingesnė), nes Kun. A. Lipniūno ir Prez. A. Stulginskio moksleivių kuopos prisidėjo prie jos paruošimo. Lipniūniečiai tvarkė programą ir maistą, o Stulginskio kuopa — šokius.

Rasa Paskočimienė ne tik parašė šių metų vaidinimą vardu „Silkių sonata", bet jį režisavo ir net akordeonu akompanavo. Pagrindinėse rolėse pasirodė Rimas Gecevičius, Vilija Bogutaitė, Rimas Putrius, Loreta Viržintaitė ir Janina Adickaitė.

Po vaidinimo visi susirinkome į širdutėmis papuoštą salę šokiams, kuriems grojo Mar & Mar. Kas prisišokęs pavargo, galėjo pasistiprinti mamų atneštais gardumynais. Kadangi netoli buvo šv. Valentino diena, visų vardai buvo išrašyti ant

Kun. A. Lipniūno kuopos Čikagoje nariai, vaidinę „Silkių sonatą" priešužgavėniniame pobūvyje.

maišiukų ir į tuos maišiukus galėjome dėti pasveikinimus „širdelių dienos" proga.

Visi džiaugėmės, sulaukę tiek daug svečių ir dar su tokia puikia nuotaika. Ypatingai norime padėkoti Rasai Paskočimienei už tokį nuoširdų pasiaukojimą ir kantrybę. Dėkojame visiems tėvams, studentams ir svečiams. Visi tikrai smagiai prisiminsime šių metų pasilinksminimą.

Zita Dubauskaitė

Gavėnios riestainiai

Saulėtą vasario 28-tos dienos popietę teko talkinti Clevelando jaunučių ateitininkų susirinkime. Paėmus užsakytą „picą," nukeliavau į DMNP parapijos svetainę. Netrukus, vos užsibaigus lituanistinės mokyklos pamokoms, suėjo gražus būrys jaunučių ateitininkų.

Šiam susirinkimui sumaniai vadovavo Teresė Beržinskienė. Užvalgius visi susiskirstė į tris atskiras grupes. Vida Švarcienė su vyresniąja grupe ruošėsi įžodžiui būsimoje ateitininkų šventėje.

Dr. Živilė Vaitkienė vedė pašnekesį ideologiniais klausimais. Aš nukeliavau kartu su Terese Beržinskiene į svetainės virtuvę. Teresė paaiškino, kad senų senovėje gavėnios metu buvo valgomi specialūs riestainiai. Juos dažnai kepdavo vienuolynų broliukai vargšams vaikams. Norėdami jiems priminti, kad reikia melstis, riestainius sukryžiuodavo taip kaip sukryžiuojame ant krūtinės rankas maldai.

Visi jaunučiai, sustoję aplink stalą, kibo į darbą. Riestainio tešlą reikėjo gražiai išvolioti į ilgą virvelę ir tada sukryžiuoti. Kiekvienas vaikas riestainį sudėjo į paruoštą virtą vandenį, o po to patepė plaktu kiaušiniu, ir, apibarstę druska, paguldė riestainius ant skardos kepimui.

Kol kepė riestainiai, visi atliko kitą darbelį, kur reikėjo atrasti gudriai paslėptus nustatytus daiktus. Riestainiams iškepus, visi su džiaugsmu skirstėsi, rankose suspaudę savo skaniai kvepiantį kepinį.

Važiuodama namo, ir aš riestainį gardžiai valgiau, o mintimis nuskridau į praeitį, kada pati buvau jaunutė. Atsimenu dar šiandien Esteros Alšėnienės suruoštus mums susirinkimus.

Metai po metų vis atsirado pasišventusių žmonių, kurie aukojo laiką gražiam tikslui. Prisiminiau savo pačios darbą su jaunučiais ir dar labiau mano pačios vaikų dienas jaunučių susirinkimuose, programose, stovyklose...

Ir tada pagalvojau, kiek mes, visi tėvai, turime būti dėkingi šiem pasišventusiems vadovams, kurie taip gražiai darbuojasi su mūsų jaunimu. O visų buvusių vadovų darbo vaisiai dar ir dabar tęsiasi jų paruoštuose vadovuose, kurie kadaise patys buvo jaunučiai ateitininkai.

Regina Šilgalienė

Ateitininkai Atsikuria Bostone

Kovo 18 dieną susirinko grupė moksleivių Bostono Piliečių klube atkurti ateitininkų kuopą. Susirinkimą pravedė Mirga Girniuvienė, o jai padėjo Vytas Sužiedelis. Dalyvavo Moacir ir Varpas de Sa Pereira, Dailė Aukštikalnytė ir Dainora Kupčinskaitė. Pradėjome susirinkimą malda ir tada buvo aptariamos trys pagrindinės temos. Pirmiausia visi papasakojo, dėl kurių priežasčių jie atvyko į susirinkimą, bei kodėl ateitininkai jiems rūpi. Paskui diskusijos tema buvo žmogus ir jo santykis su gamta. Buvo kalbama apie balansą tarp gamtos ir technologijos, gamtos rolę žmonių gyvenime šiandien, ar žmogus yra

Clevelando jaunučiai su globėjais.

tikrai toks žvėris, kaip kartais literatūroje pasirodo ir panašiai. Pagaliau buvo svarstoma, kaip toliau tęsime veiklą, ar galime pasiskelbti tikra kuopa ir kokie užsiėmimai mums įdomūs.

Susirinkimas užsibaigė malda. Tokia pradžia moksleivių ateitininkų veiklos Bostone. Visi norintys dalyvauti kviečiami!

Dainora Kupčinskaitė

Clevelando Ateitininkų Metinė Šventė

„Kaip upė teka mūsų džiaugsmas, su visais kartojant: visa, o visa atnaujinti Tavyje!" (Iš „Ateitininkų Credo")

Šaltą kovo 20-tos šeštadienio vakarą rinkomės Dievo Motinos parapijos svetainėje pabendrauti, pasidalinti mintimis, pasivaišinti ir pasidžiaugti vienas kito artumu. Nuo būsimų jaunučių su tėveliais iki vyriausių sendraugių susėdom prie šventiškai papuoštų, žvakelėmis spindinčių stalų. Sendraugių pirmininkui Romui Bridžiui visus pasveikinus ir dvasios vadui kun. Gediminui Kijauskui sukalbėjus maldą, dalinomis gausiomis suneštinėmis vaišėmis bei sendraugių parūpinta skania „pizza". Pasistiprinus, viršutinėje salėje žiūrėjome ses. Margaritos atsiųstą filmą iš ateitininkų suvažiavimo Marijampolėj praėjusią vasarą. Būtų gera, kad brolių ir sesių Tėvynėje entuziasmas uždegtų ir mus! Po filmo Vita Aukštuolienė rinko aukas Lietuvos ateitininkų stovykloms paremti.

Sekmadienio rytą tęsėme metinę bendra eisena ir šv. Mišiomis Dievo Motinos parapijos bažnyčioj. Savo išmąstytame pamoksle, kaip ir kiekvieną sekmadienį, kun. G. Kijauskas skatino ir stiprino, Evangelijos žodžius surišdamas su mūsų kasdieniniais rūpesčiais ir siekiais. Po mišių iškilmingai akademijai didžiojoje parapijos salėje vadovavo jaunučių vyriausias vadovas dr. Marius Laniauskas. Įžodžius davė trys moksleiviai (Gaja Bublytė, Audra Degesytė ir Audra Žiedonytė) ir keturi jaunučiai (Kęstutis Aukštuolis, Kęstutis Kalvaitis, Saulius Kliorys ir Simas Laniauskas). Įžodį davusius sveikino dvasios vadas kun. G. Kijauskas. Savo trumpame, bet labai prasmingame žodyje viešnia iš Detroito, Jaunųjų Ateitininkų Sąjungos pirm. Danutė Petrusevičiūtė skatino visus tapti naujais knygnešiais, „spaudos apaštalais..." Ji teigė, kad būtina užtikrinti lietuviško žodžio puoselėjimą ir išlaikymą išeivijoje — ir tai mūsų visų šventa pareiga! Ji ragino visus rinkti ir siųsti broliams ir sesėms Lietuvoj knygas, vadovėlius, žurnalų komplektus, kad knyga jiems būtų „langas į pasaulį". Anot jos, per gerą

Los Angeles, CA ateitininkų sendraugių skyriaus valdyba (iš kairės): D. Polikaitienė, J. Raulinaitis, R. Kontrimienė, pirm. A. Kuolas, St. Kungys, D. Kuolienė; priekyje — dail. G. Žumbakienė, kurios parodos proga valdyba nusifotografavo. Paroda vyko vasario 7 d.

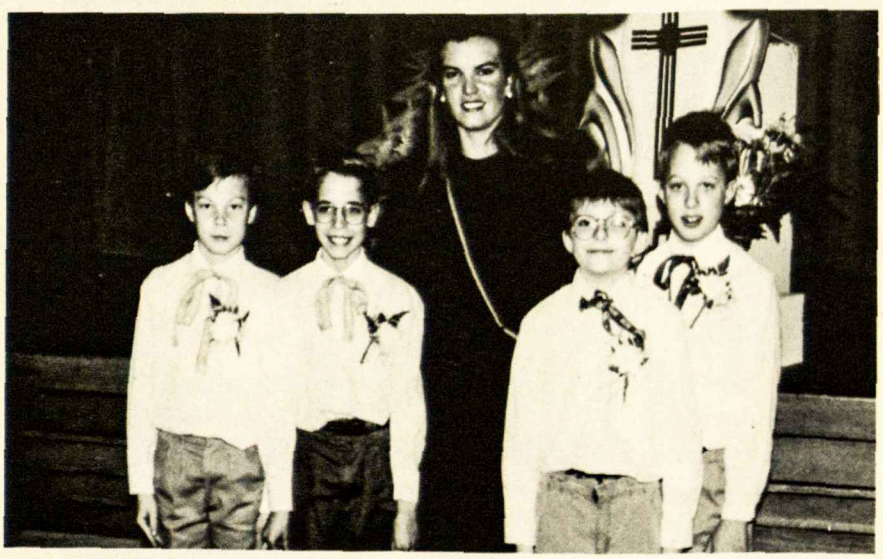

Jaunųjų ateitininkų Centro valdybos pirm. Danutė Petrusevičiūtė ir įžodį davę Clevelando jaunučiai (iš kairės): Saulius Kliorys, Simas Laniauskas, Kęstutis Kalvaitis, Kęstutis Aukštuolis. Įžodis duotas š.m. kovo 20 d.

spaudą turime stengtis laimėti sielas Dievui.

D. Petrusevičiūtės žodžiai ypač prasmingi, nes perduoti ne tik labai gražia, taisyklinga lietuvių kalba, bet ir jos pačios gyvenime vykdomi. Džiaugiamės ir didžiuojamės tokiu pavyzdingu jaunimu — ir čia, išeivijoje, ir Tėvynėje. Danutė praturtino mūsų metinę šventę.

Akademija baigta ateitininkų himnu. Teiprasmina metinės šventės mintys ir išgyvenimai mūsų tolimesnę veiklą! Telydi mūsų kasdienybę ateitininkų Credo žodžiai:

„Ateitis turi būti visa su tavim, nes be tavęs nėra ateities, mūsų Kristau, mūsų Broli, mūsų Valdove!"

Dalia Staniškienė

Svečias iš Lietuvos susirinkime

Šių metų vasario 21 dieną Kun. Stasio Ylos kuopa susirinko aptarti kuopos veiklą. Kuopos susirinkime dalyvavo ir svečias iš Lietuvos, kunigas Kęstutis Latoža. Susirinkimą pradėjome malda, kurią mums pravedė kun. K. Latoža. Nieko nelaukę, po maldos pradėjome pokalbį su kunigu. Lietuvoje kun. Kęstutis Latoža Mišias aukoja Vilniaus katedroje. Mūsų pagrindinis klausimas buvo apie jaunimą. Ar jaunimas lanko bažnyčią? Kaip kunigas Kęstutis apibūdino Lietuvos žmones, mažiausias procentas yra netikinčių, o didesnis tikinčiųjų. Tačiau tai nereiškia, kad visi yra katalikai ir lanko katalikų bažnyčią. Yra susikūrusių įvairių sektų, į kurias eina ir jaunimas. Seniau žmonės bijodavo eiti į bažnyčią, kadangi daugumas buvo sekami komunistų. Jie bijodavo prarasti darbą, nes turėjo išlaikyti šeimas. Prasidėjus politiniam atgimimui, prasidėjo ir dvasinis atgimimas. Kaip kunigas Kęstutis sakė, reikia Dievą pajausti, jo šilumą ir artumą, tada jau niekas negalės iš tavęs jo atimti. Kartais žmonės gali sakyti, kad Dievo nėra, tačiau, jį pajautus savo širdyje, tais žodžiais daugiau nebetikėsi. Dar vienas klausimas buvo apie patarnautojus. Ar mergaitės patarnauja Mišiose Lietuvoje? Ar tik berniukai? Išgirdome atsakymą, kad mergaitės skaito skaitinius, gieda psalmes, apsirengusios tautiniais rūbais, o Mišiom patarnauja tik berniukai.

Susirinkimo pabaigoje sukalbėjome maldą, kurią taip pat pravedė mūsų svečias, kunigas Kęstutis. Po susirinkimo dar aptarėme tolimesnę mūsų kuopos veiklą ir išsiskirstėme.

Amanda Ragauskaitė

Labas Rytas, Studentai, Ar Žinote, Kur Jūsų Kuopa?

Norėčiau paminėti prieš įsigilinant, jog šio straipsnio ilgai sulaikytas užmetimas taikomas ne tiems išeivijos studentams, kurie ištikimai ir nuosekliai globoja moskleivių kuopas, o tiems kurie savo atsakomybę yra apleidę. Taip pat jis nėra taikomas MAS CV ir talkininkams, kurie suruošė šių metų 1992 ideologinius Žiemos kursus moksleiviams. Kursai buvo turiningi ir visus kursantus sužavėjo savo originalumu bei vadovybės nuoširdžiu pasišventimu.

Priklausiusi ketverius metus moksleivių kuopai iš patyrimo galiu neabejotinai teigti, kad nepasitikiu vien tik studentų globa. Suprantama, studentai ir studentai/globėjai daug valandų praleidžia prie savo intensyvių studijų. Jeigu jie ir turi noro padėti kokiai nors moksleivių kuopai, gan dažnai trūksta laiko bei energijos. Nors jūsų nuomonės ir kartkartinis įsijungimas į MAS kuopų veiklą moksleiviams duoda pavyzdį aktyvių smegenų galybės, jūsų išsiblaškymas ir neatvykimas į suplanuotus susirinkimus apvilia moksleivius ir duoda blogą vardą garbingai studentijos institucijai.

Kai būna moksleivių suėjimas, o globėjai akiplėšiškai pavėluoja ar visai nepasirodo, neduodami jokio tinkamo pasiteisinimo (šuo suėdė mano mašina — nėra priimtinas) ar bet kokio atsiprašymo, nariai jaučiausi apgauti ir, dar svarbiau, įžeisti. Jeigu studentas negali atsiminti, kad reikėtų gal pasirodyti apytikriai laiku (arba blogiausiu atveju atsiųsti pakaitalą po trijų susirinkimų reikėtų negarbingai jį atleisti iš pareigų, kadangi aiškiai jis negali jų įvykdyti. Per savo apsileidimą studentas ne vien tik praranda moksleivių bei MAS kuopos valdybos pagarbą, jis taip pat nutraukia svarbiausią ryšį, reikalingą sklandžiai veiklai — tas ryšys tai kalba/dialogas. Yra stebėtina, kad šiais atvejais kalba nėra nutraukiama jaunesnių, vaikiškesnių moksleivių, o labiau subrendusių išsimokslinusių studentų.

Jeigu esate prižadėję atlikti kokią pareigą arba padėti kuopai suruošti ar suorganizuoti programą ir tada neišlaikote to pažado, moksleiviai yra palikti patys vieni spręsti visus keblumus, Nors nenoriu paneigti bendrą moksleivių inteligentiškumo stovį, reikėtų atsiminti, kad daugelis gimnazistų dar nepatyrę veikloje ir dažnai nežino, kaip geriau padaryti, kokių klaidų vengti. Tam ir yra globėjai. Jie ne galutinai nutaria, bet pataria ir pasako savo nuomonę pagrįsta savo pačių patirtimi. Be patarimų iš šalies kuopa gali amžinai voliotis savo protinėj košėj.

Globėjai kartais sakosi nežiną, kokios yra jų tikslios pareigos. Nors šis teigimas rimtam ateitininkiškam protui, mokytam nuo jaunučių dienų apie vadovybę ir atsakomingumą, yra sunku suvokti, pateikiu nežinantiems kun. Ylos globėjų tikslo apibrėžimą:

„Globėjai rūpinasi **ateitininkų būrį išlaikyti, jam vadovauti.** Jie paprastai susirinkimuose užbaigia diskusijas, **duoda nurodymus** kaip vesti kuopos knygas, kasą, knygynus. Kartais parūpina susirinkimams patalpas, suorganizuoja pašalpą arba pagalbą vykstantiems nariams į kursus, konferencijas ar kongresus."

Ateitininkų Vadovas, Stasys Yla (psl. 152) „Globėjų Tikslas"

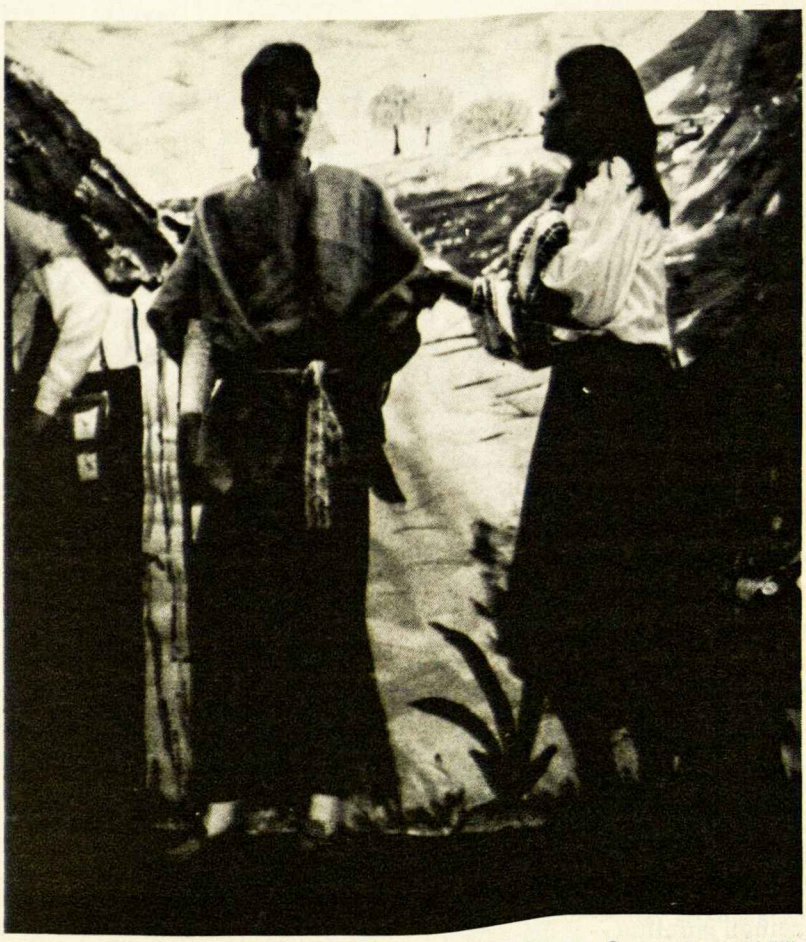

Kun. A. Lipniūno kuopos pasilinksminime vaidina Rimas Gecevičius ir Vilija Bogutaitė.

Naujai į moksleivių gretas Los Angeles, CA įsijungę ateitininkai (iš dešinės): Aidas Kuolas, Vilija Sekaitė, Vilija Tompauskaitė ir Povilas Pakuckas.

Moksleivių kuopos pačios turi labai gerų minčių ir planų savo veiklai. Pradžia veiklos metų yra pati įdomiausia, nes joje daug energijos ir pasiryžimo, gauto iš vasaros stovyklos. Kuopos nariai turi daug vilties, tačiau jiems trūksta patyrimo. Jeigu studentas globėjas nepataria, kurie planai yra įmanomi, kurie yra tik graži svajonė, arba visišai atsisako pasidalinti savo patirtim, entuziazmas tarp kuopos narių greitai dingsta. Jų veikla pasidaro nuobodi rutina vietoj įdomios kelionės, pilnos nuotykių ir atradimų, siekiant ateitininkiško idealo. Ar yra įmanoma rimtai siekti idealo banalioje veikloje?

Kuopos valdyba savyje neturi užtektinai autoriteto duoti nurodymus savo bendraamžiams. Vyresni nariai, kurie nori pravesti rimtesnę programą, negali tai atlikti moksleiviškoj sferoj be didesnio autoriteto pagalbos. Jaunesni nariai, yra linkę išdykauti, o ne susikaupti. Juos suvaldyti reikia kietos studento rankos. Jeigu pats studentas nėra rimtas, nežiūri į susirinkimus rimtai ir savo elgesiu duoda blogą pavyzdį, nenuostabu, kad daugelis moksleivių jaučia, jog ateitininkų veikla yra tiktai dar vienas pasilinksminimas, nesiskiriantis nuo kitų pramogų. Susirinkimas be gairių virsta intelektualia betvarke.

MAS stovyklos ir kursai, suruošti studentų, yra neapsakomai puikūs. Juose yra randama stipri vadovybė, aiškūs tikslai bei organizuota programa. Svarbiausia, studentiškas noras moksleiviams ką nors naujo ir įspūdingo perteikti. Grįžęs namo, stovyklautojas ar kursantas jaučiasi, kad jo dvasia yra pilnesnė. Gaila, kad tarp šių kursų ir MAS kuopų veiklos randasi tokia didžiulė tuštuma. Globėjai, kartais net ir tie, kurie vadovavo stovyklose, nepasirūpina, kad tos mintys ir jausmai būtų perkeliami į visų metų kuopos veiklą.

Aplamai MAS kuopai reikia tvirtos rankos ir gairių. Aiškiai ne visi studentai tinka globėjavimui, bet kartais tie, kurie siūlosi globoti, nėra patys pakankamai subrendę suvokti, kokių pareigų ir priežiūros moksleiviams reikėtų duoti. Šitoks studentų globojimas nepriveda prie gilesnio ateitininkiškų principų supratimo bei jų vykdymo. Moksleiviai nebėra jaunučiai ir jie nori vadovų, kurie padėtų jiems suprasti ateitininkų gyvenimą ir jame dalyvauti. Tai, kur jūs esate?

Vilija Bogutaitė

KREIVOS ŠYPSENOS

JAUNUČIŲ PROBLEMOS

Buvau mažas, vos virš stalo,
O problemų tai be galo.
Vienąkart užėjo mintys.
Ir ėmiau rimtai kankintis.
Vis man kilo abejonės —
Kaip ant svieto randas žmonės?
(Mat, buvau aš gana mandras,
Ir žinojau, kad ne gandras,
Mama mane taip mokino:
Žmones Dievas nulipino.
O aš klausiau protu mažo:
Ar Dievulis ir nudažo?
Kai lipina — šlapias būna?
Ar palaukia, kol nudžiūna?
Bet paskiau, skaityt išmokęs,
Žiūriu — reikalas ne tokis:
Juk Dievulis visagalis
Rašo knygos — buvęs stalius.
Gal, kai žmonės užsiprašo,
Jis iš pagalio nutašo?
Ir galvojau — galas žino,
Ar jis tašo, ar lipina?
Gal gi yra du metodai,
Kad išeina nevienodai:
Kartais vietoj tikro vaiko
Tik mergytė pasitaiko.
Buvau mažas — buvau rimtas.
Buvo man problemų šimtas.

O kai išvirtau į vyrą.
Nebesvarbu, kaip ten yra.
Telipina, kaip lipino —
Kad tik gautųsi merginų.

Pastaba: vyresnieji tikriausiai gerai prisimena ,,Kreivas šypsena'', kurios kartais pavirsdavo net geru ,,nusikvatojimu'' dėl Čiuko Dėlio šmaikščių eilių. Gera bus su Čiuko kūryba susipažinti ir naujiesiems, jauniesiems ,,Ateities'' skaitytojams, nors Čiukas Dėlis jau seniai virto Antanu ir jam gyvenimas atrodo per rimtas...

PASAKYK

Kartą mažas klausiu tėtę:
„Kam, tėtuk, man akys dvi,
O nosytė susirietus
Tiktai viena vidury?"

Tėtis aiškina sūneliui:
„Nosis tau viena tai tam,
Kad nekištum pas tėvelį,
Netrukdytum jo darbam".

Kitą sykį tėtės klausiu:
„Kaip, tėveli, čia yra —
Abiejuos veiduos po ausį,
Ir tik viena man burna?"

Tėtis sako: „Mat, vaikuti,
Jei tau būt burnelės dvi,
Tai tu kištum liežuvutį
Kožną kartą per abi."

Taip praėjo metų pora —
Jau mokykloj mokinaus,
Didžio mokslo apie vorą
Ir kas yr' viduj žmogaus.

Kartą mokytojas klausia:
„Pasakykit man, vaikai,
Man krūtinėje du plaučiai
Ir pilve man du inkstai,
Bet kodėl gi pas kiekvieną
Plaka tik širdis viena?"
Pasakyk man gudrus vaike: —
„Kad neikištum, kur nereikia!"

LITERATŪRA DAINAVOJ

(pagal RAP muziką)

Jeigu liūdna — nesisielok,
sau rankoves atsiraitok,
imki knygą ir skaityki,
juodas mintis išvaikyki:
skaityk — vaikyk!

Kas tik turi gerą skonį,
skaito Binkį ir Maironį.
skonį — Maironį!

Šiurpas krečia visą kūną,
kai skaitai eiles Bradūno.
kūną — Bradūną

Gatvėj chuliganai trankos, —
Mums patinka Jurgis Jankus.
trankos — Jankus!

Ada ir Daina Valaitytės
,,JAS universiteto laikraštėlis'',
Dainava, 1992 m.

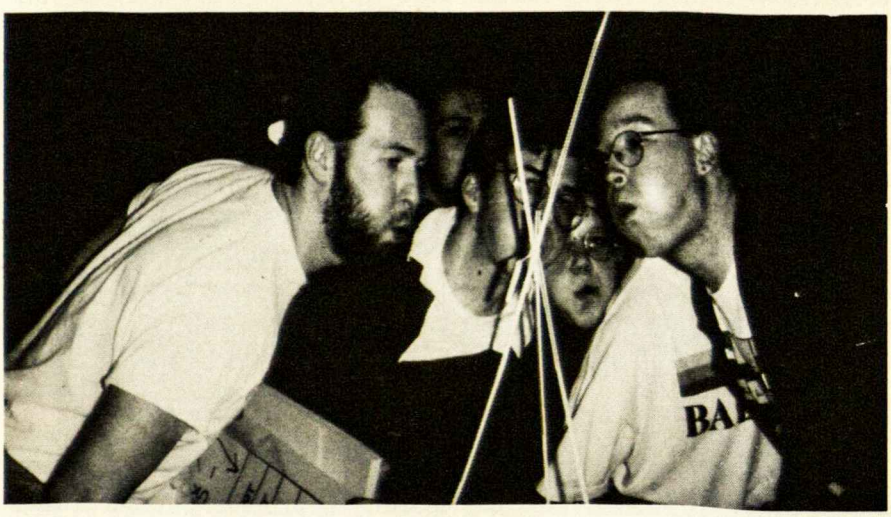

Naujoviška dvikova — studentai ,,eina pūstynių''...

ITISATEITISATEITISATEITISATEITISATEITISATEITISATEITISATEITISATEITISATEITISA

ALp(LKA)1786
1993, Nr.2